

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**KOMPARACE TRESTU DOMÁCÍHO VĚZENÍ
V ČESKÉ REPUBLICCE A VE SLOVENSKÉ
REPUBLICCE**

Autor práce: Vendula Vyhnalová

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Radek Fabian

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2026

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 1632/5b, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Vendula Vyhnalová

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: České Budějovice

Název bakalářské práce: Komparace trestu domácího vězení v České republice a ve Slovenské republice

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: The Comparison of the House Arrest Sentence in the Czech Republic and the Slovak Republic

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. et Mgr. Radek Fabian

Datum zadání bakalářské práce: duben 2025

Cíl bakalářské práce:

Hlavním cílem bakalářské práce je zhodnotit právní úpravu trestu domácího vězení v České republice a ve Slovenské republice a na základě její analýzy formulovat návrhy de lege ferenda. Vedlejším cílem je identifikovat klíčové problémy, které v České republice brání efektivnímu uplatňování domácího vězení.

Student: Vendula Vyhnalová	28.4.2025 datum	 podpis
Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Radek Fabian	17.5.2025 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	22.5.2025 datum	 podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	26.5.2025 datum	 podpis
Rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	27.5.2025 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. et Mgr. Radkovi Fabianovi za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

VYHNALOVÁ, V. Komparace trestu domácího vězení v České republice a ve Slovenské republice: bakalářská práce. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2026. 103 s. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. et Mgr. Radek Fabian.

Klíčová slova: alternativní tresty, probační a mediační služba, trest domácího vězení, trestní právo, trestní řád.

Bakalářská práce se věnuje srovnávací analýze alternativního trestu domácího vězení v České republice a ve Slovenské republice. Hlavní cíl práce představuje zhodnocení aktuální právní úpravy v obou státech, identifikaci překážek bránících širšímu využívání tohoto institutu v českém prostředí a formulaci konkrétních návrhů na legislativní změny.

Teoretický rámec práce rozebírá zákonné podmínky ukládání a výkonu trestu, postavení probačních a mediačních orgánů a vývoj elektronického monitoringu jakožto klíčového nástroje kontroly.

Zvolená metodika praktické části kombinuje kvantitativní analýzu statistických dat z let 2006–2024 s kvalitativním výzkumem. Ten probíhal formou strukturovaných rozhovorů s experty z řad soudců a probačních úředníků z obou států.

Výstupy práce přinášejí ucelený pohled na silné a slabé stránky sledovaných systémů a navrhují specifická opatření pro zefektivnění české praxe. Klíčové podněty zahrnují znovuzavedení možnosti přeměny trestu odnětí svobody na trest domácího vězení, prodloužení jeho maximální délky na čtyři roky či zavedení úlev v platbách za elektronický monitoring pro osoby ve finanční tísní.

ABSTRACT

VYHNALOVÁ, V. The Comparison of the House Arrest Sentence in the Czech Republic and the Slovak Republic: Bachelor Thesis. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2026. 103 pgs. Supervisor: Mgr. et Mgr. Radek Fabian.

Key words: alternative sentences, criminal law, criminal procedure code, house arrest, probation and mediation services.

This bachelor's thesis focuses on a comparative analysis of the alternative punishment of house arrest in the Czech Republic and the Slovak Republic. The main objective of the thesis is to evaluate the current legal framework in both countries, identify obstacles preventing the wider use of this institution in the Czech context, and formulate specific proposals for legislative changes.

The theoretical framework of the thesis examines the legal conditions for imposing and enforcing the sentence, the role of probation and mediation authorities, and the development of electronic monitoring as a key control tool.

The methodology chosen for the practical part combines quantitative analysis of statistical data from 2006–2024 with qualitative research. This research took the form of structured interviews with experts, including judges and probation officers from both countries.

The findings of the thesis provide a comprehensive overview of the strengths and weaknesses of the systems under review and propose specific measures to improve the efficiency of Czech practices. Key recommendations include reintroducing the option to convert a prison sentence to house arrest, extending its maximum duration to four years, and introducing payment relief for electronic monitoring fees for individuals in financial distress.

Obsah

Úvod.....	9
1 Cíl a metodika bakalářské práce	12
2 Trest domácího vězení	13
2.1 Podstata a účel trestu domácího vězení.....	14
2.2 Zařazení trestu domácího vězení do systému trestů.....	16
2.3 Výhody a nevýhody trestu domácího vězení	18
3 Trest domácího vězení v České republice a ve Slovenské republice.....	21
3.1 Trest domácího vězení v České republice.....	21
3.1.1 Legislativní vývoj trestu domácího vězení v České republice.....	21
3.1.2 Podmínky uložení trestu domácího vězení	24
3.1.3 Výměra a obsah trestu domácího vězení.....	26
3.1.4 Souběh trestů a omezení.....	28
3.1.5 Přeměna trestu domácího vězení a přeměna zbytku trestu odnětí svobody	29
3.2 Trest domácího vězení ve Slovenské republice	30
3.2.1 Legislativní vývoj trestu domácího vězení ve Slovenské republice	30
3.2.2 Podmínky uložení trestu domácího vězení ve Slovenské republice	32
3.2.3 Výměra a obsah trestu domácího vězení.....	34
3.2.4 Souběh trestů a omezení.....	35
3.2.5 Přeměna trestu domácího vězení a přeměna zbytku trestu odnětí svobody	36
3.3 Komparace trestu domácího vězení v České republice a ve Slovenské republice	37
4 Kontrola výkonu trestu domácího vězení	41
4.1 Kontrola výkonu trestu domácího vězení v České republice.....	41
4.1.1 Elektronický monitoring v České republice.....	43
4.2 Kontrola výkonu trestu domácího vězení ve Slovenské republice	45
4.2.1 Elektronický monitoring ve Slovenské republice	47

4.3	Komparace kontroly výkonu trestu domácího vězení v České republice a ve Slovenské republice	49
5	Statistika trestů v ČR a na Slovensku	52
5.1	Analýza vývoje ukládání trestu domácího vězení na Slovensku (2006-2010) ..	53
5.2	Analýza vývoje ukládání trestu domácího vězení (2010-2018).....	54
5.3	Analýza vývoje ukládání trestu domácího vězení (2019-2024).....	58
5.4	Přeměna nepodmíněného trestu odnětí svobody na trest domácího vězení	61
6	Rozhovory s odborníky z praxe	64
6.1	Metodika rozhovorů.....	64
6.2	Charakteristika respondentů.....	65
6.3	Vyhodnocení rozhovorů.....	65
6.3.1	Četnost ukládání trestu domácího vězení.....	65
6.3.2	Podmínky pro uložení a výkon trestu domácího vězení	67
6.3.3	Elektronický monitoring	68
6.3.4	Porušení podmínek, spolupráce orgánů a přeměna trestu.....	69
6.3.5	Hodnocení účelu trestu a podněty z praxe	70
7	Návrh de lege ferenda	72
	Závěr	75
	Seznam použitých zdrojů	78
	Seznam zkratk	84
	Seznam tabulek a grafů	85
	Seznam tabulek	85
	Seznam grafů.....	85
	Seznam příloh.....	86
	Přílohy	87

Úvod

Trest domácího vězení představuje jeden z alternativních trestů v moderních trestních systémech, jehož cílem je zmírnit negativní důsledky spojené s výkonem nepodmíněného trestu odnětí svobody. Takový druh sankce reflektuje odklon od čistě represivní justice směrem k restorativním přístupům, které kladou důraz na nápravu pachatele v jeho přirozeném prostředí. Tento vývoj se promítá i do evropských právních systémů, kde roste význam alternativních forem trestání.

Daný institut umožňuje vykonávat trest v domácím prostředí za jasně stanovených podmínek, čímž se zachovávají rodinné a sociální vazby odsouzeného a zároveň se snižují výdaje spojené s výkonem trestu. Ekonomický aspekt hraje v debatě o reformě vězeňství klíčovou roli, neboť náklady na jeden den pobytu osoby ve vězení výrazně převyšují výdaje na provoz monitorovacího systému. Současně dochází k omezení negativních dopadů spojených s izolací pachatele ve vězeňském prostředí, zejména v oblasti narušení sociálních vztahů a pracovního uplatnění.

Udržení pracovního poměru je přitom zásadní pro schopnost odsouzeného hradit způsobenou škodu nebo řádně plnit vyživovací povinnosti. Skutečnost, že jde stále o aktuální téma, je dána především dlouhodobým problémem přeplněnosti věznic, požadavkem na vyšší efektivitu využívání alternativních trestů a snahou o humanizaci trestní politiky. Současná trestní politika se proto snaží hledat způsoby, jak reagovat na trestnou činnost bez nutnosti úplného vyčlenění pachatele ze společnosti. Rozvoj elektronických technologií zároveň umožňuje efektivnější kontrolu výkonu trestu domácího vězení a podporuje jeho širší využívání v praxi. Mnohé členské státy Evropské unie vykazují v této oblasti vysokou míru úspěšnosti, což potvrzuje životaschopnost tohoto modelu.

Trest domácího vězení byl v České republice zaveden do právního řádu v roce 2010 v rámci rekodifikace trestního práva hmotného zákonem č. 40/2009 Sb., trestním zákoníkem, přičemž jeho implementace byla spojena s očekáváním, že se stane účinným nástrojem k odlehčení vězeňského systému a podpoří resocializaci pachatelů. Právní úprava v daném období reagovala na potřebu rozšíření spektra alternativních sankcí v trestním právu. Zavedení tohoto trestu zároveň reflektovalo snahu uvést český právní řád do souladu s moderními evropskými trendy v oblasti alternativního trestání.

Vzhledem k tomu, že od okamžiku implementace tohoto institutu do českého právního řádu uplynulo již 16 let, je vhodné kriticky zhodnotit jeho účinnost. Delší časový odstup umožňuje identifikovat nejen teoretické nedostatky normy, ale především praktické překážky v její každodenní aplikaci. Praxe totiž ukazuje, že jeho využívání je dosud omezené a naráží na celou řadu problémů – od nedostatečné aplikace ze strany soudů, přes problematické aspekty dohledu ze strany probačních a mediačních úředníků až po technické limity elektronického monitoringu. Složitost technického zajištění a personální kapacity Probační a mediační služby České republiky představují faktory, které zásadně ovlivňují počet skutečně uložených trestů. Samotná existence právní úpravy se tak nejeví jako dostačující pro její širší uplatnění.

Lze tedy považovat za vhodné provést komparaci se Slovenskou republikou, neboť tam byla obdobná právní úprava přijata již dříve a zkušenosti s tímto institutem mohou být oproti České republice odlišné. Slovenská republika představuje vhodný komparativní objekt vzhledem k obdobnému historickému vývoji justice i správního systému. Tím se vytváří prostor pro komparativní analýzu obou právních úprav a jejich praktického uplatňování. Komparace současně umožňuje identifikovat faktory, které mohou ovlivňovat rozdílnou míru využívání tohoto trestu v jednotlivých státech. Právě propojení právní úpravy s reálným fungováním tohoto trestu v praxi činí toto téma zvláště zajímavým.

Dalším důvodem pro srovnání právní úpravy České a Slovenské republiky je skutečnost, že v minulosti oba státy tvořily jeden státní celek, a tedy je zajímavé pozorovat, jakým způsobem se vyvinuly právní řády těchto států od jejich rozdělení v roce 1993 a jaké mezi nimi v současné době panují rozdíly.

Výběr tohoto tématu je odůvodněn i jeho nejen společenskou, ale i odbornou aktuálností a významem. Analýza problematiky trestu domácího vězení nereflektuje pouze potřebu hledání efektivnějších forem trestání, ale také širší diskusi o možnostech modernizace trestní politiky a o roli alternativních trestů v procesu resocializace pachatelů obecně. Odborná literatura dlouhodobě upozorňuje na negativní vliv tzv. prisonizace, kdy se pachatel během výkonu trestu postupně vzdaluje běžnému životu a ztrácí základní sociální návyky, kdy naopak může u těchto osob dojít k osvojení si škodlivých návyků od jiných trestanců. Návrat na svobodu je pak často obtížný a bývá

spojen s vyšším rizikem opětovného páchání trestné činnosti, protože pokud nemá podporu okolí, je pro propuštěného jedince obtížné zvládat běžné životní situace.

Pozornost je přitom zaměřena nejen na právní úpravu, ale i na její praktické fungování, které může být v mnoha ohledech odlišné od teoretických předpokladů.

Osobní motivací pro výběr tohoto tématu byla snaha hlouběji porozumět důvodům, které brání širšímu uplatňování tohoto trestu v českém prostředí, neboť se autorka dlouhodobě zajímá o trestní právo obecně, kdy má i osobní zkušenosti z hlavních líčení v postavení veřejnosti. Při účasti na nich dospěla k závěru, že trest domácího vězení není soudy v praxi téměř aplikován, ačkoli by dle jejího názoru mohl tvořit skutečnou efektivní alternativu k přímému výkonu trestu odnětí svobody.

Zkušenosti ze Slovenska podrobené analýze mohou následně posloužit jako inspirace pro formulaci návrhů de lege ferenda, neboť Slovenská republika využívá oproti České republice trest domácího vězení déle, a proto může mít z logiky věci i větší zkušenost nejen se samotným institutem trestu domácího vězení, ale i s jeho výhodami a případnými nedostatky.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Cílem bakalářské práce je zhodnotit právní úpravu trestu domácího vězení v České republice a ve Slovenské republice a na základě provedené analýzy formulovat návrhy de lege ferenda, které by mohly přispět k efektivnějšímu využívání tohoto trestu v praxi. Vedlejším cílem je identifikovat klíčové problémy, jež v českém prostředí brání širšímu uplatňování domácího vězení, a nabídnout doporučení, jak tyto nedostatky překonat.

Naplnění stanovených cílů vyžaduje v teoretické části provedení analýzy právní úpravy trestu domácího vězení v obou státech, a to včetně podmínek jeho ukládání a výkonu. Zvláštní pozornost bude věnována roli Probační a mediační služby a možnostem využívání elektronického monitoringu. v praktické části bude provedeno srovnání statistických údajů týkajících se ukládání a výkonu tohoto trestu v České republice a ve Slovenské republice, přičemž bude analyzována také problematika přeměny trestu domácího vězení na trest odnětí svobody a opačně. Strukturované rozhovory s experty z aplikační sféry představují stěžejní nástroj pro získání hloubkového vhledu do sledované problematiky. Získané poznatky z těchto rozhovorů funkčně doplňují analýzu statistických dat a umožňují interpretovat zjištěné trendy v širších souvislostech. Odborné názory osob přímo zapojených do procesu ukládání a kontroly trestů pomáhají odhalit subjektivní i objektivní překážky.

Metodologicky bude práce vycházet z teoreticko-právní analýzy právních předpisů, odborné literatury a dostupných statistických dat. Komparativní metoda umožní identifikovat shody a rozdíly mezi právní úpravou a praxí v obou státech. Součástí práce bude rovněž vyhodnocení aplikačních problémů v českém prostředí prostřednictvím analýzy odborných publikací a dostupných dat Ministerstva spravedlnosti České republiky a Probační a mediační služby. Kvalitativní výzkum realizovaný formou strukturovaných rozhovorů s vybranými odborníky následně rozšiřuje kvantitativní zkoumání statistických údajů. Výsledkem bude formulace doporučení a návrhů de lege ferenda, která mohou přispět k dalšímu rozvoji trestní politiky v oblasti alternativních trestů. Závěrečné návrhy budou směřovat i k zefektivnění technického zajištění kontroly odsouzených.

2 Trest domácího vězení

Trest domácího vězení představuje v současném trestním právu významný nástroj moderní trestní politiky, jehož prostřednictvím je reagováno na potřebu individualizovaného a diferencovaného ukládání sankcí. V podmínkách demokratického právního státu již trestní právo neusiluje výhradně o represivní postih pachatele, ale zároveň sleduje preventivní, resocializační i ekonomické aspekty trestání. V tomto kontextu získávají alternativní tresty stále významnější postavení, neboť umožňují flexibilnější reakci na trestnou činnost a současně snižují negativní dopady spojené s výkonem nepodmíněného trestu odnětí svobody.¹

Alternativní sankce jsou v současnosti vnímány jako prostředek, který umožňuje lépe zohlednit individuální okolnosti konkrétního případu i osobnost pachatele. Z pohledu moderní kriminologické i trestněprávní teorie je totiž zřejmé, že krátkodobé tresty odnětí svobody často nepřispívají k nápravě pachatele a mohou naopak prohlubovat jeho sociální marginalizaci. Právě v tomto kontextu lze trest domácího vězení chápat jako kompromis mezi represivním charakterem trestního práva a snahou minimalizovat negativní důsledky institucionální izolace pachatele.²

Domácí vězení představuje sankci, která na jedné straně významně omezuje osobní svobodu odsouzeného, na straně druhé však umožňuje udržení jeho sociálních vazeb, pracovního uplatnění a rodinného zázemí. Tato charakteristika odlišuje trest domácího vězení od výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody, při němž dochází k izolaci pachatele od jeho přirozeného sociálního prostředí. Z tohoto důvodu je trest domácího vězení v odborné literatuře často označován jako jeden z nástrojů novodobé trestní politiky, který usiluje o vyvážení represivních a preventivních funkcí trestání.³

Cílem této kapitoly je proto analyzovat trest domácího vězení z hlediska jeho podstaty, účelu a systematického zařazení v rámci sankčního systému. Pozornost bude věnována také jeho praktickým přínosům i limitům, a to s ohledem na jeho reálné

---

¹ KYSELA, Karel a VOLEVECKÝ, Petr. Trest domácího vězení. *Trestní právo*. 2011, roč. 15, č. 7-8, s. 4-13. ISSN 1211-2860.

² ŠČERBA, Filip. *Alternativní tresty a opatření v nové právní úpravě*. 2. vyd. Teoretik. Praha: Leges, 2014. s. 31. ISBN 978-80-87576-93-9.

³ MORKOVIN, Ondřej. Přeměna trestu odnětí svobody v trest domácího vězení. *Trestněprávní revue*. 2016, roč. 15, č. 6, s. 144-146. ISSN 1213-5313.

uplatňování v trestní justici. Takto vymezený teoretický rámec je nezbytný pro následnou komparaci právní úpravy tohoto institutu v České republice a ve Slovenské republice.

Trest domácího vězení lze považovat za významný prvek modernizace trestní politiky. Jeho potenciál však závisí především na tom, do jaké míry je právní úprava schopna zajistit efektivní kontrolu výkonu tohoto trestu a současně motivovat odsouzené k respektování uložených povinností. Bez těchto předpokladů by totiž mohlo dojít k oslabení důvěry veřejnosti v alternativní sankce jako celek.

2.1 Podstata a účel trestu domácího vězení

Trest domácího vězení představuje jeden z alternativních druhů trestů, který byl do českého trestního práva zaveden s účinností od 1. ledna 2010 přijetím zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku. Jeho zakotvení bylo reakcí na dlouhodobé snahy moderních trestněprávních systémů rozšířit spektrum sankcí, které umožňují efektivnější individualizaci trestání a současně snižují závislost na nepodmíněném trestu odnětí svobody.⁴ Zavedení tohoto institutu tak lze chápat jako součást širší tendence směřující k humanizaci trestního práva a posilování role alternativních sankcí.

V systematicce trestního zákoníku je trest domácího vězení zařazen bezprostředně za trestem odnětí svobody, což naznačuje relativně vysokou intenzitu zásahu do osobní svobody pachatele. Přestože se jedná o alternativní sankci, její restriktivní charakter je zřejmý, neboť odsouzenému je ukládána povinnost zdržovat se ve stanoveném čase ve svém obydlí nebo v jeho vymezené části.⁵ Tento prvek omezení osobní svobody představuje základní znak trestu domácího vězení a současně jej odlišuje od jiných alternativních sankcí, například od peněžitého trestu nebo obecně prospěšných prací.

Podstatou trestu domácího vězení je tedy omezení svobody pohybu odsouzeného bez nutnosti jeho umístění do vězeňského zařízení. Trest je ukládán soudem individuálně s ohledem na konkrétní okolnosti případu a osobní poměry pachatele. Při jeho ukládání je zpravidla zohledňováno pracovní zařazení odsouzeného, jeho rodinné poměry, zdravotní stav i další faktory, které mohou mít význam pro výkon trestu. Smyslem

---

⁴ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář*. 3. vydání. Velké komentáře. v Praze: C.H. Beck, 2023. s. 1105-1122. ISBN 978-80-7400-893-1.

⁵ JELÍNEK, J. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou: zákon o soudnictví ve věcech mládeže, zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, advokátní tarif: podle stavu k 1.10.2012*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Leges, 2012. Glosátor. s. 92. ISBN 978-80-87576-29-8.

takového přístupu je zajistit, aby uložená sankce byla přiměřená závažnosti spáchaného trestného činu, ale zároveň reálně vykonatelná.⁶

Významnou součástí výkonu tohoto trestu je využití systému elektronického monitoringu, který umožňuje kontrolu dodržování uložených povinností prostřednictvím technických prostředků. Elektronický dohled představuje zásadní nástroj, jenž umožňuje státu efektivně kontrolovat výkon trestu. Zavedení elektronického monitoringu bylo proto v odborné literatuře často označováno za předpoklad širšího využívání tohoto trestu v praxi.⁷

Účelem trestu je naplnění základních funkcí trestání při současné minimalizaci negativních dopadů spojených s výkonem nepodmíněného trestu odnětí svobody. Z hlediska individuální prevence je významné především setrvání odsouzeného v přirozeném sociálním prostředí, které umožňuje udržení jeho pracovního uplatnění i sociálních vazeb. Stabilní sociální prostředí může přispět k omezení rizika recidivy, neboť odsouzený není vystaven negativním vlivům vězeňského prostředí ani procesu tzv. prisonizace.^{8,9} Vedle resocializační funkce má trest domácího vězení rovněž významný ekonomický rozměr. Výdaje spojené s jeho výkonem jsou pro stát výrazně nižší než náklady na výkon trestu ve věznicích. Odsouzený navíc může pokračovat ve své výdělečné činnosti, což mu umožňuje plnit vyživovací povinnosti vůči rodině a případně také nahradit škodu způsobenou trestným činem. Na druhé straně je však nutné upozornit i na určité limity tohoto trestu. Efektivita domácího vězení je do značné míry závislá na spolupráci odsouzeného a jeho ochotě respektovat uložená omezení. Úspěšný výkon trestu předpokládá, že si pachatel bude vědom významu této mírnější formy omezení svobody. Uvědomění si její povahy představuje důležitý předpoklad pro jeho řádné vykonání. Nesplnění této základní vnitřní podmínky na straně odsouzeného zvyšuje riziko neúspěšného výkonu trestu se všemi jeho negativními důsledky.¹⁰ Pokud odsouzený uložené povinnosti nedodržuje, může být trest přeměněn na nepodmíněný trest

---

⁶ ŠÁMAL, P. *Trestní zákoník: komentář*. 3. vyd. Praha, 2023, s. 1105-1122.

⁷ ŠÁMAL, P., et al. *Trestní právo hmotné*. 9., přepracované vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2022. s. 371-373. ISBN 978-80-7598-764-8.

⁸ FOLK, J. B., et al. Changes in jail inmates' community connectedness across the period of incarceration. *Deviant behavior*. 2019, roč. 40, č. 8, s. 897-911.

⁹ CUNHA, O., et al. The impact of imprisonment on individuals' mental health and society reintegration: study protocol. *BMC psychology*. 2023, roč. 11, č. 1, s. 1-5.

¹⁰ HÁLA, J. *Lexikon moderního vězeňství*. České Budějovice: Nakladatelství Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, 2024. s. 92. ISBN 978-80-7694-065-9

odnětí svobody. Tato možnost představuje významný donucovací mechanismus, který zajišťuje respektování uložené sankce a zároveň posiluje její preventivní účinek. Trest domácího vězení představuje důležitý nástroj moderní trestní politiky, jehož význam může v budoucnu dále růst. Jeho efektivní využívání však předpokládá kvalitní právní úpravu a dostatečné technické i institucionální zajištění jeho výkonu.¹¹

2.2 Zařazení trestu domácího vězení do systému trestů

Trestněprávní teorie tradičně rozlišuje mezi tresty spojenými s odnětím svobody a tresty alternativními. Trest odnětí svobody představuje historicky nejstarší a současně nejvýznamnější druh sankce v systému trestního práva, jehož základní funkcí je ochrana společnosti před pachatelem trestné činnosti prostřednictvím jejich izolace. Samotný termín alternativní sankce se proto používá pro taková opatření, která představují přímou náhradu za klasické nepodmíněné věznění. Odsouzený není umístěn do vězeňského zařízení, ale podléhá jiným formám omezení ze strany státu a je povinen dodržovat přesně stanovené podmínky.¹² V průběhu posledních desetiletí však dochází v evropském trestním právu k postupnému posilování významu alternativních sankcí, které umožňují diferencovanější reakci na méně závažnou kriminalitu a současně snižují negativní důsledky spojené s výkonem nepodmíněného trestu odnětí svobody.¹³

Alternativní tresty jsou charakterizovány především tím, že nevyžadují úplnou izolaci pachatele od společnosti. Jejich základním účelem je dosažení nápravy pachatele v jeho přirozeném sociálním prostředí při současném udržení preventivního a represivního účinku trestu. Ukládáním těchto sankcí je sledováno potrestání pachatele, ale rovněž jeho resocializace a minimalizace rizika recidivy. Mezi typické alternativní tresty patří zejména trest obecně prospěšných prací, peněžitý trest, zákaz činnosti, zákaz pobytu či trest domácího vězení, který v rámci tohoto systému zaujímá specifické postavení. Na jedné straně je řazen mezi alternativní tresty, neboť není spojen s fyzickou izolací pachatele ve vězeňském zařízení. Na straně druhé však představuje významný zásah do osobní svobody odsouzeného, který je povinen zdržovat se v určeném čase ve svém obydlí a podrobit se kontrole ze strany státních orgánů. Z tohoto důvodu je

---

¹¹ ŠÁMAL, P., et al. *Trestní právo hmotné*. 9., přepracované vyd. Praha, 2022, s. 371-373.

¹² BRABCOVÁ, N., ČERMÁK, M., DALECKÝ, J., KRUPKA, V. *Trestní právo hmotné. Obecná část*. Praha: Armex Publishing, 2020. 72 s. ISBN 978-80-87451-74-8.

¹³ ŠČERBA, F. *Alternativní tresty a opatření v nové právní úpravě*. 2. vyd. Praha, 2014, s. 31.

v odborné literatuře často označován jako sankce stojící na pomezí mezi tresty nespojenými s odnětím svobody a nepodmíněným trestem odnětí svobody.¹⁴

Z hlediska trestní politiky je zavedení trestu domácího vězení spojováno s širšími trendy depenalizace a humanizace trestního práva. Depenalizace představuje proces, jehož cílem je omezení používání nejpřísnějších trestních sankcí, zejména nepodmíněného trestu odnětí svobody v případech méně závažné kriminality. Humanizace trestního práva pak zdůrazňuje potřebu respektování lidské důstojnosti pachatele a podporu jeho resocializace prostřednictvím méně represivních sankcí.¹⁵

V tomto kontextu je trest domácího vězení vnímán jako významný nástroj trestního práva, který umožňuje dosažení účelu trestu při současném snížení negativních sociálních a ekonomických dopadů spojených s vězeňským systémem. Umožňuje totiž odsouzenému setrvat v přirozeném prostředí, pokračovat ve výdělečné činnosti a udržovat rodinné a sociální vazby, což jsou faktory, které mají zásadní význam pro prevenci recidivy. Podobná systematika trestů je uplatňována rovněž ve slovenském trestním právu, kde je trest domácího vězení rovněž řazen mezi alternativní sankce. Tento paralelní vývoj odráží nejen společné historické a právní tradice obou států, ale i shodné tendence evropské trestní politiky směřující k omezení využívání nepodmíněného trestu odnětí svobody a k posilování alternativních forem trestání.¹⁶

Postavení trestu domácího vězení v systému sankcí představuje určitý mezistupeň mezi klasickými alternativními tresty a nepodmíněným trestem odnětí svobody. Právě tato „mezí“ povaha tohoto trestu může být v praxi výhodou, protože soudům poskytuje flexibilní nástroj umožňující reagovat na případy, kdy by uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody bylo nepřiměřené, avšak méně restriktivní alternativní sankce by nebyly dostatečně účinné.

---

¹⁴ ŠČERBA, F. *Alternativní tresty a opatření v nové právní úpravě*. Praha: Leges, 2011. Teoretik. s. 31. ISBN 978-80-87212-68-4.

¹⁵ GRIVNA, T., ŠIMÁNOVÁ, H., eds. *Trestní právo a právní stát: sborník příspěvků z konferencí pořádaných Unii obhájců ČR v letech 2017-2018*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2019. s. 177-188. ISBN 978-80-7380-763-4.

¹⁶ JELÍNEK, J. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou: zákon o soudnictví ve věcech mládeže, zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, advokátní tarif: podle stavu k 1.9.2022*. 9. aktualizované vyd. Praha: Leges, 2022. Glosátor. s. 92. ISBN 978-80-7502-637-8.

2.3 Výhody a nevýhody trestu domácího vězení

Trest domácího vězení je v současné trestněprávní teorii i praxi hodnocen jako významný nástroj moderní trestní politiky, který přináší řadu výhod ve srovnání s výkonem nepodmíněného trestu odnětí svobody. Jeho význam spočívá především v možnosti dosažení účelu trestu při současném omezení negativních důsledků spojených s izolací pachatele ve vězeňském prostředí. Tento institut je proto považován za jeden z prostředků humanizace trestního práva a individualizace trestání. Za jednu z nejvýznamnějších výhod trestu domácího vězení je považována jeho ekonomická efektivita. Výdaje spojené s výkonem nepodmíněného trestu odnětí svobody představují pro stát značnou finanční zátěž, neboť zahrnují provoz vězeňských zařízení, ale i personální zabezpečení a další související výdaje.¹⁷ Naproti tomu výkon trestu domácího vězení vyžaduje výrazně nižší finanční prostředky, přičemž část nákladů je navíc hrazena samotným trestaným jedincem, například prostřednictvím příspěvků na elektronický monitoring. Z tohoto důvodu je tato alternativa vnímána jako ekonomicky racionální nástroj nahrazující nepodmíněný trest odnětí svobody.¹⁸

Výkon trestu v domácím prostředí umožňuje pokračování rodinného života a udržování kontaktu s blízkými osobami, což představuje důležitý stabilizační faktor. V odborné literatuře je přitom poukazováno na skutečnost, že narušení sociálních vazeb patří mezi významné rizikové faktory opětovného páchaní trestné činnosti. Naopak jejich udržení může přispět k úspěšné reintegraci pachatele do společnosti.¹⁹ Oproti tomu výkon nepodmíněného trestu odnětí svobody často vede k sociální izolaci, ztrátě zaměstnání a oslabení rodinných vztahů.²⁰

S uvedenými skutečnostmi úzce souvisí i možnost pokračování pracovního uplatnění odsouzeného. Trest domácího vězení umožňuje, aby potrestaná osoba nadále vykonávala zaměstnání nebo podnikatelskou činnost, což má významné ekonomické i resocializační dopady. Udržení pracovních návyků a finanční stability přispívá k integraci pachatele do společnosti a současně umožňuje plnění jeho zákonných povinností, například vyživovací povinnosti či náhrady škody způsobené trestným činem.

---

¹⁷ BROOKINGS. *Study after study shows ex-prisoners would be better off without intense supervision* [online]. 2018 [cit. 2026-03-09]. Dostupné z WWW: <https://www.brookings.edu/articles/study-after-study-shows-ex-prisoners-would-be-better-off-without-intense-supervision/>.

¹⁸ KÁNSKÁ, Z. *Alternativní tresty*. České Budějovice, 2017. Bakalářská práce. Vysoká škola evropských a regionálních studií. Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Květuše Kondrysová. s. 12.

¹⁹ FOLK, J. B., et al. Behind bars but connected to family: Evidence for the benefits of family contact during incarceration. *Journal of Family Psychology*. 2019, roč. 33, č. 4, s. 453-464.

²⁰ ŠČERBA, F. *Alternativní tresty a opatření v nové právní úpravě*. 2. vyd. Praha, 2014, s. 31.

Tento aspekt je v odborné literatuře hodnocen jako jeden z významných přínosů tohoto trestu. Významnou výhodou tohoto trestu je rovněž jeho resocializační potenciál.²¹ Odsouzený je nucen plnit své povinnosti v přirozeném sociálním prostředí, což podporuje jeho odpovědnost a schopnost samostatného fungování. Na rozdíl od výkonu trestu ve věznici, kde je život odsouzeného do značné míry regulován a institucionalizován, je v případě domácího vězení zachována větší míra autonomie a odpovědnosti za vlastní chování.²²

Pozitivně je hodnocen také preventivní účinek tohoto trestu. Omezení svobody pohybu, pravidelná kontrola a možnost přeměny trestu na nepodmíněný trest odnětí svobody představují významné donucovací mechanismy, které motivují odsouzeného k dodržování stanovených povinností. Elektronický monitoring navíc umožňuje efektivní kontrolu výkonu trestu a posiluje jeho důvěryhodnost v očích veřejnosti.

Vedle uvedených výhod jsou však s trestem domácího vězení spojeny i určité nevýhody a rizika. Jedním z hlavních problémů je jeho omezená použitelnost. Tento trest není vhodný pro všechny pachatele, neboť jeho efektivita je podmíněna existencí stabilního bydliště, odpovídajícího sociálního zázemí a dostatečné motivace odsouzeného k nápravě. v případě osob s nestabilním životním stylem nebo výrazně narušeným sociálním prostředím může být jeho účinnost výrazně snížena.²³

Dalším problémem může být obtížnost kontroly výkonu trestu, zejména v případech, kdy není využíván elektronický monitoring. Nedostatečná kontrola může vést k porušování stanovených povinností a ke snižování autority trestního práva. i přes existenci moderních technologií je výkon tohoto trestu do značné míry závislý na spolupráci odsouzeného a na efektivní činnosti probačních orgánů. Určitou nevýhodou elektrického monitoringu jsou technické problémy, které mohou nastat. Ostatně s nimi má zkušenost i česká praxe. Těmto problémům bude blíže věnována kapitola 4.1.1. Za nevýhodu bývá rovněž považováno vnímání tohoto trestu ze strany veřejnosti. Část společnosti může trest domácího vězení považovat za nedostatečně přísný, což může oslabovat jeho generálně preventivní účinek. Tento problém je často spojován s nedostatečnou informovaností veřejnosti o skutečné intenzitě omezení, která jsou

---

²¹ BERG, M. T., HUEBNER, B. M. Reentry and the ties that bind: An examination of social ties, employment, and recidivism. *Justice quarterly*. 2011, roč. 28, č. 2, s. 382-410.

²² NOVOTNÝ, F. *Trestní zákoník 2010: stav k 1.4.2010: komentář, judikatura, důvodová zpráva*. Praha: Eurounion, 2010. s. 161. ISBN 978-80-7317-084-4.

²³ ŠÁMAL, P. *Trestní zákoník: komentář*. 3. vyd. Praha, 2023, s. 1105-1122.

s výkonem tohoto trestu spojena. Určité nevýhody mohou být zaznamenány také v oblasti rodinného života odsouzeného. Přestože zachování rodinných vazeb je obecně považováno za výhodu, dlouhodobá přítomnost odsouzeného v domácnosti může v některých případech vyvolávat konflikty či psychickou zátěž pro ostatní členy domácnosti. Tento aspekt bývá v odborné literatuře označován jako tzv. sekundární dopad výkonu trestu.²⁴

Domácí vězení je důležitým a efektivním prvkem dnešního trestního práva, protože dokáže splnit účel trestu a zároveň výrazně omezit jeho negativní dopady na odsouzeného. Jeho efektivita je však podmíněna vhodným výběrem pachatelů, důslednou kontrolou výkonu trestu a dostatečnou podporou ze strany probačních orgánů. Při splnění těchto podmínek může tento trest významně přispět k resocializaci pachatelů a ke snížení recidivy, což je jedním z hlavních cílů současného trestního práva.

Lze konstatovat, že se v případě trestu domácího vězení jedná o relativně vyvážený institut, který spojuje represivní a resocializační prvky trestání. Jeho potenciál však může být plně využit pouze tehdy, pokud bude doprovázen efektivním systémem kontroly a dostatečnou institucionální podporou ze strany státu. V opačném případě by mohlo docházet k oslabování jeho preventivní funkce i důvěry veřejnosti v alternativní sankce.

---

²⁴ DRAŠTÍK, Antonín. *Trestní zákoník: komentář*. Komentáře Wolters Kluwer. Kodex. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-790-4, s. 405-406.

3 Trest domácího vězení v České republice a ve Slovenské republice

Trest domácího vězení představuje významný institut novodobého trestního práva, jehož úprava pevně zakotvila v českém i slovenském právním řádu. Právní systémy obou států sice vycházejí ze společného historického základu, avšak aktuálně vykazují určité rozdíly v legislativním vymezení a praktickém uplatňování této sankce. Detailní analýza a následné srovnání těchto odlišností proto představují nezbytný krok pro pochopení celé problematiky. Úvodní část kapitoly věnuje pozornost právní úpravě v České republice, včetně jejího historického vývoje a systematického zařazení. Slovenská legislativa projde následně obdobným rozborem s důrazem na identifikaci specifických rysů tamního přístupu.

Hlavním cílem textu zůstává vytvoření jasného komparativního rámce pro posouzení podobností a odlišností obou úprav. Zvláštní pozornost směřuje k podmínkám ukládání, kontrole výkonu a možnostem přeměny trestu. Provedené srovnání poslouží jako klíčový podklad pro formulování návrhů *de lege ferenda*, které tvoří jeden z hlavních cílů celé práce. Identifikace silných a slabých stránek totiž umožní navrhnout konkrétní legislativní či aplikační změny směřující ke zlepšení fungování tohoto institutu v podmínkách České republiky.

3.1 Trest domácího vězení v České republice

Česká právní úprava trestu domácího vězení tvoří klíčový základ pro pochopení fungování této sankce v tuzemské justiční praxi. Předmětná kapitola proto analyzuje konkrétní mantinely nastavené aktuálním zněním trestního zákoníku. Pozornost je věnována zejména jeho legislativnímu vývoji, podmínkám ukládání, výměře a obsahu trestu, možnostem jeho kombinace s dalšími sankcemi a rovněž otázce jeho přeměny.

3.1.1 Legislativní vývoj trestu domácího vězení v České republice

Trest domácího vězení je v právním řádu České republiky upraven v zákoně č. 40/2009 Sb., trestním zákoníku, který nabyl účinnosti dne 1. ledna 2010, jak již bylo uvedeno výše. Tento právní předpis představuje základní normativní rámec pro ukládání i výkon tohoto druhu trestu. Zavedením trestu domácího vězení došlo k rozšíření systému

alternativních sankcí a k posílení trendu směřujícího k humanizaci trestní politiky a omezení využívání nepodmíněného trestu odnětí svobody.²⁵

Historický vývoj tohoto institutu v českém trestním právu je spojen s postupným rozšiřováním alternativních sankcí. Před účinností současného trestního zákoníku nebyl trest domácího vězení jako samostatný druh trestu upraven. V praxi byl využíván především institut náhradního trestu odnětí svobody, který byl ukládán v případě, že trestanec nesplnil povinnosti uložené jiným druhem trestu. Tento institut však neměl resocializační charakter, neboť vedl k výkonu trestu ve vězeňském prostředí.²⁶

Zásadní změna nastala přijetím trestního zákoníku z roku 2009, kterým byl trest domácího vězení poprvé systematicky zakotven jako samostatný druh trestu. Jeho právní úprava je obsažena především v ustanoveních § 60 až § 62 trestního zákoníku. Podle § 60 odst. 1 trestního zákoníku může soud uložit trest domácího vězení až na dvě léta, a to za přečin, pokud to povaha a závažnost spáchaného trestného činu a poměry pachatele umožňují.²⁷

Podstatou tohoto trestu je podle § 60 odst. 2 trestního zákoníku povinnost odsouzeného zdržovat se ve stanoveném časovém období ve svém obydlí nebo jeho vymezené části. Současně je stanoveno, že výkon trestu musí být upraven tak, aby odsouzenému nebylo znemožněno vykonávat zaměstnání, podnikat nebo plnit jiné důležité povinnosti. Tím je zajištěno, že trest plní nejen represivní, ale i resocializační funkci.²⁸

Kontrola výkonu trestu je svěřena především Probační a mediační službě České republiky. Podle § 62 trestního zákoníku je možné výkon trestu kontrolovat prostřednictvím technických prostředků, zejména elektronického monitoringu. Tento způsob kontroly výrazně zvyšuje efektivitu výkonu trestu a umožňuje průběžné sledování dodržování stanovených povinností. V případě, že odsouzený porušuje podmínky výkonu trestu, může soud přistoupit k jeho přeměně na nepodmíněný trest odnětí svobody. Podle

---

²⁵ BALLASCH, R., BALLASCHOVÁ, K. Uplatňovanie trestu domáceho väzenia na Slovensku a v Českej republike. In: *Premeny práva v priestore a čase: zborník z vedeckej konferencie konanej dňa 30. 11. 2019 na Právnickej fakulte Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici*. Banská Bystrica: Belianum, 2020. s. 5-6. ISBN 978-80-557-1692-3.

²⁶ JELÍNEK, J. *Trestní zákoník a trestní řád...* 9. aktualizované vyd. Praha, 2022, s. 92.

²⁷ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník – znění od 1. 1. 2026. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2026 [cit. 2026-03-22]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40#p60-1>. § 60 - § 62.

²⁸ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. § 60 odst. 2.

§ 61 trestního zákoníku se přitom přihlíží k závažnosti porušení povinností i k dosavadnímu chování odsouzeného. Tento mechanismus představuje významný prvek, který posiluje preventivní účinek tohoto druhu trestu.

Původní znění trestního zákoníku prošlo v oblasti řešení porušení podmínek trestu složitým vývojem. První zásadní změnu přinesl zákon č. 330/2011 Sb., který s účinností od 1. ledna 2012 zrušil povinnost soudu určovat náhradní trest odnětí svobody předem při vynášení rozsudku. Uvedená novela zavedla matematický přepočít nevykonaného zbytku trestu.²⁹ Aplikační praxe však ukázala limity tohoto řešení, a proto zákon č. 58/2017 Sb. vrátil od poloviny roku 2017 do právního řádu povinnost stanovit náhradní trest obligatorně již při ukládání domácího vězení.³⁰

Další důležitou změnou v oblasti alternativních trestů bylo zavedení tzv. postupné progresy, tedy možnosti postupného zmírňování výkonu trestu. Zákonodárce prostřednictvím novely č. 390/2012 Sb. s účinností od 8. 12. 2012 umožnil přeměnu nevykonaného zbytku nepodmíněného trestu odnětí svobody na trest domácího vězení. Předmětný institut však nedoznal v praxi širšího uplatnění. Minimální využívání tohoto nástroje soudy nakonec vedlo k jeho úplnému zrušení, které realizoval zákon č. 220/2021 Sb. s účinností od 1. ledna 2022.³¹

Právní úprava trestu domácího vězení v České republice vytváří relativně komplexní normativní rámec pro jeho ukládání i výkon. Současně však odborná literatura poukazuje na určité problémy jeho praktického uplatňování, zejména v souvislosti s opatrným přístupem soudů k ukládání tohoto trestu a s počátečními technickými problémy při zavádění elektronického monitoringu.³²

Významnou součástí právní úpravy je rovněž úzké propojení výkonu domácího vězení s činností Probační a mediační služby. Tato instituce plní roli při kontrole dodržování uložených povinností, poskytování odborné pomoci odsouzenému

---

²⁹ ČESKO. Zákon č. 330/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. AION CS, © 2010–2026 [cit. 2026-03-25]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-330>.

³⁰ ČESKO. Zákon č. 58/2017 Sb. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. AION CS, © 2010–2026 [cit. 2026-03-25]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-58>.

³¹ ČESKO. Zákon č. 390/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. AION CS, © 2010–2026 [cit. 2026-03-25]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-390>. Dále viz ČESKO. Zákon č. 220/2021 Sb. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. AION CS, © 2010–2026 [cit. 2026-03-25]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2021-220>.

³² ŠÁMAL, P., et al. *Trestní právo hmotné*. 9., přeprac. vyd. Praha, 2022, s. 371–373.

a zajišťování komunikace mezi soudem a odsouzeným. Její postavení vyplývá ze zákona č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě, který stanoví její kompetence v oblasti dohledu nad výkonem alternativních trestů. Prostřednictvím této institucionální podpory je posilován resocializační charakter tohoto druhu trestu.³³

Vedle hmotněprávní úpravy v trestním zákoníku je nezbytné zmínit také procesní zakotvení trestu domácího vězení, které se nachází v zákoně č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád). Samotný výkon tohoto trestu je zde konkrétně a uceleně upraven v ustanoveních § 334a až § 334h. Tento procesní předpis stanovuje, že výkon trestu domácího vězení je zahajován na základě nařízení výkonu trestu, které vydává předseda senátu poté, co se příslušné rozhodnutí stane vykonatelným. Toto nařízení je následně doručováno nejen samotnému odsouzenému, ale také příslušnému středisku Probační a mediační služby.³⁴ Bližší podrobnosti a organizační aspekty dohledu pak doplňuje vyhláška č. 456/2009 Sb., o kontrole výkonu trestu domácího vězení. Podle této vyhlášky provádí Probační a mediační služba mimo jiné důležité poučení odsouzeného o všech omezeních a povinnostech, které jsou s kontrolou výkonu tohoto trestu spojeny.³⁵

Za významný prvek právní úpravy je možné považovat také možnost kombinace trestu domácího vězení s dalšími povinnostmi uloženými soudem. Podle trestního zákoníku může soud uložit odsouzenému například povinnost nahradit způsobenou škodu, podrobit se vhodnému programu sociálního výcviku nebo zdržet se určitých činností. Tím je umožněno flexibilní přizpůsobení výkonu trestu konkrétním okolnostem případu a posílení jeho preventivního a resocializačního účinku. Takové komplexní pojetí sankce odpovídá současným trendům evropské trestní politiky, které zdůrazňují význam individuální práce s pachatelem.³⁶

3.1.2 Podmínky uložení trestu domácího vězení

Uložení trestu domácího vězení je v právním řádu České republiky podmíněno splněním několika zákonných předpokladů, které jsou vymezeny zejména v § 60 zákona

---

³³ ČESKO. Zákon č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. AION CS, © 2010–2026 [cit. 2026-03-24]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-257>.

³⁴ ČESKO. Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) – znění od 1. 1. 2026. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2026 [cit. 2026-03-27]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1961-141#p334a>. § 334a - § 334h.

³⁵ ČESKO. Vyhláška č. 456/2009 Sb., o kontrole výkonu trestu domácího vězení – znění od 1. 1. 2022. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2026 [cit. 2026-03-27]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-456>.

³⁶ ŠÁMAL, P., et al. *Trestní právo hmotné*. 9., přeprac. vyd. Praha, 2022, s. 372-373.

č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku. Podle tohoto ustanovení může soud uložit trest domácího vězení až na dvě léta pachateli přečinu, pokud vzhledem k povaze a závažnosti spáchaného činu, osobě a poměrům pachatele dospěje k závěru, že tato sankce k naplnění účelu trestu postačuje. Nezbytným předpokladem je, aby pachatel poskytl písemný slib, že se bude ve stanovené době zdržovat ve svém obydlí na určené adrese a při výkonu kontroly poskytne veškerou potřebnou součinnost. Domácí vězení lze přitom uložit buď jako samostatný trest, pokud uložení jiného postihu není nezbytné, nebo vedle jiného druhu trestu.³⁷

Součástí zákonné úpravy je rovněž požadavek aktivní spolupráce pachatele, který musí dát písemný slib, že se bude ve stanovené době zdržovat ve svém obydlí a poskytne součinnost při kontrole výkonu trestu. Tato podmínka zdůrazňuje, že efektivita trestu domácího vězení je do značné míry závislá na odpovědném přístupu odsouzeného k plnění uložených povinností. Z hlediska věcného rozsahu je trest domácího vězení určen především pro pachatele přečinů, tedy méně závažných trestných činů. Tato skutečnost vyplývá přímo z § 60 odst. 1 trestního zákoníku, podle něhož může být tento trest uložen právě za přečin. Uvedené omezení reflektuje zásadu přiměřenosti trestní represe, podle níž by intenzita trestního zásahu měla odpovídat závažnosti protiprávního jednání. V případě závažnějších trestných činů, zejména zločinů, by uložený trest domácího vězení zpravidla nebyl schopen dostatečně naplnit represivní ani preventivní funkci trestu.³⁸

Významnou podmínkou uložení trestu domácího vězení je rovněž posouzení osoby pachatele a jeho individuálních poměrů. Soud je povinen přihlížet zejména k jeho dosavadnímu způsobu života, rodinnému zázemí, pracovnímu uplatnění a celkové míře sociální stability. Tento trest je typicky ukládán pachatelům, u nichž lze důvodně předpokládat, že povedou řádný život i bez nutnosti jejich izolace a že výkon trestu v domácím prostředí bude mít dostatečný resocializační účinek. Naopak u osob s narušeným sociálním zázemím nebo s opakovanou trestnou činností může být jeho uložení nevhodné. Uložení trestu domácího vězení je dále úzce spojeno se zásadou subsidiarity trestní represe, která je zakotvena v § 12 odst. 2 trestního zákoníku. Podle této zásady má být trestní právo uplatňováno jako prostředek ultima ratio, tedy až tehdy, pokud jiné právní prostředky ochrany společnosti nejsou dostatečné. V rámci systému

---

³⁷ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. § 60 odst. 1, 2.

³⁸ ŠÁMAL, P., et al. *Trestní právo hmotné*. 9., přeprac. vyd. Praha, 2022, s. 371-373.

trestních sankcí se tato zásada projevuje preferencí méně represivních trestů před tresty přísnějšími, pokud je možné dosáhnout účelu trestu i jejich prostřednictvím. Trest domácího vězení tak představuje alternativu k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, která umožňuje naplnění účelu trestu při nižší intenzitě zásahu do základních práv pachatele.³⁹

Při ukládání tohoto trestu musí být současně respektován účel trestu, jak je vymezen v § 39 trestního zákoníku. Trest má působit nejen na pachatele, ale i na ostatní členy společnosti, a to jak v rovině individuální, tak generální prevence. V případě trestu domácího vězení je důraz kladen především na resocializační funkci, která je realizována prostřednictvím výkonu trestu v přirozeném sociálním prostředí pachatele.⁴⁰ Současně však nesmí být opomenuta ani represivní složka trestu, která se projevuje omezením svobody pohybu a kontrolou ze strany státních orgánů. Uložení trestu domácího vězení je podmíněno komplexním posouzením jak objektivních okolností spáchaného trestného činu, tak subjektivních charakteristik pachatele. Tento trest je určen především pro méně závažnou kriminalitu a jeho efektivita je založena na předpokladu, že pachatel bude schopen a ochoten respektovat uložená omezení. Pouze za těchto podmínek může být dosaženo jeho základního účelu, kterým je náprava pachatele při současném zachování jeho sociálních vazeb a minimalizaci negativních dopadů trestní represe.⁴¹

3.1.3 Výměra a obsah trestu domácího vězení

Výměra trestu domácího vězení je v právním řádu České republiky upravena v § 60 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, podle něhož může být tento trest uložen až na dvě léta.⁴² Stanovení konkrétní délky trestu je ponecháno na úvaze soudu, který je povinen přihlížet k již uvedeným skutečnostem. V tomto ohledu se uplatňuje obecná zásada individualizace trestu, která vyžaduje, aby uložená sankce odpovídala konkrétním okolnostem případu a byla přiměřená jak z hlediska represivního, tak preventivního působení. Obsah trestu domácího vězení spočívá především v omezení svobody pohybu odsouzeného. Podle § 60 odst. 3 trestního zákoníku je odsouzený povinen zdržovat se po dobu výkonu trestu v určeném obydlí nebo jeho části v soudem

---

³⁹ ŠÁMAL, P. Subsidiarita trestní represe ve vztahu k jednotlivým skutkovým podstatám trestných činů v trestním zákoníku. *Trestněprávní revue*. 2010, roč. 9, č. 5, s. 133-140. ISSN 1213-5313.

⁴⁰ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. § 39.

⁴¹ STRÉMY, T., KLÁTIK, J. *Alternativne tresty*. Bratislava: C. H. Beck, 2018, s. 98-106. ISBN 978-80-89603-56-5.

⁴² ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. § 60 odst. 1.

stanoveném časovém období. Zákon současně stanoví, že tato povinnost se neuplatní v případech, kdy tomu brání důležité důvody, zejména výkon zaměstnání, výkon povolání nebo poskytnutí zdravotních služeb. Tím je zajištěno, že trest nebrání odsouzenému v uspokojování základních životních potřeb a v plnění jeho sociálních a pracovních funkcí.⁴³

Konkrétní režim výkonu trestu je dále upřesňován soudem podle § 60 odst. 4 trestního zákoníku. Soud je povinen stanovit časové období, ve kterém je odsouzený povinen se zdržovat v obydlí, a to s přihlédnutím k jeho pracovní době, k času potřebnému k dopravě do zaměstnání, k péči o nezletilé děti a k dalším osobním a rodinným okolnostem. Hlavním cílem je zajistit, aby trest odsouzeného přiměřeně postihl na svobodě, aniž by došlo k neodůvodněnému zásahu do jeho základních práv a povinností. Nedílnou součástí obsahu trestu může být rovněž uložení přiměřených omezení a povinností podle § 60 odst. 6 trestního zákoníku. Soudní orgány mohou odsouzenému uložit povinnost podrobit se vhodnému programu sociálního výcviku nebo se zdržet určitých činností. Justiční praxe proto velmi často spojuje tento trest s dalšími specifickými opatřeními. Typickým příkladem je přísný zákaz konzumace alkoholických nápojů či užívání omamných a psychotropních látek. Důležitou podmínkou se v takových situacích stává také povinnost pachatele podrobit se související odborné léčbě. Uvedená opatření směřují k tomu, aby odsouzený vedl řádný život a aby byl posílen resocializační účinek trestu. Obvyklou praxí bývá rovněž uložení povinnosti nahradit způsobenou škodu nebo vydat bezdůvodné obohacení získané trestným činem.^{44 45}

Zákonná úprava rovněž umožňuje, aby byl nad odsouzeným vysloven dohled, a to podle § 60 odst. 5 trestního zákoníku. Tento dohled představuje další nástroj kontroly a vedení odsouzeného, který přispívá k zajištění řádného výkonu trestu. v případě pachatelů ve věku blízkém věku mladistvých může soud podle § 60 odst. 7 trestního zákoníku uložit i výchovná opatření, čímž je posilován výchovný a preventivní charakter trestu.⁴⁶ Výměra a obsah trestu domácího vězení jsou v českém právním řádu upraveny

---

⁴³ ROZUM, J., et al. Faktory ovlivňující úspěšný výkon trestu obecně prospěšných prací a trestu domácího vězení. *Trestněprávní revue*. 2021, č. 1, s. 37-41. ISSN 1213-5313.

⁴⁴ DRÁPAL, J. Odůvodnění trestů jako jediná manifestace při ukládání trestů: Nový přístup k tradičnímu institutu. In: GRIVNA, T., ŠIMÁNOVÁ, H., eds. *Ukládání trestů a jejich výkon: sborník příspěvků z konference pořádané PF UK a UOČR dne 4. června 2020*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2020. s. 172-188. ISBN 978-80-7380-833-4.

⁴⁵ JANUŠ, J. *Tresty budoucnosti*. Praha: Info.cz, 2020. Právo. s. 41. ISBN 978-80-907780-0-9.

⁴⁶ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. § 60 odst. 5, 7.

poměrně flexibilně, což umožňuje jejich přizpůsobení konkrétním okolnostem jednotlivých případů. Tato flexibilita představuje jednu z hlavních výhod tohoto trestu, neboť umožňuje kombinovat represivní složku trestu s jeho resocializační funkcí. Současně však klade vysoké nároky na rozhodovací činnost soudu, který musí pečlivě zvažovat všechny relevantní okolnosti, aby uložený trest byl nejen zákonný, ale i spravedlivý a účelný.

3.1.4 Souběh trestů a omezení

Trest domácího vězení může být dle § 60 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, ukládán jak samostatně, tak vedle jiných druhů trestů, pokud to povaha a závažnost spáchaného trestného činu umožňuje. Uvedené ustanovení poskytuje soudu značnou flexibilitu při individualizaci trestní sankce a umožňuje kombinovat různé druhy trestů tak, aby bylo dosaženo účelu trestu v konkrétním případě. V praxi je trest domácího vězení často ukládán vedle peněžitého trestu, zákazu činnosti nebo jiných alternativních sankcí. Taková kombinace umožňuje posílit jak represivní, tak preventivní účinek trestu, aniž by bylo nutné přistoupit k uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody. Současně je tím podporována resocializace pachatele, neboť mu není znemožněno pokračovat v pracovním a rodinném životě.⁴⁷

Možnost souběhu trestu domácího vězení s dalšími tresty je pak výslovně limitována zákonnou úpravou. Podle § 53 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, sice platí, že lze uložit více trestů vedle sebe, avšak současně je stanoveno, že *„nelze uložit domácí vězení vedle odnětí svobody a obecně prospěšných prací“*. Toto vymezení vychází z povahy uvedených trestů, které se z hlediska výkonu vzájemně vylučují.⁴⁸

Současně § 53 odst. 2 trestního zákoníku stanoví, že trest domácího vězení může být uložen jako samostatný trest, i když jej trestní zákon u konkrétního trestného činu výslovně nepředpokládá. Toto ustanovení rozšiřuje možnosti jeho využití v praxi a posiluje jeho význam jako flexibilního nástroje trestní politiky.⁴⁹

---

⁴⁷ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. § 60.

⁴⁸ KALVODOVÁ, V. *Trest odnětí svobody a jeho výkon*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie. s. 71-81. ISBN 978-80-7552-163-7.

⁴⁹ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. § 53.

Trest domácího vězení poskytuje soudu poměrně široké možnosti kombinace s dalšími sankcemi, avšak současně je jeho využití limitováno povahou tohoto trestu a základními zásadami trestního práva. Správné nastavení souběhu trestů je důležité pro dosažení rovnováhy mezi represivním a resocializačním účinkem trestní sankce a pro zajištění její efektivity v praxi.

3.1.5 Přeměna trestu domácího vězení a přeměna zbytku trestu odnětí svobody

Současná právní úprava přeměny trestu domácího vězení na trest odnětí svobody navazuje na dřívější koncepci tzv. náhradního trestu odnětí svobody, která byla v českém trestním právu zakotvena v předchozím období. Tato úprava vycházela z principu, že v případě maření výkonu trestu domácího vězení nebo nevedení řádného života může být uložen náhradní trest odnětí svobody, jehož účelem bylo zajistit vynutitelnost uložené sankce. Současně bylo možné v určitých případech výkon tohoto náhradního trestu zmírnit nebo přizpůsobit individuálním okolnostem případu, například zkrácením jeho délky nebo ponecháním trestu domácího vězení v platnosti za současného zpřísnění podmínek jeho výkonu.⁵⁰

Ačkoliv byla tato právní úprava následně nahrazena současným institutem přeměny trestu domácího vězení podle § 61 trestního zákoníku, její základní myšlenka zůstala zachována. Jedná se zejména o princip, podle něhož je trest domácího vězení podmíněn aktivní spoluprací odsouzeného a jeho respektováním stanovených povinností, přičemž jejich porušení vede k uplatnění přísnější sankce v podobě výkonu trestu odnětí svobody.⁵¹

Současná právní úprava postihuje maření výkonu trestu domácího vězení prostřednictvím institutu náhradního trestu odnětí svobody. Zákonodárce v § 61 trestního zákoníku stanovuje, že soud již při ukládání domácího vězení obligatorně určuje tento náhradní trest, a to až do výše jednoho roku. Maximální výměra náhradní sankce přitom nesmí přesáhnout horní hranici trestní sazby za spáchaný přečin. Vyhýbání se nástupu, bezdůvodné porušení sjednaných podmínek nebo nevedení řádného života následně vede k rozhodnutí soudu o výkonu této předem určené sankce. Vykonaná část trestu domácího

---

⁵⁰ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. § 61.

⁵¹ ŠÁMAL, P. *Trestní řád: komentář*. 7., dopl. a přeprac. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013. Velké komentáře. s. 3846. ISBN 978-80-7400-465-0.

vězení se pachateli plně zohledňuje, což znamená, že pokud odsouzený řádně odpykal polovinu původně uložené sankce, soud zkrátí délku náhradního trestu odnětí svobody na polovinu.⁵²

Historický vývoj českého trestního práva zahrnoval dříve i opačný proces, tedy přeměnu nepodmíněného trestu odnětí svobody na trest domácího vězení. Předmětný institut však legislativa s účinností od 1. ledna 2022 zcela zrušila.⁵³ Hlavním důvodem tohoto kroku bylo jeho naprosto minimální uplatnění v aplikační praxi. Odstranění této možnosti tak vytvořilo jeden z nejvýraznějších rozdílů oproti aktuální slovenské právní úpravě, kde podobný mechanismus naopak existuje a zaznamenává rostoucí využití.

3.2 Trest domácího vězení ve Slovenské republice

Trest domácího vězení představuje v právním řádu Slovenské republiky významný alternativní trest. Jeho právní úprava je obsažena v zákoně č. 300/2005 Z. z., Trestný zákon, přičemž tento institut reflektuje současné trendy trestní politiky směřující k humanizaci trestání a k posilování resocializační funkce trestu.⁵⁴ Následující podkapitoly proto podrobně mapují celý legislativní vývoj slovenské úpravy, podmínky uložení trestu, jeho celkovou výměru a samotný obsah. Zvláštní pozornost text následně věnuje pravidlům pro souběh sankcí a mechanismům oboustranné přeměny trestu, čímž vzniká ucelený teoretický základ pro závěrečnou komparaci s českým právním systémem.

3.2.1 Legislativní vývoj trestu domácího vězení ve Slovenské republice

Slovenský právní řád zakotvil trest domácího vězení s účinností od 1. ledna 2006, a to v rámci rozsáhlé rekodifikace trestního práva hmotného provedené zákonem č. 300/2005 Z. z., slovenský trestní zákon.⁵⁵ Zavedení této sankce do systému slovenského trestního práva představovalo významný krok směrem k modernizaci celkové trestní politiky a k širšímu uplatňování principů restorativní justice. Zákonodárce tímto krokem sledoval především hlavní cíl, kterým bylo zajištění stavu, aby byl nepodmíněný trest odnětí svobody vnímán a ukládán skutečně až jako zcela krajní řešení.

---

⁵² ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. § 61.

⁵³ TIBITANZLOVÁ, A. Od 1. 1. 2022 již nelze přeměnit trest odnětí svobody v trest domácího vězení. In: *EPRAVO.CZ* [online]. EPRAVO.CZ, 2021 [cit. 2026-03-25]. Dostupné z WWW: <https://www.epravo.cz/top/clanky/od-1-1-2022-jiz-nelze-premenit-trest-odneti-svobody-v-trest-domaciho-vezeni-114519.html>.

⁵⁴ SLOVENSKO. Zákon č. 300/2005 Z. z., Trestný zákon. In: *Zákony pre ľudí.sk* [online]. AION CS [cit. 2026-03-26]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2005-300>.

⁵⁵ SLOVENSKO. Zákon č. 300/2005 Z. z., Trestný zákon. § 53.

Tento prístup plne koresponduje s medzinárodne uznávanou zásadou ultima ratio a akcentuje snahu o nápravu pachateľa bez jeho vytrženia z prirodzeného sociálneho prostredia.⁵⁶

Hmotnoprávni úprava tohoto inštitutu je obsažena primárne v ustanovení § 53 zmieneného slovenského trestného zákona. Uvedený paragraf definuje základní mantinely pro ukládání tohoto trestu, vymezuje jeho samotnou podstatu a stanovuje exaktní zákonné povinnosti, které musí odsouzený během výkonu trestu dodržovat. Procesní stránku věci, tedy závazná pravidla pro samotné nařízení výkonu, provádění kontroly a případnou přeměnu uložené sankce, následně detailně upravuje ustanovení § 435 zákona č. 301/2005 Z. z., slovenský trestní řád.⁵⁷ Uvedené dva kodexy tak společně tvoří stěžejní legislativní základ, o který se opírají slovenské justiční orgány při rozhodování o této alternativě k odnětí svobody.

Historický vývoj aplikační praxe ovšem ukázal, že pouhé zavedení trestu do trestních kodexů nebylo pro jeho úspěšné fungování dostačující. Dlouhé roky naráželo ukládání této sankce na neochotu soudců, neboť chyběl spolehlivý kontrolní mechanismus, což vedlo k tomu, že se trest ukládal jen ve zcela minimální míře. Tento nepříznivý stav podrobněji dokládají statistická data v kapitolách 5.1 a 5.2. Zásadní legislativní zlom v tomto směru přineslo až přijetí zákona č. 78/2015 Z. z., o kontrole výkonu některých rozhodnutí technickými prostředky. Tento speciální předpis, jenž vstoupil v platnost 1. ledna 2016, vytvořil nezbytný právní i technický rámec pro plnohodnotné nasazení elektronického monitoringu, čímž se domácí vězení stalo v praxi reálně a spolehlivě kontrolovatelnou sankcí.⁵⁸

Rozsáhlá novelizace trestních kodexů provedená zákonem č. 214/2019 Z. z. znamenala další klíčový milník pro zefektivnění tohoto inštitutu. Tato takzvaná velká novela radikálně rozšířila okruh pachatelů způsobilých pro uložení domácího vězení. Legislativa tímto krokem umožnila aplikaci trestu i na určité kategorie závažnějších

---

⁵⁶ MARKOVÁ, V., CSONKOVÁ, N., eds. *Aktuálne otázky trestného práva v teórii a praxi: zborník príspevkov z 13. ročníka interdisciplinárnej celoštátnej vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou*. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2025. s. 34-37. ISBN 978-80-8293-044-6.

⁵⁷ MARKOVÁ, V., CSONKOVÁ, N., eds. *Aktuálne otázky trestného práva v teórii a praxi...* Bratislava, 2025, s. 37, 100.

⁵⁸ KLÁTIK, J., VIRDZEK, T., VALENTOVIČ, Z., BORSEKOVÁ, K., KIKA, M. *Elektronický monitoring na Slovensku: výsledky národného prieskumu a odporúčania pre tvorcov politik a prax*. Banská Bystrica: Belianum. Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, 2020, s. 11. ISBN 978-80-557-1751-7.

zločinů s horní hranicí trestní sazby až do deseti let. Legislativní uvolnění tak odstranilo předchozí svazující překážky, které bránily soudcům ve využívání jinak efektivního monitorovacího systému u širšího spektra odsouzených.⁵⁹

Konečnou podobu stávající legislativy výrazně ovlivnila rozsáhlá novela provedená zákonem č. 40/2024 Z. z. Příslušná důvodová zpráva k tomuto dokumentu silně prosazuje myšlenky restorativní justice. Primárním záměrem tvůrců zákona je naprosté upřednostnění alternativních trestů před klasickým vězněním pachatelů.⁶⁰ Zásadní novinku představuje také prodloužení maximální možné délky trestu domácího vězení ze čtyř na pět let. Modifikace parametrů trestu domácího vězení má podle zákonodárce přispět ke snížení negativních dopadů spojených s izolací pachatele ve vězeňském prostředí, umožnit mu nahradit způsobenou škodu a zajistit lepší ochranu jeho rodinných a pracovních vazeb.⁶¹

3.2.2 Podmínky uložení trestu domácího vězení ve Slovenské republice

Slovenský trestní zákon ukotvuje pravidla a nezbytné náležitosti pro aplikaci domácího vězení primárně uvnitř ustanovení § 53. Justiční orgány mohou tuto alternativní sankci využít jedině tehdy, pokud dojde k současnému naplnění čtveřice striktních kritérií, jež zákonodárce pro tento účel vytvořil.⁶² Historický vývoj ukazuje, že klíčový posun v této oblasti přinesla rozsáhlá novela z roku 2019, díky níž se masivně zvětšila množina pachatelů způsobilých pro uložení tohoto trestu.⁶³

Úvodní předpoklad úzce souvisí s celkovou závažností spáchaného deliktu a příslušnou trestní sazbou. Rozhodující soudce smí zvolit tuto formu potrestání výlučně u činů, kde horní hranice zákonné sazby nedosahuje více než deseti let.⁶⁴ Stanovená délka trestu ovšem nesmí nikdy klesnout pod dolní hranici trestu odnětí svobody určenou pro

---

⁵⁹ KLÁTIK, J., VIRDZEK, T., VALENTOVIČ, Z., BORSEKOVÁ, K., KIKA, M. *Elektronický monitoring na Slovensku...* Banská Bystrica, 2020, s. 28.

⁶⁰ *Důvodová správa k návrhu zákona zo dňa 6. 12. 2023* [online]. Národná rada SR, 2023 [cit. 2026-03-25]. Dostupné z WWW: <https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=536583>.

⁶¹ MARKOVÁ, V., CSONKOVÁ, N., eds. *Aktuálne otázky trestného práva v teórii a praxi...* Bratislava, 2025, s. 11-14.

⁶² MARKOVÁ, V., CSONKOVÁ, N., eds. *Aktuálne otázky trestného práva v teórii a praxi...* Bratislava, 2025, s. 100.

⁶³ KLÁTIK, J., VIRDZEK, T., VALENTOVIČ, Z., BORSEKOVÁ, K., KIKA, M. *Elektronický monitoring na Slovensku...* Banská Bystrica, 2020, s. 39.

⁶⁴ MARKOVÁ, V., CSONKOVÁ, N., eds. *Aktuálne otázky trestného práva v teórii a praxi...* Bratislava, 2025, s. 100.

daný skutek.⁶⁵ Nastavení tohoto spodního mantinelu tak zcela automaticky znemožňuje využití domácího vězení u zvláště závažných zločinů, kde dolní hranice trestu začíná na hranici deseti let.

Další nezbytný krok spočívá v důkladném posouzení celkové přiměřenosti sankce s ohledem na detaily případu a osobnost pachatele. Zodpovědný orgán nese povinnost detailně zanalyzovat nejen samotnou povahu spáchaného skutku, ale také aktuální majtkové, rodinné a sociální poměry obžalovaného.⁶⁶ Výsledkem tohoto komplexního zkoumání musí být nevyvratitelné přesvědčení soudu, že zvolená alternativní forma potrestání plně postačí k nápravě viníka a zajištění ochrany společnosti.⁶⁷

Třetím zásadním pilířem je získání písemného slibu, který musí obviněný vlastnoručně stvrdit. Odsouzený se v tomto dokumentu výslovně zavazuje k tomu, že dodrží povinnost zdržovat se v přesně vymezených časech doma a zároveň poskytne orgánům zajišťujícím technickou kontrolu plnou součinnost. Právní teorie i praxe vnímají tento krok jako nepřímý souhlas pachatele s uložením dané sankce, jelikož bez jeho akceptace by podobně razantní zásah do ústavně zaručené svobody a soukromí obydlí nebyl legislativně vůbec přípustný.⁶⁸

Závěrečná obligatorní podmínka se plně orientuje na praktickou a technickou realizovatelnost celého výkonu trestu. Zákonná úprava nekompromisně vyžaduje, aby byly v místě pobytu pachatele bezpečně naplněny veškeré materiálně-technické parametry nezbytné pro nasazení elektronického monitorovacího systému. Zjišťování těchto faktických možností provádí probační a mediační úředník prostřednictvím institutu předběžného šetření přímo v místě bydliště, kde se ověřuje stabilita dodávek elektrické energie či adekvátní pokrytí komunikačním signálem. Nedílnou a naprosto klíčovou součástí této přípravné fáze je rovněž obstarání předchozího písemného souhlasu od všech zletilých osob, které s kontrolovaným jedincem sdílejí společnou domácnost.⁶⁹

---

⁶⁵ MARKOVÁ, V., CSONKOVÁ, N., eds. *Aktuálne otázky trestného práva v teórii a praxi...* Bratislava, 2025, s. 38.

⁶⁶ KLÁTIK, J., VIRDZEK, T., VALENTOVIČ, Z., BORSEKOVÁ, K., KIKA, M. *Elektronický monitoring na Slovensku...* Banská Bystrica, 2020, s. 28.

⁶⁷ MARKOVÁ, V., CSONKOVÁ, N., eds. *Aktuálne otázky trestného práva v teórii a praxi...* Bratislava, 2025, s. 38.

⁶⁸ MARKOVÁ, V., CSONKOVÁ, N., eds. *Aktuálne otázky trestného práva v teórii a praxi...* Bratislava, 2025, s. 38.

⁶⁹ MARKOVÁ, V., CSONKOVÁ, N., eds. *Aktuálne otázky trestného práva v teórii a praxi...* Bratislava, 2025, s. 38.

3.2.3 Výměra a obsah trestu domácího vězení

Slovenská trestněprávní legislativa prošla v nedávné době významným vývojem, který se dotkl především délky trvání trestu domácího vězení. Rozsáhlá novela č. 40/2024 Z. z. upravila maximální hranici této sankce z původních čtyř na pět let. Soudci aktuálně disponují pravomocí ukládat tento trest v časovém rozmezí od jednoho do pěti let. Stanovená výměra musí v každém případě respektovat dolní hranici trestní sazby trestu odnětí svobody, pokud je pro daný čin zákonem určena. Toto pravidlo zajišťuje nezbytnou míru přísnosti a zabraňuje ukládání nepřiměřeně mírných postihů u závažnější trestné činnosti.⁷⁰

Samotná podstata trestu je jasně definována v ustanovení § 53 odst. 3 slovenského trestního zákona. Odsouzená osoba je povinna během výkonu sankce plnit tři základní okruhy povinností. První povinnost představuje striktní setrvávání v určeném obydlí, přičemž toto nařízení zahrnuje i přilehlé venkovní prostory, jako jsou dvory či zahrady, a to v časech stanovených soudem. Druhá podmínka vyžaduje vedení řádného života, což v praxi znamená absenci další protiprávní činnosti a dodržování společenských norem. Třetím pilířem je povinnost podrobit se technické kontrole prostřednictvím monitorovacích zařízení, pokud byl takový dohled nařízen.⁷¹

Možnost opustit určené místo výkonu trestu je slovenskou úpravou přísně regulována a podmíněna splněním konkrétních kritérií. Pachatel smí opustit obydlí výhradně po předchozím schválení probačním úředníkem. Důvodem pro dočasnou nepřítomnost mohou být pouze naléhavé situace, zejména docházka do zaměstnání, návštěva lékaře či plnění studijních povinností. Čas strávený mimo domov je omezen na nezbytně nutnou dobu a plnohodnotně se započítává do celkové délky trestu.⁷²

Soudní orgány mají pravomoc uložit odsouzenému i další přiměřená omezení s cílem posílit výchovný dopad postihu. Často uplatňovaným opatřením je probační dohled nebo zákaz požívání alkoholických nápojů, jehož dodržování lze spolehlivě sledovat speciální technikou.⁷³ Nerespektování stanovených pravidel s sebou nese

---

⁷⁰ MARKOVÁ, V., CSONKOVÁ, N., eds. *Aktuálne otázky trestného práva v teórii a praxi...* Bratislava, 2025, s. 34, 38, 100.

⁷¹ MARKOVÁ, V., CSONKOVÁ, N., eds. *Aktuálne otázky trestného práva v teórii a praxi...* Bratislava, 2025, s. 100.

⁷² MARKOVÁ, V., CSONKOVÁ, N., eds. *Aktuálne otázky trestného práva v teórii a praxi...* Bratislava, 2025, s. 102.

⁷³ KLÁTIK, J., VIRDZEK, T., VALENTOVIČ, Z., BORSEKOVÁ, K., KIKA, M. *Elektronický monitoring na Slovensku...* Banská Bystrica, 2020, s. 30.

závažné právní následky. Prokázané porušení podmínek domácího vězení nebo vyhýbání se technické kontrole vede k okamžité přeměně zbývající části sankce na nepodmíněný trest odnětí svobody. Přepočítací koeficient je v tomto případě fixní, neboť jeden den domácího vězení se rovná jednomu dni strávenému ve vězeňském ústavu.⁷⁴

3.2.4 Souběh trestů a omezení

Slovenský trestní zákon přistupuje k ukládání trestních sankcí s cílem zajistit nejvyšší míru individualizace trestu. Zákonodárce v ustanovení § 34 odst. 6 výslovně stanoví, že tresty uvedené v systému sankcí lze ukládat samostatně, případně i v kombinaci více trestů vedle sebe. Tím je soudům poskytován poměrně široký prostor pro flexibilní volbu nejvhodnější reakce na spáchaný trestný čin. V aplikační praxi bývá trest domácího vězení často kombinován například s peněžitým trestem, zákazem činnosti nebo jinými alternativními sankcemi. Taková kombinace může podle odborných poznatků dosahovat účelu trestu stejně efektivně, případně i efektivněji než uložení jednoho přísnějšího trestu. Současně umožňuje posílit preventivní i výchovné působení na pachatele, aniž by bylo nutné přistoupit k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, čímž je zároveň podporován proces jeho resocializace.⁷⁵⁷⁶

Ukládání více trestů vedle sebe však není neomezené a naráží na přirozené i zákonné limity vyplývající z povahy jednotlivých sankcí. Ačkoli slovenská právní úprava neobsahuje tak výslovný zákaz kombinace domácího vězení s jinými tresty jako právní úprava česká, z povahy jednotlivých sankcí vyplývá, že trest domácího vězení nelze kombinovat s nepodmíněným trestem odnětí svobody. Tento trest totiž představuje jeho alternativu. Odborná literatura zároveň zdůrazňuje uplatňování principu ultima ratio nejen ve vztahu k odnětí svobody, ale i mezi jednotlivými alternativními tresty. Dosažení účelu trestu méně invazivním prostředkem by mělo mít vždy přednost před zbytečnou kumulací sankcí, což odpovídá zásadě subsidiarity trestní represe.⁷⁷

Významným rysem slovenské právní úpravy je široká použitelnost trestu domácího vězení při splnění zákonných podmínek. Ustanovení § 53 odst. 1 slovenského

⁷⁴ KLÁTIK, J., VIRDZEK, T., VALENTOVIČ, Z., BORSEKOVÁ, K., KIKA, M. *Elektronický monitoring na Slovensku...* Banská Bystrica, 2020, s. 29.

⁷⁵ JELÍNEK, J., et al. *Trestní právo hmotné. Obecná část*. 7. vyd. Praha: Leges, 2021. s. 432-435. ISBN 978-80-7502-477-9.

⁷⁶ MARKOVÁ, V., CSONKOVÁ, N., eds. *Aktuálne otázky trestného práva v teórii a praxi...* Bratislava, 2025, s. 35.

⁷⁷ MARKOVÁ, V., CSONKOVÁ, N., eds. *Aktuálne otázky trestného práva v teórii a praxi...* Bratislava, 2025, s. 35.

trestního zákona umožňuje uložit tento trest jako samostatnou sankci u širokého okruhu trestných činů, což je podrobněji rozvedeno v kapitole 3.2.2.

Soudy mohou zároveň účinek trestu domácího vězení posílit uložením přiměřených omezení a povinností. V praxi se často uplatňuje například kombinace s povinností zdržet se požívání alkoholických nápojů, přičemž dodržování této povinnosti může být kontrolováno prostřednictvím technických prostředků elektronického monitoringu.⁷⁸ Vhodné nastavení kombinace trestů a doplňujících omezení je důležité pro dosažení rovnováhy mezi represivní a resocializační funkcí trestu, a tím i pro efektivní uplatnění trestní sankce v praxi.

3.2.5 Přeměna trestu domácího vězení a přeměna zbytku trestu odnětí svobody

Zákonná úprava přeměny trestu domácího vězení na trest odnětí svobody je zakotvena v § 435 slovenského trestního řádu, který upravuje situace, kdy odsouzený neplní uložená omezení a povinnosti, případně záměrně maří výkon kontroly technickými prostředky. Porušení těchto podmínek může vést k přeměně trestu domácího vězení, případně jeho nevykonaného zbytku, na nepodmíněný trest odnětí svobody. Smyslem této úpravy je zajistit vynutitelnost uloženého trestu a reagovat na případy, kdy odsouzený nerespektuje stanovený režim jeho výkonu.⁷⁹

Rozhodnutí o přeměně trestu náleží soudu, který o něm rozhoduje usnesením ve veřejném zasedání. Zákonná úprava zároveň zajišťuje ochranu procesních práv odsouzeného, neboť před vydáním rozhodnutí musí být odsouzený soudem vyslechnut.⁸⁰ Přeměna trestu je v aplikační praxi založena na principu přímé úměry, kdy jeden den nevykonaného trestu domácího vězení odpovídá jednomu dni nepodmíněného trestu odnětí svobody.⁸¹

---

⁷⁸ KLÁTIK, J., VIRDZEK, T., VALENTOVIČ, Z., BORSEKOVÁ, K., KIKA, M. *Elektronický monitoring na Slovensku...* Banská Bystrica, 2020, s. 30.

⁷⁹ KLÁTIK, J., VIRDZEK, T., VALENTOVIČ, Z., BORSEKOVÁ, K., KIKA, M. *Elektronický monitoring na Slovensku...* Banská Bystrica, 2020, s. 15.

⁸⁰ KLÁTIK, J., VIRDZEK, T., VALENTOVIČ, Z., BORSEKOVÁ, K., KIKA, M. *Elektronický monitoring na Slovensku...* Banská Bystrica, 2020, s. 15.

⁸¹ SLOVENSKO. § 53 ods. 6 zákona č. 300/2005 Z. z., Trestný zákon, v znení účinnom od 27. 12. 2025. In: *Zákony pre ľudí.sk* [online]. AION CS [cit. 2026-03-24]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2005-300/znenie-20251227#p53-6>.

Slovenský trestní systém nabízí kromě sankční přeměny na vězení i zcela opačný, silně motivační postup. Ustanovení § 65a slovenského trestního zákona zakotvuje možnost přeměny nevykonaného zbytku nepodmíněného trestu odnětí svobody na trest domácího vězení. Předmětný institut slouží jako forma takzvané postupné progresse a odměňuje odsouzené za vzorné chování a aktivní přístup k nápravě během výkonu trestu. Soudní orgány mohou o tomto zmírnění rozhodnout u pachatelů přečinů, u kterých lze na základě dosavadního vývoje důvodně předpokládat úspěšnou resocializaci v domácím prostředí. Procesní rámec tohoto kroku detailně upravuje § 414a slovenského trestního řádu. Využití daného nástroje výrazně usnadňuje plynulý návrat pachatele do běžného života, pomáhá mu obnovit zprerhané rodinné vazby a celkově snižuje rizika spojená s náhlým propuštěním na svobodu.⁸²

Slovenská aplikační praxe v posledních letech vykazuje výrazný nárůst využívání této formy přeměny trestu. Aktuální vývoj poukazuje na specifickou situaci, kdy soudy přistupují k přeměně nepodmíněného trestu odnětí svobody na trest domácího vězení častěji než k jeho přímému ukládání. Tento trend naznačuje praktickou využitelnost uvedeného institutu a současně poukazuje na jeho motivační účinek ve vztahu k chování odsouzených ve výkonu trestu. Podrobnější analýza těchto statistických údajů a jejich interpretace je obsažena v kapitole 5.3.

3.3 Komparace trestu domácího vězení v České republice a ve Slovenské republice

Právní úpravy trestu domácího vězení v obou státech vycházejí z podobných historických základů. Společný cíl představuje snížení využívání klasických věznic. Současná aplikační praxe a platná legislativa však vykazují poměrně zásadní rozdíly. Následující text přináší přehled těch nejdůležitějších komparačních bodů:

- **Délka trestu:** Český trestní zákoník omezuje uložení trestu domácího vězení maximální hranicí dvou let.⁸³ Slovenská úprava nabízí výrazně širší rozpětí. Tamní soudci aktuálně ukládají tuto sankci v rozmezí jednoho až pěti let.⁸⁴
- **Závažnost činů a okruh pachatelů:** Český právní řád podmiňuje uložení tohoto trestu spácháním méně závažného trestného činu, konkrétně přečinu. Slovenský

---

⁸² KLÁTIK, J., VIRDZEK, T., VALENTOVIČ, Z., BORSEKOVÁ, K., KIKA, M. *Elektronický monitoring na Slovensku...* Banská Bystrica, 2020, s. 17, 26, 27.

⁸³ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. § 60 odst. 1.

⁸⁴ SLOVENSKO. Zákon č. 300/2005 Z. z., Trestný zákon. § 53 odst. 2.

přístup vykazuje mnohem větší benevolenci. Současná právní úprava umožňuje uložení domácího vězení i pachatelům zločinů. Jedinou omezující podmínku představuje horní hranice trestní sazby, která nesmí převýšit deset let.⁸⁵

- **Specifické podmínky pro uložení:** Zákonodárci v obou zemích vyžadují od odsouzeného poskytnutí písemného slibu a aktivní součinnosti. Slovenská legislativa však klade na přípravnou fázi mnohem přísnější nároky. Uložení trestu na Slovensku obligatorně předchází získání písemného souhlasu všech zletilých osob žijících ve společné domácnosti.⁸⁶
- **Přeměna trestu z vězení na domácí vězení:** Popsaná oblast vykazuje mezi oběma státy absolutně nejvýraznější kontrast. Česká republika s účinností od 1. ledna 2022 možnost propustit vězně do domácího vězení zcela zrušila.⁸⁷ Hlavní důvod tohoto kroku spočíval v minimálním využívání tohoto institutu v aplikační praxi. Slovenská praxe naopak tento druh přeměny, která byla zavedena od 1. 1. 2016, využívá velmi úspěšně.⁸⁸ Tamní soudy dokonce přistupují k této přeměně z klasického vězení častěji než k přímému ukládání domácího vězení.
- **Následky porušení trestu:** Porušení podmínek trestu v České republice aktivuje výkon takzvaného náhradního trestu odnětí svobody v maximální délce jednoho roku. Český soud musí tuto náhradní sankci obligatorně stanovit již předem při vynášení rozsudku.⁸⁹ Slovenský systém řeší maření výkonu trestu odlišně, a to fixním matematickým přepočtem. Zbylá nevykonaná část trestu se na Slovensku okamžitě mění na klasické vězení v poměru jeden den domácího vězení za jeden den nepodmíněného odnětí svobody.⁹⁰

Provedené srovnání jasně ukazuje aktuálně mnohem vyšší flexibilitu slovenského přístupu. Tamní právní úprava umožňuje aplikaci trestu na širší spektrum kriminality. Slovenský systém navíc velmi úspěšně využívá tento nástroj k postupné integraci vězňů

---

⁸⁵ KLÁTIK, J., VIRDZEK, T., VALENTOVIČ, Z., BORSEKOVÁ, K., KIKA, M. *Elektronický monitoring na Slovensku...* Banská Bystrica, 2020, s. 28.

⁸⁶ MARKOVÁ, V., CSONKOVÁ, N., eds. *Aktuálne otázky trestného práva v teórii a praxi...* Bratislava, 2025, s. 38.

⁸⁷ TIBITANZLOVÁ, A. *Od 1. 1. 2022 již nelze přeměnit trest odnětí svobody...* 2021.

⁸⁸ SLOVENSKO. Zákon č. 300/2005 Z. z., Trestný zákon. § 65a.

⁸⁹ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. § 61.

⁹⁰ SLOVENSKO. Zákon č. 300/2005 Z. z., Trestný zákon. § 53 odst. 6.

zpět do společnosti. Česká úprava naproti tomu působí mnohem konzervativnějším dojmem. Český model cílí primárně na drobnější kriminalitu a zcela vylučuje možnost přesunu odsouzeného z klasického vězení do domácího prostředí. Vizualní shrnutí všech výše zkoumaných rozdílů poskytuje následná tabulka 1, která čtenáři usnadňuje celkovou orientaci v dané problematice.

Tabulka 1: Srovnání trestu domácího vězení v ČR a SR

Komparační kritérium	Česká republika	Slovenská republika
Délka trestu	Maximální hranice činí dva roky.	Soudy ukládají sankci v rozmezí jednoho až pěti let.
Závažnost činů	Aplikace omezuje trest pouze na přečiny.	Legislativa umožňuje uložení i za zločiny s horní sazbou do deseti let.
Specifické podmínky	Odsouzený poskytuje písemný slib a součinnost.	Zákon navíc vyžaduje souhlas osob ve společné domácnosti a technické prověření bydliště.
Přeměna z vězení	Předmětný institut legislativa zcela zrušila v roce 2022.	Motivační nástroj funguje velmi úspěšně a představuje častou praxi.
Následky porušení	Porušení aktivuje předem stanovený náhradní trest odnětí svobody (až na 1 rok).	Soudní orgány aplikují fixní přepočít v poměru 1 den trestu domácího vězení = 1 den výkonu trestu odnětí svobody

Zdroj: Vlastní zpracování na základě trestních kodexů ČR a SR

4 Kontrola výkonu trestu domácího vězení

Samotný trest domácího vězení může fungovat pouze tehdy, pokud je spolehlivě kontrolován. Odsouzený totiž nezůstává za zdmi věznice, ale trest si odpykává ve svém vlastním domově. Spolehlivý dohled ze strany státu je proto naprosto nezbytný. Pokud by kontrola chyběla, nebo v praxi selhávala, z domácího vězení by se stal jen trest na papíře, který neplní svůj účel a nemá žádnou autoritu v očích společnosti ani samotných pachatelů.

Následující podkapitoly proto přiblíží, jak tento dohled prakticky funguje v České republice a ve Slovenské republice. První část představí český model, ve kterém hraje hlavní roli Probační a mediační služba společně se systémem elektronického monitoringu. Druhá část následně popíše slovenskou praxi a elektronický monitoring. Závěr kapitoly se pak bude věnovat vzájemné komparaci, ze které vyplynou silné a slabé stránky obou systémů.

4.1 Kontrola výkonu trestu domácího vězení v České republice

Kontrolou výkonu trestu domácího vězení je v České republice pověřena Probační a mediační služba. Tato organizační složka státu, která byla zřízena zákonem č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě, s účinností od 1. ledna 2001, působí v resortu Ministerstva spravedlnosti a představuje klíčový orgán pro uplatňování prvků restorativní justice v českém trestním právu.⁹¹ Její činnost a samotná pravidla dohledu nad odsouzenými v domácím vězení jsou dále podrobněji rozvedena ve vyhlášce č. 456/2009 Sb., o kontrole výkonu trestu domácího vězení. Tato vyhláška probačním úředníkům mimo jiné ukládá povinnost odsouzeného důkladně poučit o všech stanovených omezeních a povinnostech, které se k výkonu trestu vážou.⁹²

Činnost Probační a mediační služby ve vztahu k trestu domácího vězení a dalším alternativním trestům se rozděluje do dvou základních fází. První fáze probíhá ještě před samotným rozhodnutím soudu či státního zástupce a má podobu takzvaného předběžného šetření. Probační úředníci v tomto stadiu připravují klíčové podklady pro rozhodování.⁹³

---

⁹¹ STRÉMY, T., KURILOVSKÁ, L. a VRÁBLOVÁ, M. *Restorativna justícia*. Praha: Leges, 2015, s. 308. ISBN 978-80-7502-075-8

⁹² ČESKO. Vyhláška č. 456/2009 Sb., o kontrole výkonu trestu domácího vězení.

⁹³ PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA. *Agendy Probační a mediační služby v letech 2019–2023* [online]. Praha: Probační a mediační služba, 2024, s. 4. [cit. 2026-03-23]. Dostupné z WWW: <https://pms.gov.cz/statistiky/>.

Zjišťují rodinné, sociální a pracovní zázemí obviněného a posuzují, zda jsou u něj dány vhodné podmínky pro uložení a úspěšné vykonání tohoto trestu.⁹⁴ Cílem je zhodnotit připravenost pachatele a ujasnit, zda uložení trestu nespojeného s odnětím svobody bude pro jeho nápravu a ochranu společnosti postačující.

Druhá, stěžejní fáze nastává po právní moci rozhodnutí, kdy Probační a mediační služba zajišťuje a kontroluje samotný výkon uložené sankce.⁹⁵ Z procesního hlediska se tento krok opírá o ustanovení § 334a až § 334h trestního řádu. Ten jasně stanoví, že po nabytí vykonatelnosti rozhodnutí vydává předseda senátu nařízení výkonu trestu, které je doručeno jak odsouzenému, tak právě příslušnému středisku Probační a mediační služby, čímž je samotný dohled formálně zahájen.⁹⁶ U trestu domácího vězení (a u institutu podmíněného propuštění s povinností zdržovat se v obydlí) spočívá tato činnost v důsledné kontrole, zda se odsouzený ve stanoveném čase zdržuje ve svém obydlí, zda dodržuje případná další přiměřená omezení a povinnosti a zda vede řádný život.

Jak již bylo zmíněno v předchozích částech práce věnovaných výhodám a nevýhodám tohoto trestu, elektronický monitoring se v minulosti potýkal s technickými výpadky. Většinu trestů domácího vězení tak museli probační úředníci kontrolovat prostřednictvím namátkových fyzických kontrol.⁹⁷ Tento dohled probíhal formou osobních návštěv přímo v místě bydliště pachatele, často v nestandardních časech, o víkendech či ve večerních hodinách. Situace se však změnila v roce 2024, kdy byl elektronický monitoring do praxe opětovně zaveden. Namátkové fyzické kontroly sice nadále probíhají, avšak již v mnohem menší míře, neboť nepřetržitý dohled převzal automatizovaný systém.

Úloha probačního úředníka se však v žádném případě neomezuje pouze na mechanickou kontrolu přítomnosti. Základním posláním a cílem Probační a mediační služby je totiž naplňování tří hlavních pilířů:

---

⁹⁴ PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA. *Agendy Probační a mediační služby...* [online]. Praha, 2024, s. 8.

⁹⁵ PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA. *Agendy Probační a mediační služby...* [online]. Praha, 2024, s. 4.

⁹⁶ ČESKO. Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád). § 334a - § 334h.

⁹⁷ PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA. *Agendy Probační a mediační služby...* [online]. Praha, 2024, s. 41.

- **Návrat pachatele do běžného života:** Prioritou je, aby se odsouzený úspěšně adaptoval na společenské normy a vyvaroval se dalšího kriminálního jednání. Důraz se klade na jeho osobnostní rozvoj, nalezení uplatnění a přijetí zodpovědnosti vůči platnému právu.
- **Zohlednění potřeb oběti:** Poškozená strana se přímo podílí na procesu nápravy způsobené újmy. Cílem této spolupráce je zhojit psychické následky trestného činu, obnovit její osobní integritu a navrátit jí víru ve fungující spravedlnost.
- **Zajištění celospolečenské bezpečnosti:** Prostřednictvím důsledné kontroly uložených alternativních trestů a včasného řešení krizových situací spojených s probíhajícím řízením se instituce aktivně podílí na ochraně veřejnosti.⁹⁸

Pracovníci Probační a mediační služby proto přistupují k odsouzenému s důrazem na to, aby jej nejen kontrolovali, ale především odborně vedli a poskytovali mu podporu. Snaží se ho vhodným způsobem motivovat k lepšímu životnímu stylu, pomáhají mu při řešení náročných životních situací (jako je hledání zaměstnání či řešení dluhů) a podporují ho v obnovování rodinných i sociálních vazeb tak, aby v budoucnu vedl řádný život bez dalších konfliktů se zákonem.⁹⁹

4.1.1 Elektronický monitoring v České republice

Předchozí podkapitola již nastínila, že elektronický monitoring prošel v České republice velmi turbulentním vývojem plným technických i administrativních zvrátů, než se jej v roce 2024 podařilo opětovně a stabilně zavést do justiční praxe.

První reálné zkušenosti s elektronickou kontrolou získala Česká republika v roce 2012. Probační a mediační služba ČR tehdy ve spolupráci s Ministerstvem spravedlnosti zahájila pilotní projekt s názvem „Elektronický monitoring odsouzených“. Samotný testovací provoz probíhal od července do konce listopadu 2012 a zahrnoval celkem 47 účastníků. Tuto testovací skupinu tvořilo 43 osob reálně vykonávajících trest domácího vězení (případně osob s tímto opatřením v rámci podmíněného propuštění). Zbylá čtyři místa obsadili samotní probační úředníci, jejichž specifickým úkolem bylo záměrně

⁹⁸ STRÉMY, T., KURILOVSKÁ, L., VRÁBLOVÁ, M. *Restorativna justícia*. Praha, 2015, s. 317.

⁹⁹ STRÉMY, T., KURILOVSKÁ, L., VRÁBLOVÁ, M. *Restorativna justícia*. Praha, 2015, s. 317.

simulovat různé formy porušení monitorovacího režimu, včetně pokusů o fyzické poškození elektronického náramku.¹⁰⁰

Technické zajištění pilotního projektu bylo postaveno na využití radiofrekvenční technologie. Každý odsouzený byl vybaven vodotěsným elektronickým náramkem připevněným na noze, jenž plnil funkci vysílače. Náramek kontinuálně komunikoval se stacionárním přijímačem v obydlí pachatele a informace o jeho přítomnosti systém předával do monitorovacího centra přes síť GSM. Závěrečné vyhodnocení projektu přineslo vysoce pozitivní výsledky. Z programu muselo být pro porušení pravidel vyloučeno pouze zanedbatelné množství osob, přičemž průměrné denní náklady na monitoring jednoho odsouzeného dosáhly částky pouhých 165 Kč.¹⁰¹

Výsledky zkušebního projektu sice byly vyhodnoceny jako velmi pozitivní, avšak plošné zavedení elektronických náramků do běžné praxe se na mnoho let zdrželo. Hlavním důvodem tohoto prodlení byly opakované komplikace a neúspěchy při vyhlásování výběrových řízení na generálního dodavatele monitorovacího systému. Ministerstvo spravedlnosti muselo v průběhu let zrušit hned několik veřejných zakázek, a to nejčastěji kvůli námitkám neúspěšných uchazečů, průtahům u Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže či z důvodu měnících se technických specifikací.

Výsledkem těchto administrativních a organizačních překážek bylo, že se ostrý provoz elektronického monitoringu podařilo v České republice spustit až na podzim roku 2018.¹⁰² Zavedení elektronického monitoringu sice zásadně usnadnilo a zefektivnilo kontrolu odsouzených ze strany probačních úředníků, avšak tento stav neměl dlouhého trvání. V listopadu roku 2021 došlo kvůli vleklým sporům s dodavatelem technologie SuperCom k úplnému ukončení provozu celého systému. Zmíněný výpadek si okamžitě vynutil plošný návrat k personálně a časově náročným fyzickým kontrolám v obydlích odsouzených.¹⁰³ Nepříznivý vývoj se následně projevil poklesem důvěry soudů v tento trest, což se bezprostředně odrazilo ve snížení počtu nově ukládaných trestů domácího vězení, jak vyplývá ze statistických dat uvedených v podkapitole 5.2.

---

¹⁰⁰ STRÉMY, T., KURILOVSKÁ, L., VRÁBLOVÁ, M. *Restoratívna justícia*. Praha, 2015, s. 285-286.

¹⁰¹ STRÉMY, T., KURILOVSKÁ, L., VRÁBLOVÁ, M. *Restoratívna justícia*. Praha, 2015, s. 287-288.

¹⁰² Přehledně: 15 let cesty k náramkům pro vězně. In: *Česká justice* [online]. Media Network, 29. 6. 2024 [cit. 2026-03-23]. Dostupné z WWW: <https://www.ceska-justice.cz/2024/06/prehledne-15-let-cesty-k-naramkum-pro-vezne/>.

¹⁰³ PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA. *Agendy Probační a mediační služby...* [online]. Praha, 2024, s. 41.

Změnu k lepšímu přinesl až rok 2024, kdy byl po úspěšném vyřešení dodavatelských problémů elektronický monitoring do aplikační praxe opětovně zaveden. Vítězem nového výběrového řízení a aktuálním generálním dodavatelem systému se stala česká společnost Forsolution CZ, která ve spolupráci s polským subdodavatelem zajistila pro stát dodávku nových monitorovacích zařízení.¹⁰⁴ Obnovený systém tak opět plně garantuje nepřetržitou kontrolu odsouzených v jejich obydlí. Nové přístroje k tomuto účelu kombinují komunikaci pomocí rádiových vln a propojení se signálem GPS. Tato technologie umožňuje efektivně hlídat nejen setrvání doma, ale také dodržování zakázaných zón, typicky bezpečné vzdálenosti od obydlí obětí. Funkční výbava je ovšem v porovnání s minulostí o něco skromnější. Předchozí generace náramků totiž uměla navíc provádět testy na alkohol nebo přímo sledovat vzájemnou polohu monitorovaného člověka a jeho obětí.¹⁰⁵ S nasazením nové technologie se však proměnila i její finanční náročnost. Zatímco v roce 2012 činily historické náklady na elektronický monitoring 165 Kč denně, jak již bylo zmíněno dříve, s novým systémem denní náklad přímých výdajů pro rok 2025 stoupl a po zaokrouhlení představuje 640 Kč na osobu.¹⁰⁶ Na úhradě této částky se z části podílí i sám odsouzený, který denně platí částku ve výši 50 Kč. Tato výše je stanovena vyhláškou č. 458/2009.¹⁰⁷ I přes toto navýšení má však obnova systému nepopíratelný přínos. Výrazný úbytek nutných fyzických kontrol totiž probačním úředníkům uvolnil kapacity pro stěžejní část jejich profese, kterou je odborná resocializační práce s pachatelem a efektivní předcházení recidivě.

4.2 Kontrola výkonu trestu domácího vězení ve Slovenské republice

Dohled nad výkonem trestu domácího vězení a kontrolu plnění jeho podmínek zajišťuje ve Slovenské republice primárně probační a mediační úředník působící u okresního soudu. Na rozdíl od České republiky, kde pro tuto agendu vznikla samostatná

---

¹⁰⁴ Probační a mediační služba spustila elektronický monitoring v ověřovacím provozu v praxi. In: *Probační a mediační služba* [online]. 19. 6. 2024 [cit. 2026-03-23]. Dostupné z WWW: <https://pms.gov.cz/probacni-a-mediazni-sluzba-spustila-elektronicky-monitoring-v-overovacim-provozu-v-praxi/>.

¹⁰⁵ Elektronický monitoring vězňů má znovu fungovat ve druhé polovině roku 2023. In: *Advokátní deník* [online]. Česká advokátní komora, 12. 4. 2022 [cit. 2026-03-24]. Dostupné z WWW: <https://advokatnidenik.cz/2022/04/12/elektronicky-monitoring-veznu-ma-znovu-fungovat-ve-druhe-polovine-roku-2023/>.

¹⁰⁶ PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA. *Přehled informací poskytnutých Probační a mediační službou dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, v roce 2026: odpověď na žádost sp. zn. PMS-SD-000483/2026-2* [online]. 16. 2. 2026, s. 3 [cit. 2026-03-24]. Dostupné z WWW: <https://pms.gov.cz/legislativa/informace-poskytnute-pms/>.

¹⁰⁷ ČESKO. Vyhláška č. 458/2009 Sb., kterou se stanoví denní sazba připadající na náklady spojené s výkonem trestu domácího vězení a využitím elektronického kontrolního systému a způsob jejich úhrady. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. AION CS, © 2010–2026 [cit. 2026-03-24]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-458>. § 1.

organizační složka státu (Probační a mediační služba ČR), zvolilo Slovensko odlišný organizační a legislativní model. Činnost a postavení těchto pracovníků upravuje především zákon č. 550/2003 Z. z., o probačních a mediačních úřednících. Vedle tohoto stěžejního předpisu se na ně vztahuje také zákon č. 549/2003 Z. z., o soudních úřednících. Podle něj mají postavení soudních úředníků ve státnězaměstnaneckém poměru, přičemž jejich služebním úřadem je přímo příslušný okresní soud. Metodicky a koncepčně pak výkon probace a mediace zastřešuje a řídí Ministerstvo spravedlnosti Slovenské republiky.¹⁰⁸

Činnost těchto úředníků představuje nezastupitelný prvek restorativní justice, jejímž cílem je nejen ochrana společnosti před kriminalitou, ale také opětovné začlenění pachatele do běžného života a urovnání narušených společenských vztahů.¹⁰⁹ Systém kontroly a práce s odsouzeným se na Slovensku, podobně jako v České republice, odehrává ve dvou základních a na sebe navazujících fázích.

První fáze celého procesu probíhá ještě před samotným rozhodnutím soudu o uložení alternativního trestu a má podobu takzvaného institutu předběžného šetření. Probační a mediační úředník v tomto stadiu zjišťuje na pokyn soudu nebo prokurátora základní informace o pachateli, mapuje jeho rodinnou, sociální i pracovní situaci a zkoumá celkové předpoklady pro úspěšné vykonání trestu. Zásadní součástí této přípravy je osobní návštěva přímo v obydlí obviněného. Během ní odborný pracovník prověřuje splnění nezbytných materiálně-technických podmínek pro případné nasazení elektronického monitoringu a zároveň zajišťuje písemný souhlas všech plnoletých osob, které s pachatelem sdílejí společnou domácnost.¹¹⁰

Druhá fáze nastupuje v momentě, kdy rozsudek nabývá vykonatelnosti. Probační úředník, případně orgán spravující technické prostředky, v tuto chvíli přebírá kontrolu nad výkonem trestu. Podstata dohledu u trestu domácího vězení spočívá v prověřování, zda se odsouzený ve stanoveném čase zdržuje ve svém obydlí včetně k němu náležejících venkovních prostor, zda vede řádný život a zda se řádně podrobuje technické kontrole.¹¹¹ Opuštění domova umožňuje slovenská právní úprava pouze na nezbytně nutnou dobu

---

¹⁰⁸ STRÉMY, T., KURILOVSKÁ, L., VRÁBLOVÁ, M. *Restorativna justícia*. Praha, 2015, s. 240-241.

¹⁰⁹ STRÉMY, T., KURILOVSKÁ, L., VRÁBLOVÁ, M. *Restorativna justícia*. Praha, 2015, s. 212.

¹¹⁰ KLÁTIK, J., VIRDZEK, T., VALENTOVIČ, Z., BORSEKOVÁ, K., KIKA, M. *Elektronický monitoring na Slovensku...* Banská Bystrica, 2020, s. 30-31.

¹¹¹ KLÁTIK, J., VIRDZEK, T., VALENTOVIČ, Z., BORSEKOVÁ, K., KIKA, M. *Elektronický monitoring na Slovensku...* Banská Bystrica, 2020, s. 15.

a z vymezených naléhavých důvodů, mezi které patří například výkon zaměstnání. Odsouzený navíc k tomuto opuštění vždy potřebuje předchozí souhlas probačního a mediačního úředníka.¹¹²

Působnost probačního a mediačního úředníka však zdaleka nekončí u mechanické kontroly přítomnosti odsouzeného v obydlí. Odborný pracovník přistupuje k odsouzenému tak, aby jej nejen kontroloval, ale poskytoval mu i nezbytnou psychosociální podporu. Motivuje jej k dodržování pravidel a pomáhá mu s překonáváním životních překážek s konečným cílem, aby pachatel po odpykání trestu dokázal vést plnohodnotný život bez návratu ke kriminální činnosti¹¹³

4.2.1 Elektronický monitoring ve Slovenské republice

Implementace elektronického dohledu na Slovensku proběhla na základě komplexního přístupu, který se opíral o masivní čerpání evropských dotací. Počátky ambiciózního projektu s názvem Elektronický systém monitorování osob (ESMO) spadají do prvních měsíců roku 2014. Rozhodující podíl na jeho financování měla Evropská unie, konkrétně finanční prostředky vyčleněné z Evropského fondu regionálního rozvoje. Plnému nasazení předcházelo celostátní testování a zkušební chod v průběhu roku 2015, přičemž do ostrého provozu přešel systém k 1. lednu 2016. Důležitým faktem je, že tento totožný monitorovací systém je na Slovensku nepřetržitě a úspěšně využíván až do současnosti. Souběžně s technologickým vývojem byl vytvořen nezbytný legislativní rámec – zákon č. 78/2015 Z. z., o kontrole výkonu některých rozhodnutí technickými prostředky, jenž přesně vymezil podmínky pro aplikaci elektronických náramků v praxi.¹¹⁴

Finanční stránka elektronického monitoringu funguje ve slovenském i českém prostředí na velmi podobném principu, neboť v obou státech se na nákladech napřímo podílí samotný odsouzený. Stát sice primárně hraje převážnou část výdajů, což v případě Slovenska znamenalo vybudování moderního operačního střediska se sídlem na Ministerstvu spravedlnosti SR v Bratislavě a nákup samotných zařízení, avšak

---

¹¹² KURUCOVÁ, V. Úspech trestu domáceho väzenia v okolitých krajinách – návod pre nás? In: MADLEŇÁKOVÁ, L., PIECHOWICZOVÁ, L., eds. *Zahraniční vlivy na vnitrostátní právo: sborník odborných příspěvků z mezinárodní konference Olomoucké debaty mladých právníků 2013*. Praha: Leges, 2014. s. 124. ISBN 978-80-7502-017-8.

¹¹³ STRÉMY, T., KURILOVSKÁ, L., VRÁBLOVÁ, M. *Restoratívna justícia*. Praha, 2015, s. 225, 240.

¹¹⁴ KLÁTIK, J., VIRDZEK, T., VALENTOVIČ, Z., BORSEKOVÁ, K., KIKA, M. *Elektronický monitoring na Slovensku...* Banská Bystrica, 2020, s. 11.

kontrolovaná osoba musí na každodenní provoz finančně přispívat.¹¹⁵ Zatímco v České republice činí tento poplatek 50 Kč za každý den výkonu kontroly¹¹⁶, na Slovensku je aktuálně stanovena paušální částka 2,50 eura denně.¹¹⁷ Tento mechanismus přímé finanční participace pomáhá oběma státům alespoň částečně kompenzovat vysoké náklady spojené se správou a udržováním technologického systému. Podle údajů z roku 2024 přitom celkové průměrné náklady slovenského státu na jednu monitorovanou osobu představují přibližně 4 eura denně.¹¹⁸

Elektronický systém ESMO nabízí orgánům činným v trestním řízení hned několik různých režimů dohledu. Praxe ukazuje, že u trestu domácího vězení se nejčastěji využívá kontrola, která přesně sleduje, zda se odsouzený zdržuje v předem stanovenou dobu na konkrétní adrese. Sledování probíhá pomocí voděodolného náramku připraveného nad kotníkem pachatele. Toto osobní identifikační zařízení má vlastní zabudovanou baterii a funguje jako nepřetržitý vysílač. Náramek pomocí radiofrekvenčních vln neustále komunikuje s domácí monitorovací stanicí. Tato domácí jednotka, která svým vzhledem připomíná klasický telefonní přístroj, je pevně nainstalována v bydlíšti kontrolované osoby a po zapojení do elektrické sítě automaticky odesílá získaná data do centrálního systému na ministerstvu.¹¹⁹

Slovenský elektronický systém disponuje mnohem širšími možnostmi využití než jen základním dohledem nad domácím vězením. Praxe ukazuje velmi dobré využití přenosných GPS lokátorů pro nepřetržité sledování pohybu pachatele, což se výborně hodí například při kontrole trestu zákazu pobytu nebo zákazu účasti na vybraných akcích. Velkou předností tamní úpravy je důsledná ochrana ohrožených osob, typicky obětí domácího násilí, kterou zajišťuje speciální přístroj pro varování před přiblížením. Chráněná osoba má u sebe mobilní přijímač. Ten dokáže ji i samotný dispečink okamžitě

---

¹¹⁵ KLÁTIK, J., VIRDZEK, T., VALENTOVIČ, Z., BORSEKOVÁ, K., KIKA, M. *Elektronický monitoring na Slovensku...* Banská Bystrica, 2020, s. 13, 19.

¹¹⁶ ČESKO. Vyhláška č. 458/2009 Sb., kterou se stanoví denní sazba připadající na náklady spojené s výkonem trestu domácího vězení a využitím elektronického kontrolního systému a způsob jejich úhrady. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. AION CS, © 2010–2026 [cit. 2026-03-24]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-458>. § 1.

¹¹⁷ SLOVENSKO. Vyhláška č. 225/2015 Z. z., ktorou sa ustanovuje suma náhrady nákladov výkonu kontroly technickými prostriedkami, v znení neskorších predpisov. In: *Slov-lex* [online]. Ministerstvo spravodlivosti SR [cit. 2026-03-24]. Dostupné z WWW: <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/225/>. § 1.

¹¹⁸ Elektronický náramok malo od roku 2016 na sebe 2097 osôb. In: *Pravda.sk* [online]. TASR, 27. 4. 2024 [cit. 2026-03-24]. Dostupné z WWW: <https://spravy.pravda.sk/domace/clanok/708117-elektronicky-naramok-malo-od-roku-2016-na-sebe-2097-osob/>.

¹¹⁹ KLÁTIK, J., VIRDZEK, T., VALENTOVIČ, Z., BORSEKOVÁ, K., KIKA, M. *Elektronický monitoring na Slovensku...* Banská Bystrica, 2020, s. 19, 21.

a hlasitě upozornit ve chvíli, kdy narušitel vstoupí do zakázaného prostoru. Zcela mimořádnou funkcí celého řešení je pak dohled nad dodržováním zákazu konzumace alkoholu. Kontrola probíhá přes pevně umístěný dechový analyzátor. Tento přístroj během zkoušky rovnou ověřuje rysy obličeje, a proto je prakticky nemožné, aby za odsouzeného dýchal někdo jiný z rodiny.¹²⁰

Očekávání spojená se zavedením moderního systému zůstala v úvodních letech fungování z velké části nenaplněna. Slovenské soudy zpočátku přistupovaly k ukládání domácího vězení s náramkem jen zcela výjimečně. Hlavní příčinou byla tehdejší přísná trestní politika a příliš vysoké hranice zákonných sazeb.¹²¹ Zásadní obrat přineslo až přijetí rozsáhlé novely trestních kodexů pod číslem 214/2019 Z. z. Tento předpis s účinností od srpna 2019 značně uvolnil pravidla pro využívání alternativních trestů. Soudci tak získali možnost nařídit elektronicky hlídané domácí vězení dokonce i pachatelům závažnější trestné činnosti, u kterých horní hranice sazby dosahuje až deseti let. Popsaná právní úprava se okamžitě projevila v aplikační praxi a celkové počty sledovaných osob začaly na Slovensku růst.¹²² Konkrétní vývoj těchto čísel podrobně rozebírají kapitoly 5.2 a 5.3.

4.3 Komparace kontroly výkonu trestu domácího vězení v České republice a ve Slovenské republice

Kontrola výkonu trestu domácího vězení je v obou státech naprosto klíčová pro zajištění jeho účelu a zachování autority tohoto alternativního trestu, neboť bez funkčního dohledu by se jednalo pouze o trest ve formální rovině. Přestože Česká republika i Slovenská republika vycházejí z podobných principů restorativní justice a proces kontroly rozdělují do totožných fází, z předchozího textu lze identifikovat významné institucionální a technologické rozdíly.

Institucionální zajištění a role probačních orgánů. V České republice je kontrolou pověřena Probační a mediační služba ČR, což je samostatná organizační složka státu zřízená v resortu Ministerstva spravedlnosti. Oproti tomu Slovenská republika zvolila odlišný model, kdy je kontrola svěřena probačním a mediačním úředníkům, kteří

---

¹²⁰ KLÁTIK, J., VIRDZEK, T., VALENTOVIČ, Z., BORSEKOVÁ, K., KIKA, M. *Elektronický monitoring na Slovensku...* Banská Bystrica, 2020, s. 21-22.

¹²¹ KLÁTIK, J., VIRDZEK, T., VALENTOVIČ, Z., BORSEKOVÁ, K., KIKA, M. *Elektronický monitoring na Slovensku...* Banská Bystrica, 2020, s. 28.

¹²² KLÁTIK, J., VIRDZEK, T., VALENTOVIČ, Z., BORSEKOVÁ, K., KIKA, M. *Elektronický monitoring na Slovensku...* Banská Bystrica, 2020, s. 38-41.

mají postavení soudních úředníků a působí přímo u příslušných okresních soudů. Při bližším pohledu na samotnou praxi se však ukazuje, že tento institucionální rozdíl je z hlediska výkonu trestu spíše omezeného významu. Ať už je úředník zaměstnancem centrální agentury, nebo spadá pod konkrétní okresní soud, náplň jeho práce v terénu je do značné míry srovnatelná. V obou státech tito úředníci neprovádějí pouze mechanickou kontrolu, ale poskytují odsouzenému psychosociální podporu a motivují ho k vedení řádného života. Rozdílné ukotvení v zákoně tak nemá zásadní vliv na kvalitu resocializačního působení.

Stabilita a vývoj elektronického monitoringu. Významný rozdíl mezi oběma státy spočívá v implementaci elektronických náramků. Slovenská republika vybudovala komplexní Elektronický systém monitorování osob (ESMO), který byl spuštěn do ostrého provozu 1. ledna 2016 a od té doby nepřetržitě a úspěšně funguje až do současnosti.¹²³ Česká republika prošla v této oblasti naopak méně stabilním vývojem. Přestože pilotní projekt proběhl úspěšně již v roce 2012, kvůli průtahům byl ostrý provoz spuštěn až na podzim 2018, aby byl následně v listopadu 2021 kvůli sporům s dodavatelem zcela ukončen.¹²⁴ Systém se tak musel vrátit k personálně náročným fyzickým kontrolám a k opětovnému zavedení technologie došlo až v roce 2024. Z tohoto rozdílného vývoje plynou významné praktické dopady. Zatímco Slovensko mělo díky stabilnímu provozu prostor systém dále rozvíjet, v České republice byla pozornost soustředěna především na zajištění jeho funkčnosti. Tyto problémy navíc mohly negativně ovlivnit důvěru soudů v efektivitu tohoto trestu. Pokud soud nemá dostatečnou jistotu ohledně kontroly odsouzeného, dochází k omezení ukládání tohoto trestu v praxi. Výpadky technologie také zvyšovaly administrativní a časovou zátěž probačních úředníků, kteří museli věnovat větší část své činnosti fyzickým kontrolám na úkor odborné práce s odsouzenými.

Technologické možnosti. Základní kontrolu obydlí pomocí rádiových vln i sledování pohybu přes signál GPS zvládají v současné době systémy v obou státech. Slovenský model ovšem díky dlouhodobému rozvoji nabízí širší spektrum kontrolních a ochranných nástrojů. Tamní úřady běžně využívají speciální mobilní přijímače, které nosí u sebe přímo ohrožené oběti, a dále stacionární dechové analyzátoři s biometrickým

---

¹²³ KLÁTIK, J., VIRDZEK, T., VALENTOVIČ, Z., BORSEKOVÁ, K., KIKA, M. *Elektronický monitoring na Slovensku...* Banská Bystrica, 2020, s. 11.

¹²⁴ PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA. *Agendy Probační a mediační služby...* [online]. Praha, 2024, s. 41.

ověřením tváře pro dohled nad konzumací alkoholu.¹²⁵ Česká justiční praxe od těchto pokročilejších funkcí, mezi které patřila právě namátková kontrola alkoholu či bezprostřední sledování vzdálenosti mezi pachatelem a obětí, u své nejnovější generace náramků z roku 2024 ustoupila.¹²⁶

Ekonomické aspekty elektronického monitoringu. V otázce financování se oba státy shodují na principu přímé finanční participace odsouzeného. V ČR přispívá kontrolovaná osoba částkou 50 Kč denně¹²⁷, na Slovensku paušální sazbou 2,50 eura.¹²⁸ Významně se ovšem liší náklady, které nese samotný stát. Zatímco slovenský stát stojí jedna monitorovaná osoba přibližně 4 eura denně¹²⁹, u nového dodavatele v ČR z roku 2025 stoupl přímý denní náklad na 640 Kč¹³⁰. Tento finanční nepoměr lze vysvětlit odlišným způsobem budování systému. Slovensko využilo evropských dotací k vybudování vlastní infrastruktury, takže dnešní 4 eura představují provozní náklady. Česká republika naproti tomu po předchozích výpadech přešla na model, kdy je systém poskytován soukromým dodavatelem. Lze tedy usuzovat, že v české sazbě se neodráží pouze technický provoz, ale také pronájem technologie, softwarové licence a ekonomickou marži dodavatele.

Komparace obou zemí poukazuje na odlišný přístup k implementaci a využívání elektronického monitoringu. Ve Slovenské republice je patrný stabilnější a postupně rozvíjený systém, zatímco český model byl v minulosti spojen s častějšími změnami a výpadky. Slovenská zkušenost tak může představovat podnět pro další úvahy o směřování české aplikační praxe.

---

¹²⁵ KLÁTIK, J., VIRDZEK, T., VALENTOVIČ, Z., BORSEKOVÁ, K., KIKA, M. *Elektronický monitoring na Slovensku...* Banská Bystrica, 2020, s. 21-22.

¹²⁶ Elektronický monitoring vězňů má znovu fungovat ve druhé polovině roku 2023. In: *Advokátní deník* [online]. Česká advokátní komora, 12. 4. 2022 [cit. 2026-03-24]. Dostupné z WWW: <https://advokatnidenik.cz/2022/04/12/elektronicky-monitoring-veznu-ma-znovu-fungovat-ve-druhe-polovine-roku-2023/>.

¹²⁷ ČESKO. Vyhláška č. 458/2009 Sb. § 1.

¹²⁸ SLOVENSKO. Vyhláška č. 225/2015 Z. z. § 1.

¹²⁹ Elektronický náramok malo od roku 2016 na sebe 2097 osôb. In: *Pravda.sk* [online]. TASR, 27. 4. 2024 [cit. 2026-03-24]. Dostupné z WWW: <https://spravy.pravda.sk/domace/clanok/708117-elektronicky-naramok-malo-od-roku-2016-na-sebe-2097-osob/>.

¹³⁰ PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA. *Přehled informací... v roce 2026*. Odpověď na žádost sp. zn. PMS-SD-000483/2026-2, s. 3.

5 Statistika trestů v ČR a na Slovensku

V této kapitole je provedena statistická analýza ukládání trestu domácího vězení v České republice a ve Slovenské republice. Analýza vychází z dostupných dat za období let 2006 až 2024 a zaměřuje se na vývoj počtu uložených trestů v obou státech.

Cílem kapitoly je přehledně zobrazit a následně vysvětlit, jak se využívání tohoto alternativního trestu v čase vyvíjelo. Pozornost je věnována především tomu, zda lze mezi Českou republikou a Slovenskem pozorovat rozdíly, případně podobné tendence ve využívání domácího vězení.

Data byla zpracována pomocí základních statistických postupů a následně znázorněna v grafech. Grafy umožňují jednoduše zachytit změny v čase a slouží jako podklad pro další interpretaci. Při práci s daty byl současně brán ohled na jejich spolehlivost a vypovídací schopnost.

Vzhledem k rozdílnému počtu obyvatel v obou státech nebylo vhodné srovnávat pouze absolutní počty uložených trestů. Z tohoto důvodu byla data přepočtena na 100 000 obyvatel. Tento přepočet umožňuje přesnější srovnání a lépe vypovídá o skutečné míře využívání trestu domácího vězení v jednotlivých státech.

Následující výklad je pro lepší přehlednost textu a zamezení nepřiměřenému nahromadění dat v jednom celku chronologicky a tematicky rozdělen do čtyř podkapitol, které reflektují zásadní legislativní a technické milníky. První podkapitola se zaměřuje výhradně na Slovenskou republiku v letech 2006–2010, neboť v České republice byl tento trest zaveden právě až v roce 2010. Druhá podkapitola analyzuje společný vývoj v letech 2010–2018. Rok 2018 byl zvolen jako logický předěl, neboť představoval pro Českou republiku zásadní zlom v podobě zavedení elektronického monitoringu osob. Třetí podkapitola se pak věnuje nejaktuálnějším datům z období let 2019–2024, na kterých lze pozorovat současné trendy a dopady zmíněných technických inovací. Závěrečná podkapitola zkoumá institut přeměny nepodmíněného trestu odnětí svobody na trest domácího vězení. Na kontrastu mezi jeho zrušením v České republice a narůstajícím využíváním na Slovensku ukazuje, jak odlišné legislativní nastavení ovlivňuje celkové statistiky a efektivitu alternativních trestů.

5.1 Analýza vývoje ukládání trestu domácího vězení na Slovensku (2006-2010)

Tabulka 2: Počet uložených trestů domácího vězení ve Slovenské republice v letech 2006–2010

Rok	Počet uložených trestů domácího vězení
2006	6
2007	25
2008	28
2009	51
2010	59

Zdroj: Vlastní zpracování podle STRÉMY (s. 2).

Jak vyplývá z tabulky 2, ukládání trestu domácího vězení na Slovensku mělo od jeho zavedení postupně rostoucí tendenci (z 6 případů v roce 2006 na 59 případů v roce 2010). Přesto se však jednalo o velmi nízké hodnoty, které nenaplnovaly původní očekávání spojená s tímto institutem.

Trest domácího vězení byl do slovenského právního řádu zaveden zákonem č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon s účinností od 1. ledna 2006.¹³¹ Od tohoto opatření bylo očekáváno především snížení počtu osob ve věznicích, úspora nákladů a zachování sociálních vazeb odsouzených. Aplikáční praxe však ukázala, že trest domácího vězení nebyl soudy využíván v očekávaném rozsahu.¹³²

¹³¹ MARKOVÁ, V., CSONKOVÁ, N., eds. *Aktuálne otázky trestného práva v teórii a praxi...* Bratislava, 2025, s. 37.

¹³² STRÉMY, T. Aplikácia trestu domáceho väzenia na Slovensku, v Čechách a v Poľsku. In: *Aktuálne otázky trestného práva v teórii a praxi* [online]. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2015, s. 1 [cit. 2026-03-15]. Dostupné z WWW: <https://www.akademiapz.sk/sites/default/files/2022-08/010%20%20STR%C3%89MY%20%20Aplik%C3%A1cia%20trestu%20dom%C3%A1ceho%20v%C3%A4zenia.pdf>.

Hlavní příčinou nízkého počtu uložených trestů byla absence elektronického monitorovacího systému. Kontrola odsouzených byla zajišťována výhradně prostřednictvím probačních a mediačních úředníků, jejichž počet byl nedostatečný. Na jednotlivých soudech často působil pouze jeden úředník, který zároveň zajišťoval dohled i nad dalšími alternativními tresty.¹³³

Kontroly byly prováděny formou namátkových návštěv v místě bydliště odsouzených, zpravidla ve večerních hodinách nebo o víkendech. Takový způsob kontroly byl organizačně náročný a jeho efektivita byla omezená, přičemž zjištění porušení podmínek bylo často náhodné.¹³⁴

Důsledkem těchto omezení byla nízká důvěra soudů v efektivitu tohoto trestu, což vedlo k jeho minimálnímu využívání. Situaci dále ovlivňovaly i legislativní podmínky, kdy bylo možné trest domácího vězení uložit pouze za přečiny a maximálně na dobu jednoho roku.¹³⁵

Celkově tak bylo na Slovensku v prvních letech po zavedení tohoto institutu uloženo pouze omezené množství trestů domácího vězení. Tento stav poukazuje na skutečnost, že bez odpovídajícího technického a personálního zajištění nelze trest domácího vězení v praxi efektivně využívat.

5.2 Analýza vývoje ukládání trestu domácího vězení (2010-2018)

Vývoj ukládání trestu domácího vězení v České republice a ve Slovenské republice v období let 2010 až 2018 je znázorněn na základě dostupných statistických dat v následujícím grafu.

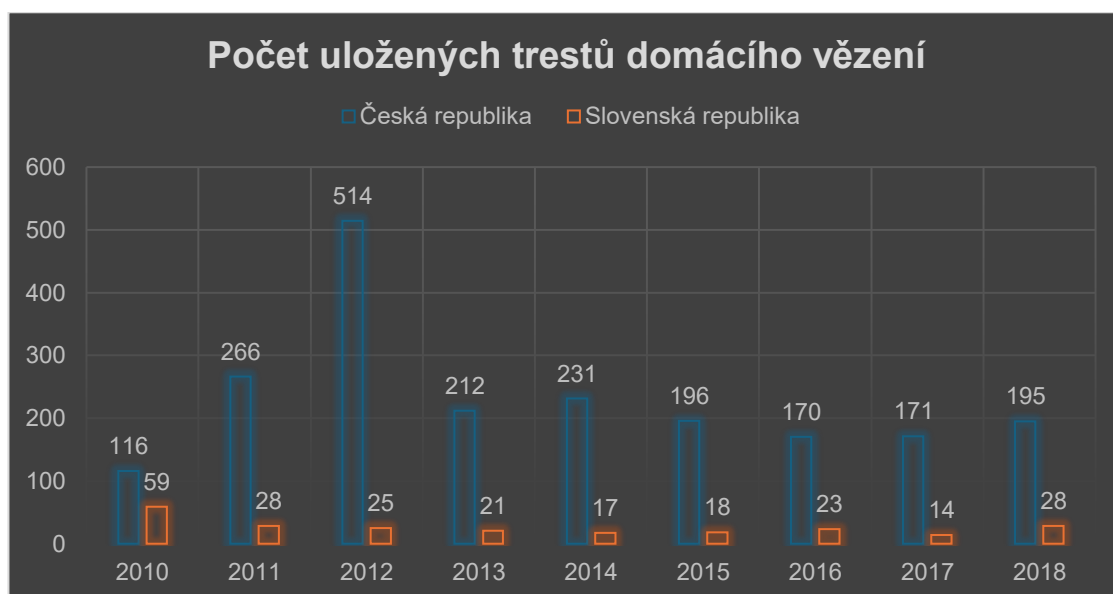
---

¹³³ STRÉMY, T. Aplikácia trestu domáceho väzenia na Slovensku... [online]. Bratislava, 2015, s. 2.

¹³⁴ STRÉMY, T. Aplikácia trestu domáceho väzenia na Slovensku... [online]. Bratislava, 2015, s. 2.

¹³⁵ MARKOVÁ, V., CSONKOVÁ, N., eds. *Aktuálne otázky trestného práva v teórii a praxi...* Bratislava, 2025, s. 37.

Graf 1: Počet uložených trestů domácího vězení v letech 2010-2018

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat Ministerstva spravedlnosti České republiky a Ministerstva spravedlnosti Slovenské republiky.

Uvedené hodnoty představují absolutní počty uložených trestů, což je nutné zohlednit při jejich interpretaci. Přímé porovnání těchto údajů může být zavádějící, jelikož nezohledňuje rozdílný počet obyvatel v obou státech. Česká republika má přibližně dvojnásobný počet obyvatel než Slovenská republika, což se výrazně promítá do celkových počtů.

Z tohoto důvodu byla data dále upravena přepočtem na 100 000 obyvatel, aby bylo možné provést přesnější srovnání mezi oběma státy.

Graf 2: Počet uložených trestů domácího vězení relativní četnost v letech 2010-2018

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat Ministerstva spravedlnosti České republiky a Ministerstva spravedlnosti Slovenské republiky.

Po přepočtu dat je patrné, že v roce 2010 byla situace v obou státech téměř totožná (1,1 trestu na 100 000 obyvatel v České republice a 1,09 ve Slovenské republice). V dalších letech se však vývoj začal výrazně odlišovat.

Ve Slovenské republice došlo po roce 2010 k poklesu a následně k dlouhodobě nízkým hodnotám, které se pohybují přibližně mezi 0,26 a 0,52 trestu na 100 000 obyvatel. Naproti tomu v České republice byl zaznamenán výrazný nárůst, který vyvrcholil v roce 2012 hodnotou 4,89 trestu na 100 000 obyvatel.

Příčinou výrazného nárůstu bylo oživení zájmu justice o trest domácího vězení, a to díky historicky prvnímu nasazení elektronických náramků do aplikační praxe. Probační a mediační služba České republiky ve spolupráci s Ministerstvem spravedlnosti zahájila oficiálně 1. července 2012 experiment s názvem „Elektronický monitoring odsouzených“.¹³⁶

Reálný pilotní provoz tohoto projektu probíhal od 1. srpna do 30. listopadu 2012 a jeho hlavním cílem bylo zkušebně ověřit spolehlivost elektronického dohledu a využít získané poznatky pro přípravu širšího zavedení elektronického monitoringu do české

¹³⁶ STRÉMY, T. Aplikácia trestu domáceho väzenia na Slovensku... [online]. Bratislava, 2015, s. 3.

justiční praxe. Monitoring byl na základě experimentu, kterému již byla věnována bližší pozornost v kapitole 4.1.1, vyhodnocen jako spolehlivý a zařízení k jeho realizaci bylo dostatečně odolné proti poškození, přičemž podmínky výkonu trestu prokazatelně porušily a z experimentu byly vyloučeny pouze 4 odsouzené osoby.¹³⁷

Důvodem, proč tento výrazný nárůst nebyl dlouhodobě udržitelný a v následujících letech došlo k poklesu počtu uložených trestů (např. na 212 případů v roce 2013 a 170 případů v roce 2016), byla především absence návaznosti na pilotní projekt elektronického monitoringu, který nebyl bezprostředně rozšířen do praxe formou plošného zavedení elektronických náramků. Kontrola výkonu trestu tak nadále spočívala převážně na probačních a mediačních úřednících, kteří ji vykonávali prostřednictvím namátkových fyzických kontrol v místě bydliště odsouzených, což bylo časově i personálně náročné a zároveň méně efektivní. v důsledku těchto skutečností docházelo ke snižování důvěry soudů v efektivní výkon tohoto trestu, což vedlo k postupnému omezení jeho ukládání.

Následně došlo k poklesu a stabilizaci hodnot přibližně v rozmezí 1,6 až 2,2 v letech 2013 až 2018. Uvedený vývoj může souviset s praktickými problémy při výkonu trestu domácího vězení, zejména s absencí elektronického monitorovacího systému.

Na Slovensku se vývoj vyznačoval odlišným průběhem. v letech 2010 až 2015 se počty ukládaných trestů domácího vězení pohybovaly pouze v nízkých desítkách případů ročně (např. v roce 2011 šlo o 28 případů a v roce 2012 o 25 případů), což souviselo především s absencí technického způsobu kontroly. Zásadní změna nastala k 1. lednu 2016, kdy byl z prostředků Evropské unie zaveden elektronický systém monitorování osob (ESMO), který se stal povinnou součástí výkonu tohoto trestu.¹³⁸ Přestože bylo možné očekávat, že zavedení elektronického monitoringu povede k výraznému nárůstu ukládání trestu domácího vězení, v praxi se tento předpoklad nepotvrdil a počty uložených trestů zůstaly i nadále velmi nízké – v roce 2016 bylo uloženo pouze 23 trestů, v roce 2017 dokonce jen 14 a v roce 2018 celkem 28 případů.

Z analýzy vyplývá, že vývoj nesouvisel s nedostatkem technických prostředků, ale spíše s legislativním a institucionálním nastavením. Trest domácího vězení bylo

---

¹³⁷ STRÉMY, T. Aplikácia trestu domáceho väzenia na Slovensku... [online]. Bratislava, 2015, s. 3.

¹³⁸ KLÁTIK, J., VIRDZEK, T., VALENTOVIČ, Z., BORSEKOVÁ, K., KIKA, M. *Elektronický monitoring na Slovensku...* Banská Bystrica, 2020, s. 11-12.

možné uložit pouze za přečiny, což výrazně omezovalo jeho využitelnost, a zároveň se uplatňoval spíše opatrný přístup soudů k jeho ukládání. v praxi tak vznikla situace, kdy byl k dispozici funkční elektronický monitorovací systém, avšak jeho využití zůstávalo omezené. Ke změně došlo až po roce 2019, kdy novela zákona rozšířila možnosti ukládání tohoto trestu i na další typy trestných činů a současně prodloužila jeho maximální délku na 4 roky.¹³⁹

Z komparativního hlediska lze konstatovat, že Česká republika využívala trest domácího vězení výrazně častěji než Slovenská republika, a to jak v absolutních hodnotách, tak i v přepočtu na 100 000 obyvatel. Zatímco v České republice došlo zejména v počáteční fázi k dynamickému nárůstu ukládání tohoto trestu, na Slovensku zůstávaly hodnoty dlouhodobě na nízké úrovni bez výraznějších výkyvů, což je patrné zejména z relativního srovnání.

Rozdílný vývoj byl v obou státech podmíněn odlišnými faktory. V České republice představovala hlavní limit absence stabilního elektronického monitorovacího systému, zatímco na Slovensku ani jeho zavedení v roce 2016 nevedlo k výraznějšímu nárůstu ukládání tohoto trestu. Ukazuje se tak, že samotné technické zajištění není dostačující a klíčovou roli hraje především legislativní nastavení a přístup soudní praxe.

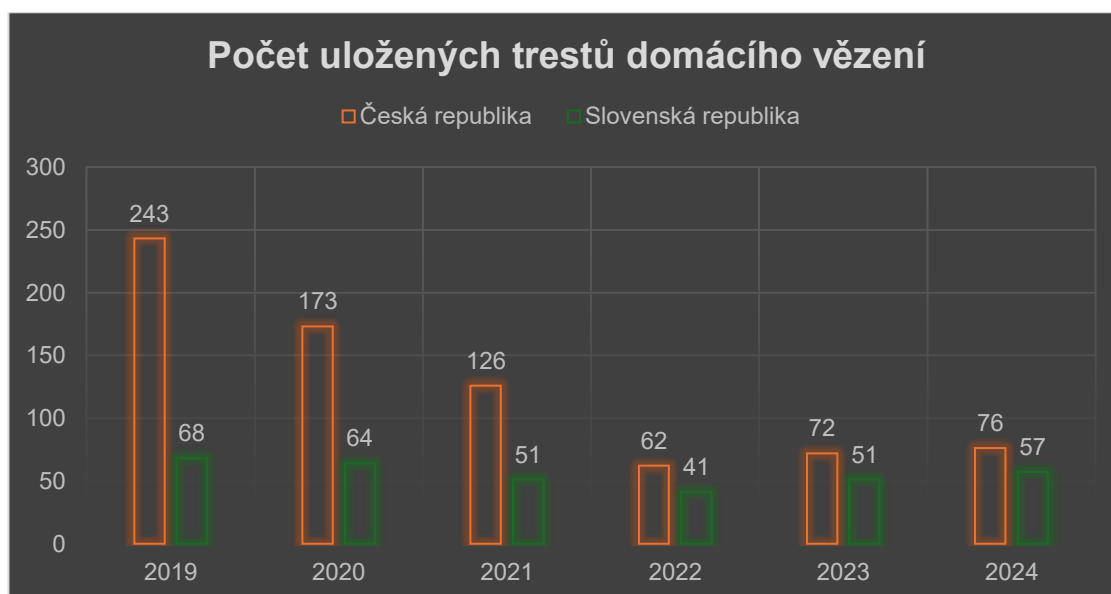
5.3 Analýza vývoje ukládání trestu domácího vězení (2019-2024)

Vývoj ukládání trestu domácího vězení v České republice a ve Slovenské republice v období let 2019 až 2024 je znázorněn na základě dostupných statistických dat v následujících grafech.

---

¹³⁹ KLÁTIK, J., VIRDZEK, T., VALENTOVIČ, Z., BORSEKOVÁ, K., KIKA, M. *Elektronický monitoring na Slovensku...* Banská Bystrica, 2020, s. 39-40.

Graf 3: Počet uložených trestů domácího vězení v letech 2019-2024

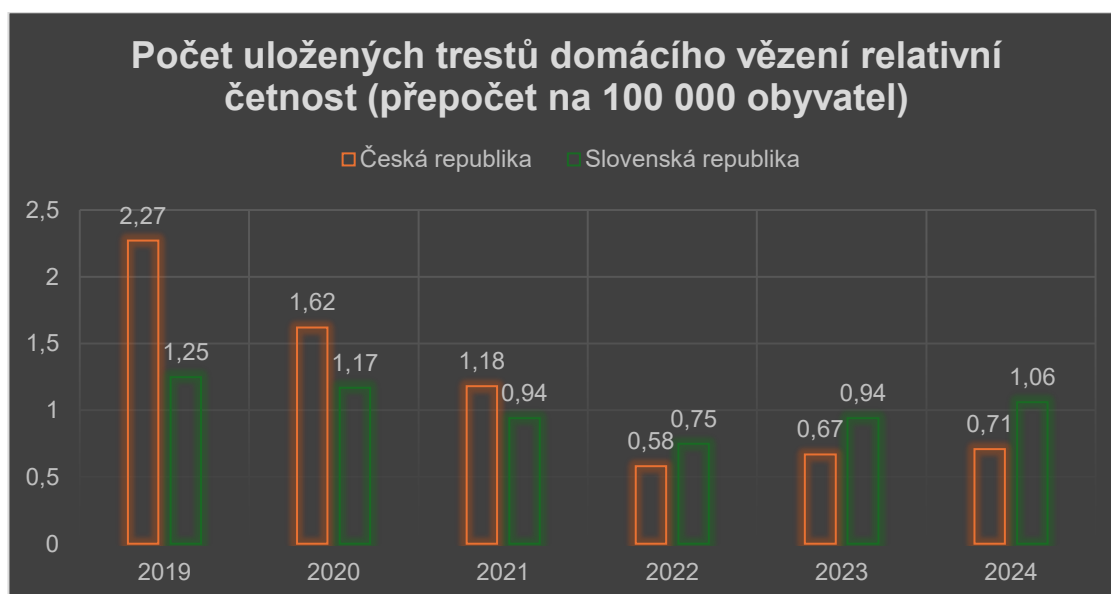
Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat Ministerstva spravedlnosti České republiky a Ministerstva spravedlnosti Slovenské republiky.

Uvedené hodnoty představují absolutní počty uložených trestů. Z grafu 3 je patrné, že v České republice dochází po roce 2019 k postupnému poklesu počtu ukládaných trestů domácího vězení (z 243 případů v roce 2019 na 62 případů v roce 2022), přičemž v roce 2023 lze pozorovat mírné oživení na 72 případů. Na Slovensku je vývoj odlišný – po roce 2019 se hodnoty pohybují na vyšší úrovni než v předchozím období a vykazují spíše stabilní charakter (v rozmezí 41 až 68 případů ročně).

Na vývoj měla také vliv pandemie onemocnění COVID-19, která zasáhla fungování trestní justice zejména v letech 2020 a 2021. v České republice lze v tomto období pozorovat pokles počtu ukládaných trestů domácího vězení (z 243 případů v roce 2019 na 173 případů v roce 2020), což může souviset s omezením činnosti soudů i celkovou změnou fungování společnosti. Současně lze uvažovat i o tom, že v době plošných omezení pohybu osob a karanténních opatření ztrácel trest domácího vězení částečně svůj praktický význam, jelikož omezení pobytu v obydlí bylo do určité míry aplikováno na širší část populace. Tato skutečnost mohla ovlivnit rozhodovací praxi soudů a přispět ke snížení počtu ukládaných trestů.

Pro přesnější srovnání byla data pro využití v následujícím grafu přepočtena na 100 000 obyvatel.

Graf 4: Počet uložených trestů domácího vězení relativní četnost v letech 2019-2024

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat Ministerstva spravedlnosti České republiky a Ministerstva spravedlnosti Slovenské republiky.

Po přepočtu dat je zřejmé, že v roce 2019 dosahovala Česká republika výrazně vyšší hodnoty (2,27 trestu na 100 000 obyvatel) než Slovenská republika (1,25). V následujících letech však dochází k postupnému poklesu v České republice až na hodnotu 0,58 v roce 2022, zatímco na Slovensku zůstávají hodnoty stabilnější a v letech 2022 a 2023 dokonce převyšují Českou republiku (0,75; 0,94 a 1,06).

Rozdíly lze vysvětlit odlišnými podmínkami v obou státech. Na Slovensku došlo k legislativnímu uvolnění, na něž bylo poukázáno již v předchozí kapitole. Klíčovým momentem pro slovenský systém bylo přijetí „velké novely“ slovenského trestního zákona (zák. č. 214/2019 Z. z.), která nabyla účinnosti 1. srpna 2019.¹⁴⁰ Nová novela rozšířila možnosti ukládání trestu domácího vězení a umožnila jeho širší aplikaci v praxi. Významnou roli sehrál také institut přeměny nepodmíněného trestu odnětí svobody na trest domácího vězení, který přispěl k nárůstu celkového počtu těchto trestů, který je znázorněn v další kapitole 5.4 Přeměna trestu odnětí svobody na trest domácího vězení ve Slovenské republice.

¹⁴⁰ KLÁTIK, J., VIRDZEK, T., VALENTOVIČ, Z., BORSEKOVÁ, K., KIKA, M. *Elektronický monitoring na Slovensku...* Banská Bystrica, 2020, s. 39-40.

Naopak v České republice byl vývoj ovlivněn především problémy s fungováním elektronického monitorovacího systému. Po jeho omezení a následném výpadku došlo k poklesu důvěry soudů v efektivní kontrolu výkonu trestu, což vedlo k omezení jeho ukládání. Tento trend je patrný zejména po roce 2021.¹⁴¹

Období let 2019–2023 představuje výrazný obrat oproti předchozímu vývoji. Česká republika, která v letech 2010–2018 v ukládání trestu domácího vězení dominovala, postupně ztrácí své postavení, zatímco Slovenská republika se k ní přibližuje a v některých letech ji dokonce překonává, zejména při srovnání relativní četnosti (viz graf 4).

Postupně dochází ke snižování rozdílů mezi oběma státy a k častějšímu ukládání trestu domácího vězení ve Slovenské republice.

5.4 Přeměna nepodmíněného trestu odnětí svobody na trest domácího vězení

Podkapitola se zaměřuje na institut přeměny nepodmíněného trestu odnětí svobody na trest domácího vězení, jenž však v České republice nenachází výraznější praktické uplatnění. V minulosti byl využíván pouze okrajově a jeho funkci částečně nahrazoval institut podmíněného propuštění s uložením povinnosti zdržovat se ve stanoveném čase v obydlí. Zásadní skutečností je, že od roku 2022 již není přeměna trestu odnětí svobody na trest domácího vězení v českém právním řádu upravena, a proto ji nelze v současnosti aplikovat.¹⁴² Z tohoto důvodu je další pozornost věnována především právní úpravě a aplikační praxi ve Slovenské republice.

Jak již bylo uvedeno v předchozí podkapitole, institut přeměny zbytku trestu odnětí svobody na trest domácího vězení byl na Slovensku zaveden zákonem č. 214/2019 Z. z. s účinností od 1. srpna 2019.¹⁴³ Do té doby uvedený nástroj v právní úpravě chyběl. Přeměna je možná za splnění zákonem stanovených podmínek, zejména pokud odsouzený prokázal polepšení, vykonal alespoň jednu třetinu uloženého trestu

---

¹⁴¹ PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA. *Agendy Probační a mediační služby...* [online]. Praha, 2024, s. 41.

¹⁴² PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA. *Agendy Probační a mediační služby...* [online]. Praha, 2024, s. 14, 41.

¹⁴³ KLÁTIK, J., VIRDZEK, T., VALENTOVIČ, Z., BORSEKOVÁ, K., KIKA, M. *Elektronický monitoring na Slovensku...* Banská Bystrica, 2020, s. 39-40.

a zbytek trestu nepřesahuje pět let. Současné musí být splněny i technické podmínky pro elektronický monitoring.¹⁴⁴

Význam tohoto institutu spočívá především v jeho praktickém a motivačním přínosu. Odsouzený může být za splnění stanovených podmínek převeden z výkonu trestu odnětí svobody do domácího prostředí dříve, než by tomu bylo v případě podmíněného propuštění. Dochází tak ke zmírnění negativních dopadů výkonu trestu, zejména narušení sociálních a rodinných vazeb, a současně k efektivnějšímu využití elektronického monitorovacího systému.

Z aplikačního hlediska je významné také zjednodušení celého procesu. Na Slovensku může podnět k přeměně iniciovat přímo ředitel ústavu pro výkon trestu odnětí svobody, který zároveň zajišťuje základní podklady pro rozhodnutí soudu. Tím dochází ke zrychlení řízení a zvýšení praktického využití tohoto institutu.¹⁴⁵

Tabulka 3: Počet přeměn TOS na TDV v letech 2020-2024

Rok	Počet přeměn TOS na TDV
2020	24
2021	26
2022	16
2023	34
2024	139

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat Ministerstva spravedlnosti SR

Z uvedených skutečností je patrné, že zatímco v České republice musel být institut přeměny nepodmíněného trestu odnětí svobody na trest domácího vězení zrušen z důvodu

¹⁴⁴ SLOVENSKO. Zákon č. 300/2005 Z. z. § 65a.

¹⁴⁵ KLÁTIK, J., VIRDZEK, T., VALENTOVIČ, Z., BORSEKOVÁ, K., KIKA, M. *Elektronický monitoring na Slovensku...* Banská Bystrica, 2020, s. 25-26.

jeho minimálního využívání, ve Slovenské republice se tento institut naopak v praxi postupně prosadil. Jak vyplývá z tabulky 3, počet přeměn v posledních letech výrazně roste, přičemž zejména nárůst v roce 2024 naznačuje jeho rostoucí význam.

Rostoucí počet přeměn ukazuje, že institut nachází v praxi své uplatnění a je soudy využíván stále častěji. Lze tak usuzovat, že jde o efektivní nástroj, který přispívá k širšímu ukládání trestu domácího vězení. Z uvedeného vývoje lze zároveň vyvodit i širší implikace pro českou aplikační praxi. Skutečnost, že ve Slovenské republice dochází k rostoucímu využívání přeměny trestu a její postupné stabilizaci, může představovat podnět k úvaze o případném opětovném zavedení tohoto institutu do českého právního řádu. Zkušenosti ze Slovenska naznačují, že při vhodném legislativním nastavení a funkčním technickém zajištění může přeměna trestu přispět k efektivnějšímu využívání alternativních sankcí.

6 Rozhovory s odborníky z praxe

Součástí praktické části této bakalářské práce jsou rozhovory s odborníky z praxe, které slouží jako doplnění teoretické a komparativní analýzy trestu domácího vězení v České republice a ve Slovenské republice. Cílem těchto rozhovorů je zjistit, jak trest domácího vězení funguje v praxi, a porovnat teoretické poznatky se zkušenostmi odborníků, kteří se s tímto institutem setkávají při své práci.

Rozhovory umožňují lépe pochopit, jak je trest domácího vězení uplatňován v praxi, jaké jsou jeho přínosy a jaké problémy mohou vznikat při jeho ukládání nebo výkonu. Získané poznatky tak doplňují informace vycházející z odborné literatury, právních předpisů a statistických údajů, které byly analyzovány a porovnávány v předchozích kapitolách práce.

Zařazení rozhovorů zároveň souvisí s hlavním cílem bakalářské práce, kterým je zhodnocení právní úpravy trestu domácího vězení v České republice a ve Slovenské republice, a rovněž s vedlejším cílem práce, kterým je identifikace problémů, které mohou v praxi bránit efektivnímu uplatňování tohoto trestu. Přepisy jednotlivých rozhovorů jsou uvedeny v přílohách této bakalářské práce.

6.1 Metodika rozhovorů

Pro získání praktických poznatků o fungování trestu domácího vězení byl v rámci této bakalářské práce zvolen kvalitativní přístup, konkrétně metoda strukturovaného rozhovoru. Všem respondentům byly položeny stejné otázky, které se zaměřovaly především na jejich zkušenosti s ukládáním a výkonem trestu domácího vězení, jeho výhody a případné problémy při jeho aplikaci v praxi.

Celkem bylo osloveno pět respondentů z oblasti justice a probace. Konkrétně se jednalo o dva soudce z České republiky, dva probační a mediační úředníky ze Slovenské republiky a jednoho probačního a mediačního úředníka z České republiky.

Z důvodu zachování anonymity nejsou v práci uváděna jejich jména, jsou však uvedeny informace o jejich profesním zařazení a místě výkonu práce. Otázky, které byly respondentům položeny, jsou uvedeny v přílohách bakalářské práce.

6.2 Charakteristika respondentů

Respondenti byli vybráni z oblasti justice a probace, protože se ve své práci setkávají s ukládáním nebo kontrolou výkonu trestu domácího vězení.

- Respondent č. 1 – probační a mediační úředník v Žilině ve Slovenské republice
- Respondent č. 2 – soudce Okresního soudu v Českých Budějovicích v České republice
- Respondent č. 3 – soudkyně Okresního soudu v Českých Budějovicích v České republice
- Respondent č. 4 – probační a mediační úředník v Českých Budějovicích v České republice
- Respondent č. 5 – probační a mediační úředník v Trnavě ve Slovenské republice

6.3 Vyhodnocení rozhovorů

Výsledky rozhovorů s respondenty ukazují několik hlavních poznatků týkajících se ukládání a výkonu trestu domácího vězení. Respondenti se vyjadřovali především k četnosti ukládání tohoto trestu, podmínkám jeho výkonu, využívání elektronického monitoringu a také k problémům, které se mohou při jeho aplikaci v praxi objevovat. Získané poznatky zároveň umožňují lépe pochopit fungování tohoto institutu v praxi a doplňují teoretické poznatky uvedené v předchozích kapitolách práce.

6.3.1 Četnost ukládání trestu domácího vězení

Výsledky rozhovorů poukazují na skutečnost, že trest domácího vězení není ani v České republice, ani ve Slovenské republice ukládán ve vysoké míře. Jeho využívání v praxi závisí především na individuálním posouzení konkrétního případu soudem a na splnění podmínek pro jeho výkon.

S četností ukládání tohoto trestu úzce souvisí také typy trestných činů a pachatelů, u nichž je v praxi využíván. Z odpovědí respondentů vyplynulo, že trest domácího vězení je ukládán především za méně závažnou trestnou činnost, zejména majetkového charakteru. Současně bylo uvedeno, že je tento trest vhodný pro pachatele se stabilním zázemím, pravidelným zaměstnáním a bez výraznější kriminální minulosti. U osob bez stálého bydlení nebo u recidivistů se tento trest pro jeho povahu zpravidla nehodí. Z uvedeného zároveň vyplývá, že jedním z limitů širšího využívání tohoto trestu je

obtížnost nalezení vhodného pachatele, u něhož budou splněny všechny podmínky pro jeho efektivní výkon.

V České republice bylo respondenty uvedeno, že trest domácího vězení je ukládán spíše výjimečně. Soudy v mnoha případech upřednostňují jiné alternativní tresty, zejména podmíněné odsouzení nebo peněžitý trest. Tento závěr odpovídá i statistickým údajům uvedeným v předchozí kapitole, ze kterých vyplývá spíše klesající tendence ukládání tohoto trestu v posledních letech.

Situace ve Slovenské republice vykazuje určitá specifika. Respondenti sice rovněž uvádějí, že trest domácího vězení není ukládán ve velkém rozsahu, současně však poukazují na výrazný nárůst jeho využívání prostřednictvím přeměny nepodmíněného trestu odnětí svobody. Jak vyplývá ze statistických údajů, v roce 2024 bylo evidováno více než sto těchto přeměn, což představuje významný posun v aplikační praxi.

Uvedený trend potvrdil také respondent č. 1, probační a mediační úředník ze Slovenské republiky, který uvedl, že v období od roku 2023 do března 2026 bylo zaznamenáno přibližně 386 přeměn nepodmíněného trestu odnětí svobody na trest domácího vězení, zatímco počet přímo uložených trestů domácího vězení činil pouze 181 případů.¹⁴⁶

Uvedené skutečnosti ukazují, že na Slovensku dochází k častějšímu využívání trestu domácího vězení nepřímo, tedy prostřednictvím přeměny trestu, zatímco jeho přímé ukládání zůstává omezené. Tento trend představuje významný rozdíl oproti České republice, kde institut přeměny v současnosti není v právním řádu obsažen, a proto není využíván.

Z komparativního hlediska lze konstatovat, že zatímco v České republice je využívání trestu domácího vězení dlouhodobě spíše omezené a v posledních letech dochází k jeho poklesu, ve Slovenské republice lze pozorovat určité oživení jeho aplikace, a to především v souvislosti s přeměnou nepodmíněného trestu odnětí svobody. Tento rozdíl může souviset s odlišným legislativním nastavením i přístupem soudní praxe v obou státech.

---

¹⁴⁶ Rozhovor s respondentem č. 1, probačním a mediačním úředníkem v Žilině, ze dne 6. 3. 2026.

6.3.2 Podmínky pro uložení a výkon trestu domácího vězení

Výpovědi respondentů ukazují, že jedním z hlavních faktorů ovlivňujících ukládání trestu domácího vězení jsou podmínky pro jeho výkon. Možnost uložení tohoto trestu je v praxi úzce spojena především s vhodnými bytovými a technickými podmínkami odsouzeného.

Respondenti z České republiky uváděli, že soud při rozhodování zohledňuje zejména existenci stabilního bydliště odsouzeného a splnění podmínek pro kontrolu výkonu trestu. Nedostatečné zázemí odsouzeného může vést k tomu, že soud zvolí jiný druh trestu, a to i v případech, kdy by jinak bylo uložení trestu domácího vězení vhodné.

Konkrétní technické překážky popsal probační a mediační úředník z České republiky, který uvedl případ, kdy odsouzený bydlel v bytě se společnou koupelnou a toaletou umístěnou mimo bytovou jednotku. Při pohybu do těchto prostor docházelo k výpadku signálu elektronického monitorovacího zařízení, a z tohoto důvodu nebylo možné trest domácího vězení doporučit. Tento příklad ilustruje, že i zdánlivě běžné bytové podmínky mohou v praxi znemožnit uložení tohoto trestu.

Respondenti ze Slovenské republiky zdůrazňovali obdobné podmínky, přičemž větší důraz byl kladen na samotné fungování elektronického monitoringu v praxi. Upozorňováno bylo zejména na nutnost splnění všech technických požadavků pro jeho bezproblémové využití, které jsou nezbytné pro efektivní kontrolu výkonu trestu.

Další významný problém představuje sociální situace odsouzených. Osoby s problematickým sociálním zázemím často nesplňují podmínky pro uložení tohoto trestu, což omezuje jeho širší využití v praxi. Tento faktor byl zmiňován v obou sledovaných státech

Komparativní pohled ukazuje, že podmínky pro uložení a výkon trestu domácího vězení jsou v České republice i ve Slovenské republice velmi podobné. Klíčovým limitem zůstávají zejména technické a sociální podmínky odsouzeného, které významně ovlivňují rozhodování soudů a představují jeden z důvodů omezeného využívání tohoto trestu v praxi.

6.3.3 Elektronický monitoring

Elektronický monitoring představuje klíčový nástroj pro kontrolu výkonu trestu domácího vězení, bez něhož by jeho efektivní realizace v praxi byla jen obtížně představitelná. Z rozhovorů s respondenty vyplývá, že ačkoliv je tento systém v České republice i ve Slovenské republice funkční, jeho praktické uplatnění naráží na řadu obdobných překážek, které souvisejí zejména se sociální situací odsouzených a technickými podmínkami výkonu trestu.

V českém prostředí bylo opakovaně poukazováno na skutečnost, že jedním z hlavních limitů výkonu trestu domácího vězení je absence stabilního bydlení odsouzených. Vedle sociálních faktorů byly v České republice zdůrazňovány také konkrétní technické limity elektronického monitoringu, jako je již uvedené oddělené sociální zařízení od bytové jednotky.

Obdobné překážky však byly identifikovány i ve Slovenské republice. Zásadní rozdíl mezi oběma státy tedy nespočívá v samotné existenci či funkčnosti elektronického monitoringu, ale spíše ve způsobu jeho vnímání a praktického uchopení. Zatímco v České republice jsou častěji zdůrazňovány konkrétní překážky, které mohou bránit jeho využití, ve Slovenské republice je tento systém vnímán jako běžná součást výkonu trestu, přestože naráží na obdobné limity.

Slovenský systém zároveň vykazuje určité technologické a organizační odlišnosti, například využití nepřetržitého monitorování prostřednictvím specializovaného pracoviště nebo možnost kontroly zákazu alkoholu pomocí technických prostředků. Tyto prvky mohou přispívat k vyšší efektivitě kontroly výkonu trestu, avšak samy o sobě neodstraňují základní problém spočívající v nutnosti splnění vhodných podmínek.

Významným tématem, které vyplynulo z rozhovorů s respondenty ze Slovenské republiky, je rovněž finanční zátěž spojená s elektronickým monitoringem. Povinnost odsouzených hradit náklady na monitoring může v některých případech představovat další překážku, zejména u osob v obtížné sociální situaci, což může být v rozporu se snahou o jejich resocializaci.

Komparace tak ukazuje, že elektronický monitoring je v obou státech technicky funkční a představuje nezbytný nástroj kontroly výkonu trestu domácího vězení. Limity jeho využití však vyplývají především ze sociálních a materiálních podmínek

odsouzených, které jsou v obou státech do značné míry obdobné. Rozdíly lze spatřovat především v přístupu aplikační praxe a v míře důvěry v tento nástroj, což se následně promítá i do četnosti ukládání trestu domácího vězení.

6.3.4 Porušení podmínek, spolupráce orgánů a přeměna trestu

Z rozhovorů vyplynulo, že k porušení podmínek trestu domácího vězení dochází nejčastěji v důsledku nedodržení stanoveného časového režimu, a to typicky opožděným návratem do místa výkonu trestu nebo jeho neoprávněným opuštěním. Zejména v českém prostředí respondenti upozorňovali také na případy porušování uložených přiměřených povinností (např. zákaz konzumace alkoholu či jiných návykových látek), nezvládání stresových situací či impulzivní chování odsouzených pod vlivem emocí. Naopak slovenští probační úředníci zdůraznili, že k porušením dochází z jejich zkušeností poměrně zřídka, neboť odsouzení si uvědomují výhody této mírnější alternativy a snaží se případným přísnějším sankcím vyhýbat.

Při kontrole výkonu trestu a řešení případných porušení hraje klíčovou roli vzájemná součinnost justice a Probační a mediační služby. Respondenti v obou státech tuto spolupráci hodnotí jako vysoce efektivní a bezproblémovou. V České republice soudci oceňují především rychlost, pružnost a profesionální přístup probačních úředníků při poskytování podkladů a vypracovávání zpráv o průběhu dohledu. Ve Slovenské republice byla akcentována úzká spolupráce ještě před samotným uložením trestu, kdy soudy prostřednictvím institutu předběžného šetření konzultují s probačními úředníky splnění podmínek a vhodné nastavení technických kontrolních opatření.

Samotný postup při řešení porušení podmínek trestu domácího vězení začíná zjištěním incidentu. Na Slovensku probační úředníci tyto incidenty primárně klasifikují jako provozní (např. zpoždění kvůli dopravní situaci, které musí osoba bezodkladně oznámit) nebo bezpečnostní (např. svévolná manipulace s monitorovacím náramkem). Pokud dojde k závažnějšímu porušení, informuje probační služba příslušný soud, jenž věc následně projedná.

Právě v otázce následků porušení podmínek odhalily rozhovory stěžejní rozdíl obou právních úprav. Z výpovědí české soudkyně vyplývá, že v České republice se již při samotném ukládání trestu domácího vězení obligatorně stanovuje tzv. náhradní trest odnětí svobody (podle § 61 odst. 1 trestního zákoníku). Soud tedy v případě porušení

nerozhoduje o "přeměně" v pravém slova smyslu, ale přímo o výkonu předem určeného náhradního trestu. Přitom zohledňuje, zda odsouzený úspěšně vykonal alespoň polovinu domácího vězení, neboť v takovém případě se mu náhradní trest krátí na polovinu.

Oproti tomu na Slovensku institut předem stanoveného náhradního trestu aplikován není. Jak uvedl zástupce slovenské probační služby, tamní soudy rozhodují o přeměně na nepodmíněný trest, přičemž uplatňují přímý přepočít, kdy se přesně jeden nevykonaný den trestu domácího vězení mění na jeden den nepodmíněného trestu odnětí svobody.

6.3.5 Hodnocení účelu trestu a podněty z praxe

Respondenti z obou států se shodují, že trest domácího vězení má potenciál plnit svůj základní účel, tedy předcházet další trestné činnosti a pomáhat pachatelům s návratem do běžného života. Za jeho hlavní přínos považují zejména to, že odsouzený může zůstat ve svém přirozeném prostředí, zachovat si pracovní návyky a udržet kontakt s rodinou. Právě tyto faktory podle nich výrazně přispívají ke snížení rizika opakování trestné činnosti. Trest je v praxi vhodný například i pro mladší pachatele, kteří se dopustili trestné činnosti pod vlivem alkoholu nebo drog, protože jim dává šanci změnit své chování bez nutnosti pobytu ve vězení.

Z odpovědí však zároveň vyplynulo, že fungování tohoto trestu je částečně ovlivněno i jeho represivní složkou. Podle zástupce české justice je motivace odsouzených často založena spíše na obavě z nepodmíněného trestu odnětí svobody než na samotném působení domácího prostředí. Preventivní účinek trestu je tak v praxi do určité míry spojen s hrozbou přísnější sankce.

Při srovnání odpovědí z České republiky a Slovenské republiky se neprojevují zásadní rozdíly v hodnocení samotného účelu trestu. V obou státech je domácí vězení vnímáno jako vhodný nástroj zejména pro méně závažnou trestnou činnost a pro pachatele se stabilním zázemím. Rozdíly se však objevují v oblasti praktických překážek a možností jeho širšího využití.

Respondenti z České republiky upozorňovali především na složitost celého procesu a administrativní náročnost. Problémem je například nutnost předchozího souhlasu pachatele a zpracování zprávy Probační a mediační služby, což ztěžuje rychlé uložení trestu přímo u soudu.

Naopak respondenti ze Slovenské republiky poukazovali spíše na organizační a personální problémy. Zmiňovali zejména nedostatek probačních úředníků a potřebu jejich větší specializace, například na elektronický monitoring. Dalším problémem je také povinnost hradit náklady na monitoring, která může být pro některé odsouzené finančně náročná a komplikovat jejich návrat do běžného života.

Z uvedeného vyplývá, že efektivita trestu domácího vězení nezávisí pouze na právní úpravě, ale také na tom, jak funguje v praxi. Důležitou roli hraje jak nastavení pravidel, tak i personální a organizační zajištění. Právě tyto faktory ovlivňují, jak často je trest ukládán, a mohou být podkladem pro další úvahy o jeho zlepšení.

7 Návrh de lege ferenda

Provedená teoreticko-právní komparace, analýza statistických dat a vyhodnocení rozhovorů s odborníky z praxe umožňují formulovat několik návrhů, které by mohly přispět k efektivnějšímu ukládání a výkonu trestu domácího vězení v České republice i ve Slovenské republice. Ze získaných poznatků vyplývá, že ačkoliv je trest domácího vězení moderním institutem s významným resocializačním potenciálem, jeho širšímu využití brání řada legislativních a praktických, zejména ekonomických, překážek. Odstranění těchto bariér by mohlo vést nejen ke zvýšení četnosti ukládání tohoto trestu, ale také k efektivnějšímu využívání alternativních trestů v rámci trestní politiky.

Opětovné zavedení institutu přeměny nepodmíněného trestu odnětí svobody na trest domácího vězení představuje stěžejní návrh pro českou právní úpravu, neboť byl v roce 2022 zrušen.¹⁴⁷ Zkušenosti ze Slovenské republiky ukazují, že jde o významný nástroj praktického využívání domácího vězení. Přímé ukládání trestu zůstává relativně nízké, avšak počet přeměn vykazuje výrazný nárůst. Trend potvrzují i poznatky z praxe, kdy podle respondenta: „V praxi je pritom premena využívaná vo väčšej miere. Napríklad v období od roku 2023 do 1. 3. 2026 bolo zaevidovaných 181 uložených trestov domáceho väzenia, avšak počet premien... dosiahol až 386 prípadov“ (viz příloha I).¹⁴⁸ Zavedení obdobného mechanismu v českém právním řádu by mohlo přispět ke snížení počtu osob ve věznicích a podpořit postupnou reintegraci odsouzených do společnosti. Současně by tento institut umožnil soudům flexibilněji reagovat na individuální situaci odsouzených a využít domácí vězení i v případech, kdy by jeho uložení v počáteční fázi řízení nebylo možné. Tím by se rozšířil okruh osob, u nichž by bylo možné tento trest efektivně aplikovat. Zkušenosti ze Slovenské republiky zároveň ukazují, že takto nastavený institut může v praxi fungovat a být soudy reálně využíván. Lze proto uvažovat o tom, že obdobné řešení by bylo aplikovatelné i v českém prostředí, pokud by mu byla věnována odpovídající důvěra ze strany soudní praxe. Významnou roli by zde mohl sehrát i motivační aspekt pro odsouzené, kteří by při řádném plnění svých povinností mohli očekávat možnost přeměny zbytku trestu na jeho mírnější formu. Takový přístup by mohl motivovat k dodržování stanovených pravidel a současně přispět k plynulejšímu návratu do běžného života.

---

¹⁴⁷ TIBITANZLOVÁ, A. *Od 1. 1. 2022 již nelze přeměnit trest odnětí svobody...* 2021.

¹⁴⁸ Rozhovor s probačním a mediačním úředníkem v Žilině, ze dne 6. 3. 2026.

Dalším významným návrhem de lege ferenda je prodloužení maximální délky trestu domácího vězení na čtyři roky. Podle aktuálního znění § 60 odst. 1 českého trestního zákoníku lze totiž v současnosti tento trest uložit nejvýše na dobu dvou let.¹⁴⁹ V soudní praxi však tato pevně stanovená hranice může v určitých případech představovat omezující faktor. Nastávají totiž situace, kdy závažnost spáchaného přečinu sice vyžaduje citelnější potrestání, avšak osobní poměry pachatele (například řádná péče o rodinu či stabilní zaměstnání) jasně ukazují, že k jeho nápravě není nutná přímá izolace ve věznicích. Protože soudce nemá zákonnou možnost uložit domácí vězení na delší dobu, je nucen poslat takového člověka do výkonu nepodmíněného trestu. Ten je tak paradoxně ukládán i v ojedinělých případech, kdy by dlouhodobější monitoring v přirozeném sociálním prostředí pachatele splnil resocializační účel mnohem lépe. Nabízí se srovnání se slovenským trestním zákonem, který poskytuje soudcům větší flexibilitu, neboť v ustanovení § 53 odst. 2 umožňuje uložit trest domácího vězení na dobu jednoho roku až pěti let.¹⁵⁰ Aplikovat takto vysokou pětiletou hranici do českého právního řádu by však nebylo systematicky vhodné. Je nutné reflektovat zásadní rozdíl v obou kodexech: zatímco na Slovensku lze domácí vězení uložit i za závažnější trestnou činnost s horní hranicí až do deseti let,¹⁵¹ český trestní zákoník jeho uložení striktně omezuje výlučně na přečiny.¹⁴⁹ Pro tyto méně závažné činy by pětiletý plošný monitoring mohl představovat již nepřiměřeně přísnou sankci. Z toho důvodu se jako optimální kompromis de lege ferenda navrhuje prodloužení maximální výměry v České republice na čtyři léta. Delší výměra by soudům poskytla větší volnost při rozhodování. Čtyřletá výměra trestu domácího vězení by tak z tohoto institutu učinila skutečný kompromis mezi trestem odnětí svobody a podmíněným trestem odnětí svobody, když u přečinů je horní hranice trestu odnětí svobody 5 let a podmíněný trest odnětí svobody může být v nejvyšší délce 3 roky.¹⁵²

Personální a organizační zajištění probační služby se jeví jako významný problém v aplikační praxi. Z rozhovorů vyplynulo, že vysoká pracovní zátěž úředníků omezuje možnosti individuální práce s odsouzenými i efektivní kontrolu výkonu trestu. Podle respondenta č. 5 by případné navýšení počtu pracovníků výhledově vytvořilo prostor pro jejich hlubší specializaci, a to například v oblastech mediace, práce s mladistvými nebo

---

¹⁴⁹ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. § 60 odst. 1.

¹⁵⁰ SLOVENSKO. Zákon č. 300/2005 Z. z., Trestný zákon. § 53 odst. 2.

¹⁵¹ SLOVENSKO. Zákon č. 300/2005 Z. z., Trestný zákon. § 53 odst. 1 písm. a).

¹⁵² ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. § 55 a § 81.

při kontrole výkonu trestů prostřednictvím technických prostředků (viz příloha V).¹⁵³ Posílení personálních kapacit a větší specializace by tak mohly přispět ke zkvalitnění výkonu trestu domácího vězení. Zlepšení kontroly a práce s odsouzenými by zároveň mohlo zvýšit důvěru soudů v tento trest, což představuje klíčový faktor pro jeho častější ukládání v praxi.

Vedle legislativních mantinelů byla identifikována také významná bariéra ekonomického charakteru, která v obou státech omezuje širší uplatnění trestu domácího vězení. Povinnost hradit náklady může v některých případech představovat překážku úspěšné resocializace. Částka přibližně 1 500 Kč měsíčně v České republice¹⁵⁴ nepředstavuje zásadní problém pro všechny pachatele, avšak u osob zatížených dluhy, povinností náhrady škody, rodičovské povinnosti či jinými závazky může ztížit jejich finanční situaci. Z odpovědí z praxe zároveň vyplynulo, že zejména u osob po propuštění z výkonu trestu může tato finanční zátěž komplikovat jejich návrat do běžného života a proces resocializace (viz příloha I).¹⁵⁵ Zavedení flexibilního systému úhrad, který by soudům umožnil snížení nebo úplné odpuštění těchto nákladů u osob v prokazatelně tíživé situaci, se proto jeví jako vhodné řešení de lege ferenda. Odstranění finanční bariéry by rozšířilo dostupnost trestu domácího vězení i pro sociálně slabší pachatele a vedlo by k mnohem efektivnějšímu nakládání s veřejnými prostředky. Z ekonomického hlediska je totiž pro stát nesrovnatelně výhodnější prominout denní poplatek za elektronický monitoring než plně hradit náklady na pobyt odsouzeného ve věznici, které činí přibližně 1 900 Kč denně.¹⁵⁶

---

¹⁵³ Rozhovor s probačním a mediačním úředníkem v Trnavě, ze dne 13. 3. 2026.

¹⁵⁴ ČESKO. Vyhláška č. 458/2009 Sb. § 1 odst. 1.

¹⁵⁵ Rozhovor s probačním a mediačním úředníkem v Žilině, ze dne 6. 3. 2026.

¹⁵⁶ VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. *Výroční zpráva Vězeňské služby České republiky za rok 2023* [online]. Praha: Generální ředitelství Vězeňské služby ČR, 2023, s. 8 [cit. 2026-03-20]. Dostupné z: <https://www.vs.gov.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/odbor-spravni/uredni-deska/vyrocní-zpravy/vyrocní-zprava-vs-cr-2023.pdf>.

Závěr

Bakalářská práce se zaměřila na zhodnocení trestu domácího vězení v České republice a ve Slovenské republice, a to z pohledu právní úpravy, statistických dat i aplikační praxe. Propojení teoretické a praktické části umožnilo nejen popsat legislativní rámec tohoto institutu, ale také zachytit jeho reálné fungování v každodenní praxi. Významným přínosem byly zejména rozhovory se soudci a probačními úředníky, které přinesly konkrétní pohled na využívání tohoto trestu v praxi. Stanovené cíle práce se podařilo naplnit, a to jak v oblasti komparace právních úprav, tak při identifikaci hlavních překážek jeho širšího využívání.

Analýza ukázala, že trest domácího vězení představuje významný nástroj moderní trestní politiky s výrazným resocializačním potenciálem. Umožňuje výkon trestu v přirozeném sociálním prostředí, čímž přispívá k zachování rodinných a pracovních vazeb odsouzeného. Právě tyto faktory jsou z dlouhodobého hlediska zásadní pro prevenci opakování trestné činnosti a úspěšný návrat pachatele do společnosti. Na rozdíl od výkonu trestu odnětí svobody nedochází k úplnému vytržení jedince z jeho běžného života, což lze považovat za jednu z největších výhod tohoto trestu.

Současně však bylo zjištěno, že reálné využívání trestu domácího vězení v České republice naráží na řadu problémů. Tyto překážky přitom často nespočívají pouze v samotné právní úpravě, ale především v praktických podmínkách jeho výkonu. Významnou roli hrají sociální a materiální poměry odsouzených. V praxi se opakovaně ukazuje, že trest nelze uložit například z důvodu absence stabilního bydlení nebo nevhodných technických podmínek pro elektronický monitoring. Takové situace vedou k tomu, že i v případech, kdy by byl tento trest vhodný, musí soud přistoupit k uložení přísnější sankce.

Další významnou překážku představuje ekonomická stránka výkonu trestu. Povinnost hradit náklady spojené s elektronickým monitoringem může být pro některé odsouzené výraznou finanční zátěží, zejména pokud se již nacházejí ve složité sociální situaci. Takové nastavení může ve svém důsledku působit kontraproduktivně, neboť místo podpory resocializace dochází k dalšímu prohlubování problémů odsouzeného. V tomto směru se jeví jako vhodné uvažovat o flexibilnějším přístupu k úhradám, který by zohledňoval individuální poměry pachatele.

Komparace se slovenskou právní úpravou ukázala, že přístup k tomuto trestu může být v některých ohledech flexibilnější a efektivnější. Za zásadní rozdíl lze považovat zejména existenci institutu přeměny nepodmíněného trestu odnětí svobody na trest domácího vězení. Slovenská praxe ukazuje, že tento nástroj může být významně využíván a představuje důležitý motivační prvek pro odsouzené. Umožňuje postupný návrat do společnosti a současně dává odsouzenému možnost ovlivnit svůj další osud vlastním chováním.

Z pohledu vlastního zhodnocení se absence tohoto institutu v českém právním řádu jeví jako určitý nedostatek. Pokud se obdobný mechanismus osvědčil v podmínkách Slovenské republiky, lze se oprávněně domnívat, že by mohl fungovat i v České republice. Zavedení této možnosti by mohlo přispět nejen ke snížení počtu osob ve věznicích, ale také k posílení motivační složky trestního systému. Odsouzení by zároveň mohli vnímat reálnou možnost zmírnění trestu jako důsledek vlastního chování, což by mohlo pozitivně ovlivnit jejich přístup k výkonu trestu.

Dalším důležitým zjištěním je význam důvěry soudů v efektivitu tohoto trestu. Pokud soud nemá jistotu, že bude výkon trestu dostatečně kontrolován, je přirozené, že k jeho ukládání přistupuje zdrženlivě. Stabilní a spolehlivý systém elektronického monitoringu proto představuje klíčový předpoklad pro širší využívání tohoto institutu. Zkušenosti z minulých let ukazují, že technické problémy mohou mít dlouhodobý dopad na rozhodovací praxi soudů.

Na základě provedené analýzy byly formulovány konkrétní návrhy de lege ferenda, které by mohly přispět k efektivnějšímu fungování trestu domácího vězení v České republice. Mezi nejdůležitější patří znovuzavedení možnosti přeměny nepodmíněného trestu odnětí svobody, prodloužení maximální délky tohoto trestu a zavedení flexibilnějšího systému úhrad nákladů za elektronický monitoring. Současně se jako nezbytné jeví posílení personálních kapacit Probační a mediační služby, což by umožnilo kvalitnější práci s odsouzenými i efektivnější kontrolu výkonu trestu.

Trest domácího vězení lze vnímat jako smysluplnou alternativu k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, která odpovídá současným trendům trestní politiky. Úspěšné fungování tohoto institutu je však podmíněno nejen kvalitní legislativní úpravou, ale především jeho reálnou aplikací v praxi.

Celkově lze uzavřít, že odstranění identifikovaných překážek by mohlo vést k širšímu a efektivnějšímu využívání trestu domácího vězení. Takový vývoj by měl pozitivní dopad nejen na samotné odsouzené, ale i na celý trestní systém, zejména z hlediska snížení počtu osob ve věznicích a efektivnějšího využívání veřejných prostředků.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BALLASCH, R., BALLASCHOVÁ, K. Uplatňovanie trestu domáceho väzenia na Slovensku a v Českej republike. In: *Premeny práva v priestore a čase: zborník z vedeckej konferencie konanej dňa 30. 11. 2019 na Právnickej fakulte Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici*. Banská Bystrica: Belianum, 2020. s. 4-20. ISBN 978-80-557-1692-3.
2. BERG, M. T., HUEBNER, B. M. Reentry and the ties that bind: An examination of social ties, employment, and recidivism. *Justice quarterly*. 2011, roč. 28, č. 2, s. 382-410.
3. BRABCOVÁ, N., ČERMÁK, M., DALECKÝ, J., KRUPKA, V. *Trestní právo hmotné. Obecná část*. Praha: Armex Publishing, 2020. 112 s. ISBN 978-80-87451-74-8.
4. CUNHA, O., et al. The impact of imprisonment on individuals' mental health and society reintegration: study protocol. *BMC psychology*. 2023, roč. 11, č. 1, s. 1-5.
5. DRÁPAL, J. Odůvodnění trestů jako jediná manifestace při ukládání trestů: Nový přístup k tradičnímu institutu. In: GRĚVNA, T., ŠIMÁNOVÁ, H., eds. *Ukládání trestů a jejich výkon: sborník příspěvků z konference pořádané PF UK a UOČR dne 4. června 2020*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2020. ISBN 978-80-7380-833-4.
6. DRAŠTÍK, Antonín. *Trestní zákoník: komentář*. Komentáře Wolters Kluwer. Kodex. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 3264 s. ISBN 978-80-7478-790-4.
7. FOLK, J. B., et al. Behind bars but connected to family: Evidence for the benefits of family contact during incarceration. *Journal of Family Psychology*. 2019, roč. 33, č. 4, s. 453-464.
8. FOLK, J. B., et al. Changes in jail inmates' community connectedness across the period of incarceration. *Deviant behavior*. 2019, roč. 40, č. 8, s. 897-911.
9. GRĚVNA, T., ŠIMÁNOVÁ, H., eds. *Trestní právo a právní stát: sborník příspěvků z konferencí pořádaných Unii obhájců ČR v letech 2017-2018*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2019. 288 s. ISBN 978-80-7380-763-4.
10. HÁLA, J. *Lexikon moderního vězeňství*. České Budějovice: Nakladatelství Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, 2024. 127 s. ISBN 978-80-7694-065-9.9
11. JANUŠ, J. *Tresty budoucnosti*. Praha: Info.cz, 2020. Právo. 128 s. ISBN 978-80-907780-0-9.

12. JELÍNEK, J. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou: zákon o soudnictví ve věcech mládeže, zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, advokátní tarif: podle stavu k 1.9.2022*. 9. aktualizované vyd. Praha: Leges, 2022. Glosátor. ISBN 978-80-7502-637-8.
13. JELÍNEK, J. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou: zákon o soudnictví ve věcech mládeže, zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, advokátní tarif: podle stavu k 1.10.2012*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Leges, 2012. Glosátor. 1262 s. ISBN 978-80-87576-29-8.
14. JELÍNEK, J., et al. *Trestní právo hmotné. Obecná část*. 7. vyd. Praha: Leges, 2021. ISBN 978-80-7502-477-9.
15. KALVODOVÁ, V. *Trest odnětí svobody a jeho výkon*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právní monografie. ISBN 978-80-7552-163-7.
16. KÁNSKÁ, Z. *Alternativní tresty*. České Budějovice, 2017. Bakalářská práce. Vysoká škola evropských a regionálních studií. Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Květuše Kondrysová.
17. KLÁTIK, J., VIRDZEK, T., VALENTOVIČ, Z., BORSEKOVÁ, K., KIKA, M. *Elektronický monitoring na Slovensku: výsledky národného prieskumu a odporúčania pre tvorcov politik a prax*. Banská Bystrica: Belianum. Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, 2020. 139 s. ISBN 978-80-557-1751-7.
18. KURUCOVÁ, V. Úspech trestu domáceho väzenia v okolitých krajinách – návod pre nás? In: MADLEŇÁKOVÁ, L., PIECHOWICZOVÁ, L., eds. *Zahraniční vlivy na vnitrostátní právo: sborník odborných příspěvků z mezinárodní konference Olomoucké debaty mladých právníků 2013*. Praha: Leges, 2014. 336 s. ISBN 978-80-7502-017-8.
19. KYSELA, Karel a VOLEVECKÝ, Petr. Trest domácího vězení. *Trestní právo*. 2011, roč. 15, č. 7-8, s. 4-13. ISSN 1211-2860.
20. MARKOVÁ, V., CSONKOVÁ, N., eds. *Aktuálne otázky trestného práva v teórii a praxi: zborník príspevkov z 13. ročníka interdisciplinárnej celoštátnej vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou*. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2025. 322 s. ISBN 978-80-8293-044-6.
21. MORKOVIN, Ondřej. Přeměna trestu odnětí svobody v trest domácího vězení. *Trestněprávní revue*. 2016, roč. 15, č. 6, s. 144-146. ISSN 1213-5313.

22. NOVOTNÝ, F. *Trestní zákoník 2010: stav k 1.4.2010: komentář, judikatura, důvodová zpráva*. Praha: Eurounion, 2010. ISBN 978-80-7317-084-4.
23. ROZUM, J., et al. Faktory ovlivňující úspěšný výkon trestu obecně prospěšných prací a trestu domácího vězení. *Trestněprávní revue*. 2021, č. 1, s. 37-41. ISSN 1213-5313.
24. STRÉMY, T., KLÁTIK, J. *Alternatívne tresty*. Bratislava: C. H. Beck, 2018. 288 s. ISBN 978-80-89603-56-5.
25. STRÉMY, T., KURILOVSKÁ, L. a VRÁBLOVÁ, M. *Restoratívna justícia*. Praha: Leges, 2015. 344 s. ISBN 978-80-7502-075-8.
26. ŠÁMAL, P. Subsidiarita trestní represe ve vztahu k jednotlivým skutkovým podstatám trestných činů v trestním zákoníku. *Trestněprávní revue*. 2010, roč. 9, č. 5, s. 133-140. ISSN 1213-5313.
27. ŠÁMAL, P. *Trestní řád: komentář*. 7., dopl. a přeprac. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0.
28. ŠÁMAL, P. *Trestní zákoník: komentář*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2023. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-893-1.
29. ŠÁMAL, Pavel; GRIVNA, Tomáš; BOHUSLAV, Lukáš; NOVOTNÝ, Oto; HERCZEG, Jiří et al. *Trestní právo hmotné*. 9., přepracované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2022. ISBN 978-80-7598-764-8.
30. ŠČERBA, F. *Alternativní tresty a opatření v nové právní úpravě*. 2. vyd. Praha: Leges, 2014. Teoretik. ISBN 978-80-87576-93-9.
31. ŠČERBA, F. *Alternativní tresty a opatření v nové právní úpravě*. Praha: Leges, 2011. Teoretik. 416 s. ISBN 978-80-87212-68-4.

Elektronické zdroje

1. BROOKINGS. *Study after study shows ex-prisoners would be better off without intense supervision* [online]. 2018 [cit. 2026-03-09]. Dostupné z WWW: <https://www.brookings.edu/articles/study-after-study-shows-ex-prisoners-would-be-better-off-without-intense-supervision/>.
2. ČESKO. MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI. *Statistiky* [online]. [cit. 2026-03-17]. Dostupné z WWW: <https://msp.gov.cz/web/msp/statistiky2>.
3. ČESKO. VĚZEŇSKÁ SLUŽBA. *Výroční zpráva Vězeňské služby České republiky za rok 2023* [online]. Praha: Generální ředitelství Vězeňské služby ČR, 2023 [cit. 2026-03-20]. Dostupné z WWW:

- <https://www.vs.gov.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/odbor-spravni/uredni-deska/vyrocni-zpravy/vyrocni-zprava-vs-cr-2023.pdf>.
4. Elektronický monitoring vězňů má znovu fungovat ve druhé polovině roku 2023. In: *Advokátní deník* [online]. Česká advokátní komora, 12. 4. 2022 [cit. 2026-03-24]. Dostupné z WWW: <https://advokatnidenik.cz/2022/04/12/elektronicky-monitoring-veznu-ma-znovu-fungovat-ve-druhe-polovine-roku-2023/>.
  5. Elektronický náramok malo od roku 2016 na sebe 2097 osôb. In: *Pravda.sk* [online]. TASR, 27. 4. 2024 [cit. 2026-03-24]. Dostupné z WWW: <https://spravy.pravda.sk/domace/clanok/708117-elektronicky-naramok-malo-od-roku-2016-na-sebe-2097-osob/>.
  6. Probační a mediační služba spustila elektronický monitoring v ověřovacím provozu v praxi. In: *Probační a mediační služba* [online]. 19. 6. 2024 [cit. 2026-03-23]. Dostupné z WWW: <https://pms.gov.cz/probacni-a-mediacni-sluzba-spustila-elektronicky-monitoring-v-overovacim-provozu-v-praxi/>.
  7. PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA. *Agendy Probační a mediační služby v letech 2019–2023* [online]. Praha: Probační a mediační služba, 2024, 69 s. [cit. 2026-03-23]. Dostupné z WWW: <https://pms.gov.cz/statistiky/>.
  8. PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA. *Přehled informací poskytnutých Probační a mediační službou dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, v roce 2026: odpověď na žádost sp. zn. PMS-SD-000483/2026-2* [online]. 16. 2. 2026, s. 3 [cit. 2026-03-24]. Dostupné z WWW: <https://pms.gov.cz/legislativa/informace-poskytnute-pms/>.
  9. Přehledně: 15 let cesty k náramkům pro vězně. In: *Česká justice* [online]. Media Network, 29. 6. 2024 [cit. 2026-03-23]. Dostupné z WWW: <https://www.ceska-justice.cz/2024/06/prehledne-15-let-cesty-k-naramkum-pro-vezne/>.
  10. SLOVENSKO. MINISTERSTVO SPRAVODLIVOSTI. *Analytické centrum* [online]. [cit. 2026-03-17]. Dostupné z WWW: <https://www.justice.gov.sk/ministerstvo/analyticke-centrum/>.
  11. STRÉMY, T. Aplikácia trestu domáceho väzenia na Slovensku, v Čechách a v Poľsku. In: *Aktuálne otázky trestného práva v teórii a praxi* [online]. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2015. 8 s. [cit. 2026-03-25]. Dostupné z WWW: <https://www.akademiapz.sk/sites/default/files/2022-08/010%20%20STR%C3%89MY%20%20Aplik%C3%A1cia%20trestu%20dom%C3%A1ceho%20v%C3%A4zenia.pdf>.

12. TIBITANZLOVÁ, A. Od 1. 1. 2022 již nelze přeměnit trest odnětí svobody v trest domácího vězení. In: *EPRAVO.CZ* [online]. EPRAVO.CZ, 2021 [cit. 2026-03-25]. Dostupné z WWW: <https://www.epravo.cz/top/clanky/od-112022-jiz-nelze-premenit-trest-odneti-svobody-v-trest-domaciho-vezeni-114519.html>.

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Vyhláška č. 456/2009 Sb., o kontrole výkonu trestu domácího vězení – znění od 1. 1. 2022. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2026 [cit. 2026-03-27]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-456>.
2. ČESKO. Vyhláška č. 458/2009 Sb., kterou se stanoví denní sazba připadající na náklady spojené s výkonem trestu domácího vězení a využitím elektronického kontrolního systému a způsob jejich úhrady – znění od 1. 1. 2022. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. AION CS, © 2010–2026 [cit. 2026-03-21]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-458>.
3. ČESKO. Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) – znění od 1. 1. 2026. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2026 [cit. 2026-03-27]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1961-141>.
4. ČESKO. Zákon č. 220/2021 Sb. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. AION CS, © 2010–2026 [cit. 2026-03-25]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2021-220>.
5. ČESKO. Zákon č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. AION CS, © 2010–2026 [cit. 2026-03-24]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-257>.
6. ČESKO. Zákon č. 330/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. AION CS, © 2010–2026 [cit. 2026-03-25]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-330>.
7. ČESKO. Zákon č. 390/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. AION CS, © 2010–2026 [cit. 2026-03-25]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-390>. Dále viz
8. ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník – znění od 1. 1. 2026. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2026 [cit. 2026-03-22]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>.

9. ČESKO. Zákon č. 58/2017 Sb. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. AION CS, © 2010–2026 [cit. 2026-03-25]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-58>.
10. Dôvodová správa k návrhu zákona zo dňa 6. 12. 2023 [online]. Národná rada SR, 2023 [cit. 2026-03-25]. Dostupné z WWW: <https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=536583>.
11. SLOVENSKO. Vyhláška č. 225/2015 Z. z., ktorou sa ustanovuje suma náhrady nákladov výkonu kontroly technickými prostriedkami, v znení neskorších predpisov. In: *Slov-lex* [online]. Ministerstvo spravodlivosti SR [cit. 2026-03-24]. Dostupné z WWW: <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/225/>.
12. SLOVENSKO. Zákon č. 300/2005 Z. z., Trestný zákon. In: *Zákony pre ľudí.sk* [online]. AION CS [cit. 2026-03-26]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2005-300>.

Seznam zkratk

GSM – Global System for Mobile Communication

ESMO - Elektronický systém monitorování osob

Seznam tabulek a grafů

Seznam tabulek

Tabulka 1: Srovnání trestu domácího vězení v ČR a SR.....	40
Tabulka 2: Počet uložených trestů domácího vězení ve Slovenské republice v letech 2006–2010.....	53
Tabulka 3: Počet přeměn TOS na TDV v letech 2020-2024.....	62

Seznam grafů

Graf 1: Počet uložených trestů domácího vězení v letech 2010-2018.....	55
Graf 2: Počet uložených trestů domácího vězení relativní četnost v letech 2010-2018 .	56
Graf 3: Počet uložených trestů domácího vězení v letech 2019-2024.....	59
Graf 4: Počet uložených trestů domácího vězení relativní četnost v letech 2019-2024 .	60

Seznam příloh

- I. Rozhovor s probačním a mediačním úředníkem v Žilině
- II. Rozhovor se soudcem Okresního soudu v Českých Budějovicích
- III. Rozhovor se soudkyní Okresního soudu v Českých Budějovicích
- IV. Rozhovor s probačním a mediačním úředníkem v Českých Budějovicích
- V. Rozhovor s probačním a mediačním úředníkem v Trnavě

Přílohy

I. Rozhovor s probačním a mediačním úředníkem v Žilině

1. **Jak dlouho působíte ve své současné profesi?**

V oblasti probácie a mediácie pôsobím približne dvadsaťdva rokov.

2. **Jak často se ve své praxi setkáváte s trestem domácího vězení?**

S trestom domáceho väzenia sa v praxi stretávame, avšak nejde o veľmi frekventovaný trest. Je ukladaný skôr individuálne v prípadoch, keď sú splnené zákonné podmienky a zároveň sú vytvorené vhodné podmienky na jeho výkon.

3. **Domníváte se, že je trest domácího vězení na Slovensku využíván dostatečně?**

Nie je možné jednoznačne povedať, či je tento trest využívaný dostatočne. Vždy závisí od konkrétneho prípadu a rozhodnutia sudcu, ktorý musí zohľadniť osobu páchatel'a a splnenie zákonných podmienok. Na Slovensku existujú dve základné formy trestu domáceho väzenia. Prvou je jeho uloženie priamo súdom v rámci trestného konania. Druhou je premena zvyšku trestu odňatia slobody na trest domáceho väzenia, keď odsúdený po splnení zákonných podmienok môže požiadať o takúto zmenu počas výkonu trestu odňatia slobody. v praxi je pritom premena využívaná vo väčšej miere. Napríklad v období od roku 2023 do 1. 3. 2026 bolo zaevidovaných 181 uložených trestov domáceho väzenia, avšak počet premien zvyšku trestu odňatia slobody na trest domáceho väzenia dosiahol až 386 prípadov.

4. **Za jaké typy trestných činů je podle vašich zkušeností tento trest nejvhodnější ukládat?**

Nie je presne stanovené, pri ktorých konkrétnych trestných činoch sa tento trest ukladá najčastejšie. v praxi ide najmä o prípady, kde zákon umožňuje uložiť alternatívny trest a kde sa predpokladá, že výkon trestu domáceho väzenia môže splniť svoj účel. Môže ísť napríklad o niektoré majetkové trestné činy, dopravné trestné činy alebo menej závažné prípady ublíženia na zdraví.

5. **Jakým typům pachatelů je podle vašich zkušeností tento trest nejvhodnější ukládat?**

Tento trest je vhodný najmä pre osoby, pri ktorých existuje predpoklad, že budú schopné dodržiavať stanovené podmienky a že výkon trestu domáceho väzenia prispeje k ich resocializácii. Zároveň je potrebné, aby mali vytvorené vhodné sociálne a technické podmienky na jeho výkon.

6. Co vnímáte jako nejčastější překážku pro uložení tohoto trestu?

Najčastejšou prekážkou bývajú nedostatočné podmienky v domácnosti odsúdeného. Môže ísť napríklad o absenciu stabilného elektrického pripojenia alebo o nevhodné sociálne podmienky domácnosti. v niektorých prípadoch môže byť problémom aj chýbajúci súhlas ostatných plnoletých osôb žijúcich v spoločnej domácnosti, ktorý je podľa zákona potrebný pre výkon trestu domáceho väzenia.

7. Jak hodnotíte fungování systému elektronického monitoringu při kontrole výkonu trestu z hlediska jeho spolehlivosti a efektivity?

Elektronický monitoring možno hodnotiť ako funkčný systém. Monitorovanie zabezpečuje dispečing Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, ktorý funguje nepretržite v režime 24 hodín denne, 7 dní v týždni. v prípade zistenia incidentu alebo nezrovnalosti sú probační úradníci informovaní prostredníctvom notifikácie a následne situáciu riešia.

8. Z jakých důvodů podle vás nejčastěji dochází k porušení podmínek trestu domácího vězení?

Porušenia podmienok sa v praxi vyskytujú skôr ojedinele. Najčastejšie ide o nedodržanie časového režimu alebo oneskorený návrat do domácnosti. v niektorých prípadoch môže ísť aj o neospravedlnené opustenie miesta výkonu trestu. Celkovo však ide o veľmi nízke percento prípadov.

9. Jak hodnotíte spolupráci soudů a probačních a mediačních úředníků?

Spoluprácu so súdmi možno hodnotiť pozitívne. Sudcovia často využívajú inštitút predbežného šetrenia, v rámci ktorého probačný úradník preverí, či odsúdený spĺňa podmienky na výkon trestu domáceho väzenia. Na základe týchto zistení následne súd rozhoduje o vhodnosti uloženia tohto trestu.

10. Jak v praxi probíhá proces, když dojde k porušení podmínek a je navržena přeměna na nepodmíněný trest?

V prípade porušenia podmienok trestu domáceho väzenia probačný úradník vypracuje správu pre príslušný súd. Sudca následne posúdi závažnosť porušenia a rozhodne o ďalšom postupe. Neexistuje presne stanovený počet porušení, po ktorom by automaticky nasledovala premena trestu na nepodmienečný trest odňatia slobody. Každý prípad sa posudzuje individuálne.

11. Jaké legislativní nebo organizační změny by podle vás přispěly k efektivnějšímu využívání trestu domácího vězení?

Za důležitou možno považovať najmä väčšiu špecializáciu probačných úradníkov, napríklad na elektronický monitoring alebo mediáciu. Zároveň by bolo vhodné zvážiť úpravu systému poplatkov za elektronický monitoring. v niektorých prípadoch, najmä pri osobách prepustených z výkonu trestu odňatia slobody, môže povinnosť hradiť náklady za monitoring predstavovať finančnú záťaž a komplikovať ich resocializáciu.

12. Domníváte se, že trest domácího vězení plní svůj primární účel – tedy prevenci další trestné činnosti a resocializaci pachatele?

Vo vhodných prípadoch môže trest domáceho väzenia plniť svoj účel. Umožňuje odsúdenému zostať v prirodzenom sociálnom prostredí, udržiavať kontakt s rodinou a zároveň pokračovať v pracovnej činnosti. Tieto faktory môžu pozitívne vplývať na jeho resocializáciu a zníženie rizika opakovania trestnej činnosti. Zároveň je však potrebné zabezpečiť vhodné podmienky na výkon tohto trestu a jeho efektívnu kontrolu.

II. Rozhovor se soudcem Okresního soudu v Českých Budějovicích

1. **Jak dlouho působíte ve své současné profesi?**

V oblasti trestního práva působím jako soudce od roku 2017.

2. **Jak často se ve své praxi setkáváte s trestem domácího vězení?**

S možností uložení trestu domácího vězení se setkávám, nicméně v praxi se tento trest ukládá poměrně zřídka. Ve své rozhodovací praxi jsem jej uložil pouze v ojedinělých případech, protože jen výjimečně jsou splněny všechny podmínky pro jeho efektivní výkon.

3. **Domníváte se, že je trest domácího vězení v České republice využíván dostatečně?**

Trest domácího vězení má určitý potenciál plnit účel trestu, avšak jeho širšímu využívání brání především praktické okolnosti. u mnoha pachatelů, u nichž by tento trest přicházel v úvahu, nejsou splněny podmínky pro jeho řádný výkon, zejména pokud jde o stabilní bydlení a sociální zázemí. z tohoto důvodu se v praxi často ukáže, že jeho uložení není reálně proveditelné.

4. **Za jaké typy trestných činů je podle vašich zkušeností tento trest nejvhodnější ukládat?**

Trest domácího vězení lze podle českého trestního zákoníku uložit pouze za přečiny. v praxi by mohl přicházet v úvahu například u méně závažné majetkové trestné činnosti nebo u případů maření výkonu úředního rozhodnutí, například při opakovaném řízení motorového vozidla přes uložený zákaz. Vždy však záleží na konkrétních okolnostech případu.

5. **Jakým typům pachatelů je podle vašich zkušeností tento trest nejvhodnější ukládat, aby plnil svůj účel?**

Tento trest je vhodný zejména u pachatelů, kteří mají stabilní bydlení a relativně uspořádané sociální poměry. Současně je důležité, aby pachatel byl schopen respektovat stanovený režim a vnímal trest domácího vězení jako poslední možnost před uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody.

6. **Co vnímáte jako nejčastější překážku pro uložení tohoto trestu?**

Nejčastější překážkou je absence stabilního bydlení u pachatele. Mnoho osob, které přicházejí v úvahu pro uložení alternativního trestu, nemá trvalé nebo dlouhodobé bydliště, případně bydlí v azylových domech či ubytovnách.

v takových podmínkách je výkon trestu domácího vězení technicky velmi obtížný nebo zcela nemožný.

7. Jak hodnotíte fungování systému elektronického monitoringu při kontrole výkonu trestu z hlediska jeho spolehlivosti a efektivity?

V minulosti existovaly určité technické problémy se systémem elektronického monitoringu, například s dostupností náramků nebo s technickými omezeními zařízení. v současné době by však podle dostupných informací měl být systém stabilnější a probační a mediační služba má k dispozici dostatečný počet monitorovacích zařízení. Hlavní problém proto již nespočívá v technice, ale spíše v praktických a právních podmínkách výkonu trestu.

8. Z jakých důvodů podle vás nejčastěji dochází k porušení podmínek trestu domácího vězení?

K porušení podmínek dochází nejčastěji v důsledku nedodržování stanoveného režimu. Může jít například o opuštění obydlí mimo povolený čas nebo o návrat domů později, než bylo stanoveno. v některých případech hraje roli také konzumace alkoholu či jiných návykových látek, která může vést k porušení pravidel výkonu trestu.

9. Jak hodnotíte spolupráci soudů a Probační a mediační služby?

Spolupráci s Probační a mediační službou hodnotím velmi pozitivně. Probační úředníci jsou podle mých zkušeností velmi profesionální, obětaví a snaží se s odsouzenými aktivně pracovat. Přestože komunikace s některými klienty může být obtížná, probační úředníci se snaží hledat řešení a pomáhat odsouzeným při řešení jejich situace.

10. Jak v praxi probíhá proces, když dojde k porušení podmínek a je navržena přeměna na nepodmíněný trest?

Pokud odsouzený poruší podmínky trestu domácího vězení, soud se o této skutečnosti zpravidla dozví prostřednictvím Probační a mediační služby, která výkon trestu kontroluje. Probační úředník o porušení sepíše zprávu, ve které popíše, k jakému porušení došlo, zda se jednalo o jednorázové nebo opakované porušení a jakým způsobem odsouzený na upozornění reagoval. Na základě této zprávy soud posuzuje závažnost porušení podmínek. Ne každé porušení automaticky vede k přeměně trestu na nepodmíněný trest odnětí svobody. Pokud jde například o méně závažné nebo ojedinělé porušení režimu, může být odsouzený pouze upozorněn nebo může být zpřísněn dohled nad výkonem trestu. Jestliže však odsouzený porušuje podmínky opakovaně, například se bez povolení zdržuje mimo obydlí, nedodržuje stanovený časový režim nebo se vyhýbá kontrole, může soud zahájit řízení o přeměně trestu domácího vězení na trest odnětí svobody. v takovém případě je zpravidla nařízeno veřejné zasedání, při němž je odsouzený vyslechnut a má možnost se k porušení podmínek vyjádřit. Soud následně zhodnotí všechny okolnosti případu, zejména závažnost porušení, dosavadní průběh výkonu trestu a osobu odsouzeného. Pokud dospěje k závěru, že odsouzený trest domácího vězení neplní řádně a jeho další výkon by již nevedl k naplnění účelu trestu, může rozhodnout o přeměně zbytku trestu domácího vězení na nepodmíněný trest odnětí svobody.

11. Jaké legislativní nebo organizační změny by podle vás přispěly k efektivnějšímu využívání trestu domácího vězení?

Domnívám se, že jedním z hlavních kroků, které by mohly přispět k efektivnějšímu využívání trestu domácího vězení, je především zjednodušení procesních předpisů a snížení administrativní náročnosti trestního řízení. Současná právní úprava je v některých ohledech poměrně složitá a klade na soudy i další orgány činné v trestním řízení značné administrativní požadavky. v praxi to může vést k tomu, že některé instituty trestního práva, které by jinak mohly být vhodné a užitečné, nejsou využívány v takové míře, jak by bylo možné. z tohoto důvodu by bylo vhodné, aby došlo k širší reformě procesních předpisů, zejména přijetím nového trestního řádu, který by byl přehlednější, srozumitelnější a méně administrativně zatěžující. Jednodušší a jasnější procesní pravidla by mohla soudům usnadnit rozhodování a zároveň by přispěla k rychlejšímu

a efektivnějšímu průběhu trestního řízení. Současně by taková reforma mohla vytvořit lepší podmínky pro využívání alternativních trestů, mezi které patří i trest domácího vězení. Pokud by byl právní rámec jednodušší a praktičtější, mohlo by to přispět k tomu, že by soudy tyto alternativní tresty využívaly častěji v případech, kdy je to vhodné a účelné. Cílem by mělo být nastavení takového systému, který umožní pružně reagovat na různé situace v praxi a současně zachová dostatečné záruky pro spravedlivé a efektivní rozhodování soudů.

12. Domníváte se, že trest domácího vězení celkově plní svůj primární účel – tedy zejména prevenci další trestné činnosti a resocializaci pachatele?

Domnívám se, že účinek tohoto trestu spočívá spíše v tom, že odsouzený jej vnímá jako poslední alternativu před výkonem nepodmíněného trestu odnětí svobody. Motivace dodržovat podmínky tedy často vychází spíše z obavy z nástupu do vězení než z resocializačního působení samotného domácího prostředí. v některých případech však může tento trest svůj účel splnit, zejména pokud je uložen vhodnému pachateli a za odpovídajících podmínek.

III. Rozhovor se soudkyní Okresního soudu v Českých Budějovicích

1. **Jak dlouho působíte ve své současné profesi?**

Jako soudkyně působím přibližně od roku 2010. v průběhu této doby jsem měla několik let přerušeni z důvodu mateřské dovolené, která trvala zhruba pět let. Celkově se tedy trestní agendě věnuji poměrně dlouhou dobu.

2. **Jak často se ve své praxi setkáváte s trestem domácího vězení?**

V praxi se s tímto trestem setkávám spíše výjimečně. Trest domácího vězení sice zákon umožňuje uložit, ale jeho využití v praxi není příliš časté. v mém případě jsem tento trest ukládala pouze jednou. Vždy je totiž nutné pečlivě zvažovat, zda jsou splněny všechny zákonné podmínky a zda je tento trest v dané situaci skutečně vhodný.

3. **Domníváte se, že je trest domácího vězení v České republice využíván dostatečně?**

Domnívám se, že tento trest není v České republice využíván v takové míře, jak by teoreticky mohl být. Jedním z důvodů je zejména otázka kontroly jeho výkonu. v minulosti byla kontrola závislá především na činnosti Probační a mediační služby, která prováděla pouze namátkové kontroly. Zavedení elektronického monitoringu sice situaci do určité míry zlepšilo, ale ani poté nedošlo k výraznému zvýšení počtu ukládaných trestů domácího vězení. Velkou roli hrají také osobní poměry pachatelů, protože řada z nich nemá stabilní bydlení nebo vhodné zázemí pro výkon tohoto trestu.

4. **Za jaké typy trestných činů je podle vašich zkušeností tento trest nejvhodnější ukládat?**

Trest domácího vězení je podle mého názoru vhodné ukládat zejména u méně závažných trestných činů, kde by nepodmíněný trest odnětí svobody byl nepřiměřeně přísný, ale zároveň je potřeba uložit citelnější sankci než například podmíněný trest. v praxi může jít například o některé majetkové trestné činy nebo o situace, kdy pachatel porušil určitou zákonnou povinnost, ale jeho jednání nedosahuje takové závažnosti, aby bylo nutné ukládat nepodmíněný trest odnětí svobody.

5. Jakým typům pachatelů je podle vašich zkušeností tento trest nejvhodnější ukládat, aby plnil svůj účel?

Domnívám se, že tento trest je vhodný především u pachatelů, kteří mají stabilní sociální zázemí a určitou míru odpovědnosti vůči rodině nebo blízkému okolí. v praxi může jít například o osoby, které pečují o malé děti nebo o jiné závislé členy rodiny, případně o osoby, na nichž je rodina ekonomicky závislá. v takových situacích může být trest domácího vězení vhodnější než nepodmíněný trest odnětí svobody, protože umožňuje pachatelům pokračovat v pracovním životě a současně plnit rodinné povinnosti.

6. Co vnímáte jako nejčastější překážku pro uložení tohoto trestu?

Nejčastější překážkou bývá především absence stabilního bydlení nebo vhodného prostředí, kde by bylo možné trest vykonávat. v praxi se často setkáváme s tím, že pachatelé bydlí pouze dočasně u známých, na ubytovnách nebo dokonce nemají žádné stabilní zázemí. v takových případech je velmi obtížné zajistit kontrolu výkonu trestu. Důležitá je také dostupnost elektřiny a technických podmínek pro elektronický monitoring.

7. Jak hodnotíte fungování systému elektronického monitoringu při kontrole výkonu trestu z hlediska jeho spolehlivosti a efektivity?

Elektronický monitoring může být určitě přínosným nástrojem pro kontrolu výkonu trestu domácího vězení. Zároveň je ale nutné, aby byly splněny určité technické podmínky, například dostupnost elektřiny v místě, kde má odsouzený trest vykonávat. Pokud tyto podmínky nejsou splněny, může být využití elektronického monitoringu problematické. Proto je důležité, aby Probační a mediační služba předem prověřila, zda je výkon tohoto trestu v konkrétním prostředí vůbec reálně možný.

8. Z jakých důvodů podle vás nejčastěji dochází k porušení podmínek trestu domácího vězení?

K porušení podmínek může docházet například tehdy, když odsouzený nedodrží stanovený režim a není přítomen v obydlí v době, kdy tam má být. Dalším důvodem může být porušení uložených přiměřených povinností, například zákaz užívání alkoholu nebo návykových látek. Je však vždy nutné posuzovat konkrétní situaci individuálně. Pokud se například jedná o jednorázové porušení, může soud přihlídnout k vysvětlení odsouzeného a zvážit, zda je přeměna trestu skutečně nezbytná.

9. Jak hodnotíte spolupráci soudů a Probační a mediační služby?

Z mé zkušenosti je spolupráce s Probační a mediační službou velmi dobrá. Pokud mohu hodnotit spolupráci s Probační a mediační službou v Českých Budějovicích, tak ji považuji za velmi kvalitní. Probační úředníci reagují rychle, jsou pružní a poskytují soudu potřebné informace, které jsou důležité pro rozhodování o vhodnosti jednotlivých trestů i pro kontrolu jejich výkonu.

10. Jak v praxi probíhá proces, když dojde k porušení podmínek a je navržena přeměna na nepodmíněný trest?

Ono to z pohledu zákona začíná už mnohem dříve, při samotném vynesení rozsudku. Když jako soudce ukládám trest domácího vězení, musím podle § 61 odstavce 1 trestního zákoníku rovnou stanovit takzvaný náhradní trest odnětí svobody. Ten může být až na jeden rok, ale samozřejmě nesmí přesahovat horní hranici trestní sazby za daný čin. Je to pojistka pro případ, že by se pachatel vyhýbal nástupu trestu, bez závažného důvodu porušoval sjednané podmínky, nebo jinak mařil jeho výkon. Pokud pak v praxi k takovému porušení skutečně dojde, zpravidla nás o tom informuje Probační a mediační služba. Na základě jejich zprávy následně nařídím veřejné zasedání, na které je odsouzený předvolán. v rámci tohoto zasedání má vždy možnost se k vytýkanému porušení vyjádřit a své jednání vysvětlit. Poté posuzuji, zda se jednalo o nějaký ojedinělý exces, nebo o závažné či opakované porušení podmínek. Pokud dospěji k závěru, že odsouzený trest neplní řádně, nerozhoduji o „přeměně“ v pravém slova smyslu, ale rozhodnu o výkonu toho předem stanoveného náhradního trestu odnětí svobody a zároveň stanovím způsob jeho výkonu. Zde je ale nutné pamatovat na pravidlo z odstavce 2. Pokud odsouzený zavede příčinu k tomuto rozhodnutí až poté, co už úspěšně vykonal alespoň polovinu uloženého trestu domácího vězení, tak mu tu délku náhradního trestu zkrátím na polovinu. Zohledňuje se tím část trestu, kterou si již řádně odpykal.

11. Jaké legislativní nebo organizační změny by podle vás přispěly k efektivnějšímu využívání trestu domácího vězení?

Z mého pohledu je současná právní úprava v zásadě funkční. Určitou komplikací může být skutečnost, že trest domácího vězení nelze uložit bez předchozího souhlasu pachatele a bez zprávy Probační a mediační služby. To znamená, že tento trest nelze vždy operativně uložit přímo během hlavního líčení, pokud tyto

podklady nejsou předem k dispozici. Na druhou stranu je však tato úprava důležitá, protože zajišťuje, aby byl trest skutečně vykonatelný. Do budoucna by případně bylo možné uvažovat o širším využití tohoto trestu, například i u některých závažnějších trestných činů, což by však muselo být doprovázeno posílením kapacit Probační a mediační služby.

12. Domníváte se, že trest domácího vězení celkově plní svůj primární účel – tedy zejména prevenci další trestné činnosti a resocializaci pachatele?

Je obtížné na tuto otázku odpovědět jednoznačně. v některých případech může mít trest domácího vězení pozitivní efekt, zejména pokud je uložen osobě, která má určité sociální zázemí a je schopna respektovat stanovené podmínky. Například u mladších pachatelů, kteří se dopustili trestné činnosti pod vlivem drog nebo alkoholu, může tento trest představovat určitou příležitost ke změně chování. Na druhou stranu nelze očekávat, že by tento trest vždy vedl k resocializaci pachatele, protože jeho účinnost závisí především na konkrétních okolnostech případu a osobnosti odsouzeného.

IV. Rozhovor s probačním a mediačním úředníkem v Českých Budějovicích

1. Jak dlouho působíte ve své současné profesi?

Jako probační a mediační úředník pracuji přibližně patnáct až šestnáct let.

2. Jak často se ve své praxi setkáváte s trestem domácího vězení?

S agendou trestu domácího vězení se setkávám prakticky od začátku své praxe, tedy zhruba třináct let. Po určitou dobu jsem tuto agendu nevykonával, protože byla v rámci pracoviště rozdělena mezi jiné kolegy, následně se však opět vrátila do mé pracovní náplně. Je však pravda, že trest domácího vězení není ukládán příliš často, takže tato agenda nepředstavuje samostatnou pracovní náplň. Obvykle je spíše doplňkem k dalším agendám Probační a mediační služby.

3. Domníváte se, že je trest domácího vězení v České republice využíván dostatečně?

Podle mého názoru by mohl být v některých případech využíván častěji. Záleží však také na praxi konkrétních soudů, protože v některých regionech je tento trest ukládán častěji a jinde méně. v Jihočeském kraji se podle mé zkušenosti neukládá příliš často. Probační a mediační služba může pouze posoudit vhodnost tohoto trestu a případně na tuto možnost upozornit, konečné rozhodnutí je však vždy na soudu.

4. Za jaké typy trestných činů je podle vašich zkušeností tento trest nejvhodnější ukládat?

Trest domácího vězení lze ukládat pouze za přečiny. v praxi se často jedná například o trestné činy maření výkonu úředního rozhodnutí, řízení bez řidičského oprávnění nebo řízení pod vlivem návykové látky. Obecně jde spíše o méně závažné trestné činy, u nichž není nezbytné uložit nepodmíněný trest odnětí svobody.

5. Jakým typům pachatelů je podle vašich zkušeností tento trest nejvhodnější ukládat, aby plnil svůj účel?

Trest domácího vězení je vhodný zejména u pachatelů, u nichž existuje předpoklad, že budou schopni dodržovat stanovená pravidla. Zároveň jde často o osoby, které mají zaměstnání, rodinné zázemí nebo se starají o děti. v takových případech je vhodné, aby pachatel nepřišel o práci ani o rodinné vazby, ale zároveň byl omezen na osobní svobodě a byl pod dohledem.

6. Co vnímáte jako nejčastější překážku pro uložení tohoto trestu?

Nejčastější překážkou bývá nevhodné nebo nestabilní bydlení pachatele. Často se stává, že osoba nemá stabilní místo, kde by bylo možné trest vykonávat. Problémem může být také nesouhlas rodiny nebo spolubydlících. Dalším faktorem mohou být technické podmínky pro instalaci elektronického monitorovacího zařízení, například nedostatečný signál nebo nevhodné stavební řešení bytu. Konkrétně byl případ, kdy odsouzený bydlel v bytě se společným sociálním zařízením umístěným mimo bytovou jednotku, přičemž při pohybu do těchto prostor docházelo k výpadku signálu monitorovacího zařízení, a z tohoto důvodu nebylo možné trest domácího vězení doporučit.

7. Jak hodnotíte fungování systému elektronického monitoringu při kontrole výkonu trestu z hlediska jeho spolehlivosti a efektivity?

Systém elektronického monitoringu hodnotím pozitivně. Podle mých zkušeností funguje spolehlivě a umožňuje velmi dobře kontrolovat dodržování stanoveného režimu. v minulosti, kdy se kontrola prováděla pouze fyzickými namátkovými kontrolami, bylo obtížnější odhalit porušování podmínek. Elektronický monitoring dnes představuje účinný kontrolní nástroj.

8. Z jakých důvodů podle vás nejčastěji dochází k porušení podmínek trestu domácího vězení?

Porušení podmínek je obvykle způsobeno nezodpovědností odsouzeného, nezvládnutím stresových situací nebo různými závislostmi, například na alkoholu či jiných návykových látkách. Někdy může jít také o impulzivní jednání, kdy odsouzený v určité situaci jedná pod vlivem emocí a opustí obydlí v době, kdy by měl být doma.

9. Jak hodnotíte spolupráci soudů a Probační a mediační služby?

Spolupráci se soudy hodnotím velmi pozitivně. Soudy na naše podněty reagují a v případě závažného porušení podmínek trestu obvykle přijímají odpovídající opatření. Obecně lze říci, že mezi soudy a Probační a mediační službou existuje velmi dobrá spolupráce.

10. Jak v praxi probíhá proces, když dojde k porušení podmínek a je navržena přeměna na nepodmíněný trest?

Pokud dojde k porušení podmínek trestu domácího vězení, probační úředník tuto skutečnost oznámí soudu. Soud následně posuzuje závažnost porušení. v případě závažnějšího nebo opakovaného porušování může být nařízeno veřejné zasedání, na kterém soud rozhodne o dalším postupu. Pokud se prokáže, že odsouzený trest závažným způsobem maří, může dojít k přeměně trestu domácího vězení na nepodmíněný trest odnětí svobody.

11. Jaké legislativní nebo organizační změny by podle vás přispěly k efektivnějšímu využívání trestu domácího vězení?

Z mého pohledu není hlavním problémem samotná právní úprava. Spíše by mohlo pomoci, kdyby se více případů posuzovalo z hlediska možnosti uložení tohoto trestu. Zároveň je důležité respektovat nezávislost soudů, protože o uložení trestu vždy rozhoduje soudce. Probační a mediační služba může pouze poskytnout podklady a doporučení.

12. Domníváte se, že trest domácího vězení celkově plní svůj primární účel – tedy zejména prevenci další trestné činnosti a resocializaci pachatele?

Domnívám se, že ve většině případů ano. Tento trest umožňuje pachatelům zůstat v rodinném prostředí, zachovat si zaměstnání a zároveň si uvědomit důsledky svého jednání. Samozřejmě se může stát, že někteří pachatelé se později dopustí další trestné činnosti, ale to se stává u všech druhů trestů. Celkově však trest domácího vězení může mít pozitivní vliv na resocializaci pachatele.

V. Rozhovor s probačnima mediačným úradníkom v Trnave

1. **Jak dlouho působíte ve své současné profesi?**

V oblasti probácie pôsobím približne osem rokov. Päť rokov som pracoval ako probačný a mediačný úradník v Piešťanoch a následne tri roky na Okresnom súde v Trnave. Od 1. februára v súčasnosti pôsobím ako krajský vedúci probácie a mediácie.

2. **Jak často se ve své praxi setkáváte s trestem domácího vězení?**

Po poslednej novele Trestného zákona na Slovensku sa počet prípadov spojených s trestom domáceho väzenia výrazne zvýšil. Presné čísla však nie je možné uviesť, pretože všetky osoby kontrolované pomocou elektronického monitoringu sú vedené v jednej štatistike. Elektronický monitoring sa pritom využíva nielen pri treste domáceho väzenia, ale aj napríklad pri náhrade väzby alebo pri podmienčnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody. v rámci nášho kraja je napríklad v okrese Senica evidovaných približne 12 kontrolovaných osôb, v okrese Trnava 45, v okrese Dunajská Streda 23 a v okrese Galanta približne 38 osôb využívajúcich elektronický monitoring.

3. **Domníváte se, že je trest domácího vězení na Slovensku využíván dostatečně?**

V posledných rokoch možno pozorovať postupný nárast využívania tohto trestu. Trest domáceho väzenia môže súd uložiť priamo v rámci rozhodnutia o treste, prípadne môže dôjsť k premene nepodmienečného trestu odňatia slobody na trest domáceho väzenia na základe návrhu riaditeľa ústavu na výkon trestu. Tento postup sa využíva najmä v prípadoch odsúdených, ktorí spĺňajú zákonom stanovené podmienky.

4. **Za jaké typy trestných činů je podle vašich zkušeností tento trest nejvhodnější ukládat?**

Najvhodnejší je najmä pri menej závažných a nenásilných trestných činoch, napríklad pri majetkovej trestnej činnosti alebo pri trestných činoch, pri ktorých neboli spôsobené závažné následky. v takýchto prípadoch môže trest domáceho väzenia predstavovať vhodnú alternatívu k výkonu trestu odňatia slobody.

5. Jakým typům pachatelů je podle vašich zkušeností tento trest nejvhodnější ukládat?

Z praxe sa ukazuje, že tento trest je najvhodnejší najmä pre prvopáchateľov, teda osoby, ktoré sa dopustili trestného činu prvýkrát. Ide spravidla o osoby, pri ktorých existuje predpoklad, že budú schopné viesť riadny život a že výkon trestu domáceho väzenia prispeje k ich resocializácii.

6. Co vnímáte jako nejčastější překážku pro uložení tohoto trestu?

V rámci Trnavského kraja sa s výraznejšími prekážkami stretávame pomerne zriedka. v niektorých prípadoch môže byť problémom nesúhlas rodinných príslušníkov s výkonom trestu v spoločnej domácnosti, avšak odsúdený môže uviesť aj inú adresu, napríklad u rodičov alebo iných blízkych osôb. v niektorých lokalitách môžu byť prekážkou aj nevyhovujúce podmienky bývania, napríklad absencia elektrickej energie alebo nedostatočné hygienické podmienky.

7. Jak hodnotíte fungování systému elektronického monitoringu při kontrole výkonu trestu z hlediska jeho spolehlivosti a efektivity?

Systém elektronického monitoringu možno vo všeobecnosti hodnotiť ako spoľahlivý a funkčný. Keďže ide o technické zariadenia, môžu sa občas vyskytnúť menšie technické problémy, napríklad so životnosťou batérie, ktoré sa však riešia výmenou zariadenia alebo servisným zásahom. v niektorých prípadoch sa využívajú aj zariadenia na kontrolu alkoholu, ktoré fungujú na princípe biometrického rozpoznania tváre, aby bolo zabezpečené, že kontrolu vykonáva skutočne sledovaná osoba.

8. Z jakých důvodů podle vás nejčastěji dochází k porušení podmínek trestu domácího vězení?

Podľa skúseností z praxe dochádza k porušeniu podmienok pomerne zriedkavo. Väčšina odsúdených si svoje povinnosti uvedomuje a dodržiava stanovené pravidlá, keďže tento trest vnímajú ako miernejšiu alternatívu k výkonu trestu odňatia slobody. k porušeniu môže dôjsť napríklad v dôsledku nedodržania stanoveného času návratu do domácnosti alebo z dôvodu technických komplikácií.

9. Jak hodnotíte spolupráci soudů a probačních a mediačních úředníků?

Spoluprácu so súdmi možno hodnotiť veľmi pozitívne. Sudcovia často komunikujú s probačnými úradníkmi ešte pred rozhodnutím a konzultujú možnosti využitia technických prostriedkov alebo vhodné nastavenie kontrolných opatrení. Takáto spolupráca umožňuje individuálne prispôbiť výkon trestu konkrétnej situácii odsúdeného.

10. Jak v praxi probíhá proces, když dojde k porušení podmínek a je navržena přeměna na nepodmíněný trest?

Ak dôjde k porušeniu podmienok trestu, probačný úradník danú situáciu vždy najprv dôkladne vyhodnotí. Incident môže byť klasifikovaný v zásade dvoma spôsobmi – ako prevádzkový alebo bezpečnostný. Prevádzkový incident môže predstavovať napríklad oneskorenie spôsobené dopravnou situáciou alebo inými objektívnymi okolnosťami, ktoré je odsúdená osoba povinná bezodkladne oznámiť. v prípade závažnejšieho, teda bezpečnostného porušenia – napríklad manipulácie s náramkom alebo ignorovania stanoveného harmonogramu – sa už postupuje striktne podľa zákona. Podávame podnet na súd a môže dôjsť k premene trestu na nepodmienečný trest odňatia slobody. a tu je veľmi dôležitý moment, v ktorom sa náš systém líši napríklad od toho českého. My neoperujeme s dopredu stanoveným náhradným trestom. Ak slovenský súd rozhodne o premene, uplatňuje sa podľa Trestného zákona priamy prepočtový kľúč. To znamená, že presne jeden nevykonaný deň trestu domáceho väzenia sa mení na jeden deň nepodmienečného trestu odňatia slobody.

11. Jaké legislativní nebo organizační změny by podle vás přispěly k efektivnějšímu využívání trestu domácího vězení?

Za dôležité považujem najmä navýšenie počtu probačných a mediačných úradníkov. v minulosti bola pracovná záťaž veľmi vysoká a jeden úradník mohol mať na starosti aj približne 250 prípadov. Zvýšenie počtu pracovníkov by v budúcnosti umožnilo aj väčšiu špecializáciu, napríklad na mediáciu, prácu s mladistvými alebo kontrolu výkonu trestov pomocou technických prostriedkov.

12. Domníváte se, že trest domácího vězení celkově plní svůj primární účel – tedy zejména prevenci další trestné činnosti a resocializaci pachatele?

Domnievam sa, že tento trest môže vo viacerých prípadoch plniť svoj účel. Umožňuje odsúdenému zostať v prirodzenom sociálnom prostredí, zachovať kontakt s rodinou a často aj s pracovným prostredím. To môže významne prispieť

k jeho resocializácii a zníženiu rizika opakovania trestnej činnosti. v porovnaní s výkonom nepodmienečného trestu odňatia slobody tak môže predstavovať efektívnu alternatívu v prípadoch menej závažnej trestnej činnosti.